

NEGOCIAR, SALVAR VIDES.
(LLEGIT PER INTERNET)

Aznar va a Oriente Medio a declarar que hay que conseguir «la paz de los valientes». Por qué este señorito tan hipócrita no se aplica él mismo lo que predica para los demás? Hay que negociar por la paz, aquí o en Irlanda o en Palestina, hay que ser responsables y proteger a la ciudadanía española. Basta de muertes!! Queremos vivir en paz, Sr. Aznar!! Pero Madrid y sus peperos siguen inperterritos atacando a un partido democrático y cristiano como el PNV, y es que saben que cada víctima de ETA les aporta nuevos votos.

L'ESTEL

Amb el suport de:

GOVERN DE LES ILLES BALEARS
Conselleria d'Educació i Cultura
Direcció General de Política Lingüística

A.P.P.E.C
ASSOCIACIÓ
DE PUBLICACIONS
PERIÓDIQUES
EN CATALÀ

paisoscatalans.org/estel
E MAIL focifum@teleline.es

ANY XXI. NÚMERO 481

15 D'ABRIL DEL 2002

PREU: 2 €

SON FUSTER - SON CLADERA

Fa 5 anys que n'Alicia Varon i en Ramon Alfaro regenten la Cafeteria Palomares a son Fuster. Despatxen menús a 6 € Tel. 971 472 127

Fa 20 anys que en Bartomeu Pericàs de Campanet va fundar l'empresa Balear de Repartiment amb seu al Polígon de son Fuster se Ciutat. És el correu de les Balears amb uns preus inferiors al de Correos de España amb personal majoritàriament de minusvàlids. Son especialistes en empreses que hagin de trameure grans quantitats de correspondència. És el correu de les Illes Balears. Si els heu de menester, telefonau al 971 470 070.

Fa 2 anys que en Guillem Bonet regenta el Bar Can Guillem a son Cladera. És un bar del Mallorca. Tel. 971 479 422

Fa 24 anys que na Margalida Roca va obrir la Botiga de Confecció Son Cladera al carrer Antoni Sanxo Nebot del poble. Tel. 971 470 577

Fa 8 anys que n'Elisabet Herreta regenta el Restaurant Sorel a son Cladera. Despatxa menús a 6 €. Tel. 971 902 815

Fa 15 dies que na Dolors Picón regenta el Bar Lara a son Cladera. Són del Barça i del mallorca. Tel. 971 471 073

DOTZENA IDEA DE LA CAL PER FER AVANÇAR EL PAÍS

Omplim les competicions esportives on hi hagi presents esportistes catalans amb la nostra bandera.

TRETZENA IDEA DE LA CAL PER FER AVANÇAR EL PAÍS

Aprofita l'arribada de l'Euro per fer saber a Europa (i a nosaltres mateixos) qui som. Timbra tots els bitllets amb l'eslògan: "Ni França ni Espanya, Països Catalans" i fes-los circular. Pots adquirir aquests segells enviant un mail a la CAL (cal@cal-llengua.org) o a l'Espr@i (esprai2@yahoo.ca).

El passat divendres dia 12 d'abril, Esquerra Republicana organitzà a Can Lliro de Manacor un sopar per la república. Aquest sopar va servir per retre un homenatge a Antoni Amer de can Garanya que fou batle de Manacor entre 1931 i 1936 any en que fou assassinat pels feixistes. La seva filla assistí al sopar

CAMPANYA: MC DONALDS I EL CATALÀ

Un usuari/a de l'Espr@i ens ha fet arribar la següent denúncia: Porto les dues últimes setmanes visitant diferents Mcdonald's. N'he visitat uns 8. Us puc assegurar que només un dels 15 que m'han atès ho han fet en la nostra llen-

gua. Dels altres, 12 ho han fet en castellà i 2 m'han dit que els hi parlés en castellà, perquè no entenien el català. És molt trist que ni a casa teva puguis ser atès en la teva llengua. A més t'ho diuen sense cap mena de sentit culpabilitat, sinó que a sobre ets tu el que ho estàs fent malament.

És el que presta el servei el que s'ha d'adaptar a la llengua del client i no al revés. El problema és que la majoria de catalanoparants cedeixen i automàticament canvien el xip i comencen a parlar en castellà. Fem valer ja els nostres drets lingüístics!

Per què senten els catalanoparlants aquest complex d'inferioritat en la seva llengua?

No canvieu d'idioma! Si us diuen que parleu castellà, mantingueu el català! **Ω**

23 d'abril CATALÀ: LLENGUA NACIONAL

Avui, dia de Sant Jordi, hem de fer esment especial de la reivindicació de la llengua de la nostra terra. La llengua catalana és una de les llengües minoritzades d'Europa, és a dir, una llengua que, malgrat tenir una majoria d'autòctons que la parlen habitualment, no ocupa tots els usos i funcions propis de les necessitats comunicatives de la societat. El català, llengua nacional dels Països Catalans, el nostre principal signe d'identitat nacional, es troba minoritzat dins el seu propi territori.

La legislació vigent en matèria de normalització lingüística és desatenta per les mateixes institucions que l'haurien de fer complir: ni les forces de seguretat, ni el sistema judicial, ni correus no usen la llengua catalana, ni tan sols marginalment.

Des de diferents forces polítiques i des de les institucions s'invoca la defensa de la llengua, però es tracta d'una invocació cosmètica i sense contingut: si la cosa anàs de veres la llengua catalana ja no es trobaria en una situació tan clarament subordinada, sinó que s'hauria avançat notablement en el procés que l'ha de con-

vertir en la principal llengua d'intercanvi en la nostra societat.

22 d'abril DIA DE LA TERRA

Avui es commemora el Dia de la Terra, jornada en la qual s'intenta que tothom prengui consciència dels grans problemes que amenacen el nostre planeta: destrucció d'ecosistemes, cultures en extinció, desigualtats econòmiques, marginació social...

Actualment el planeta Terra està amenaçat per dues grans línies de destrucció: una, la creixent uniformització cultural, amb la destrucció dels signes d'identitat de moltes cultures arreu del món (només cal recordar que tres quartes parts de les llengües del món es troben ara mateix en perill d'extinció); l'altra, la degradació continuada de molts ecosistemes provocada pel ritme de creixement de les societats occidentals (en general, s'està extraient de la Terra bastant més del que aquesta és capaç de regenerar).

Enfront d'aquesta situació, tenim el deure d'exigir que es conservi el patrimoni cultural i natural que encara queda a la Terra, però, sobretot, s'ha de demanar una administració i distribució molt

més racional i justa dels recursos, acabant amb les grans desproporcions existents entre rics i pobres, i plantejant els problemes a escala mundial.

De Mallorca estant, la nostra lluita també té implicacions en els dos àmbits assenyalats: d'una banda, som part d'una de les identitats amenaçades de la Terra; d'ençà de la conquesta espanyola de 1715 s'ha produït una progressiva aculturació que s'ha agreujat molt els últims anys; perden la llengua i la identitat catalanes, estam perdent les nostres arrels i la nostra identificació amb la Terra; d'altra banda, l'espai físic de l'illa ha de suportar tot tipus d'agressions, la major part d'elles lligades al fet de no ser capaçs de frenar el ritme de creixement urbanístic i de destrucció del territori dels últims decennis.

Enfront d'aquesta situació, és imprescindible que qui tenguí el poder sigui capaç de planificar el territori d'una manera adequada, evitant usos incompatibles amb les característiques climàtiques i biològiques de l'illa, com ara més urbanitzacions, ports esportius, camps de golf, planta incineradora o nova central elèctrica tèrmica. I de la mateixa manera que no es pot perdre el territori, s'haurà de vetllar perquè la gent que l'ocupa no perdi els seus senyals d'identitat catalana que ens identifiquen com un poble més de la Terra. Ω

Foc i Fum

MATEU MARIÓ DE SANT JOAN

* Als ciutadans de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears i Pitiüses de bona voluntat ens ha d'alegrar que el nostre govern posi en marxa, a partir del primer de maig la taxa als turistes que pernoctin als establiments hotelers d'aquesta terra. I que a partir d'aquest mes de maig, comenci a gastar els euros d'aquesta taxa en la millora de les nostres illes. I quan dic millora, no pens en nous passeigs marítims, ni en nous edificis, sinó tot el contrari: la demolició o esbucament d'edificis que per la seva alçaria han fet malbé barrades senceres hauria d'ésser prioritari. La qualitat de vida que volem, i que volen els turistes que ens visiten, passa per tenir bones vistes, poca densitat de població i una oferta hotelera limitada. Que hagin de fer cua a les agències turístiques per venir aquí, i que paguin a bon preu el producte turístic, és essencial perquè puguem viure bé, tant nosaltres com els nostres visitants.

* Perquè la competència serà gran de cada dia més, sobretot si el ministre mallorquí de medi ambient que és en Jaume Mates, aconsegueix endur-se'n les aigües de l'Ebre a la Comunitat Valenciana del seu amic

Zaplana. Aquesta aigua servirà per a la creació massiva de nous hotels i residències a la costa valenciana. El president del PP balear és el gran enemic de l'hoteleria balear quan amb la seva política afavoreix la creació d'una competència que està a pocs quilòmetres d'Eivissa.

* Els funcionaris de l'Ajuntament de ses Salines han posat plet a n'Arnau Ramis i Pericàs, regidor de l'Ajuntament de Consell i ex funcionari de l'Ajuntament saliner per la publicació de la novel·la *Ajuntament Bon Dia*. Aquest novel·la retrata al secretari els altres funcionaris i polítics de l'ajuntament, encara que no posa els seus noms, sinó noms inventats, i denuncia les seves magarrufes, corrupteles i el "moving" és a dir, la manera que tenen uns empleats i superiors de fer l'abús als altres, carregant-los de feina i fent los veure que són uns inútils. Ara, aquests funcionaris demanen mig milió d'euros a l'autor de la novel·la i a l'editor que ho és El Gall de Pollença. Ara, n'Andreu Ramis els hauria de posar plet pel presumpte delictes de "moving" i veurien qui guanya a qui. El més intel·ligent d'aquest afer ha estat en Caldentey, ex batle i ara tinent de batle de ses Salines que no ha volgut saber res de plets ni de mandanges. Un ajuntament conflictiu aquest; recordeu aquell batle del PP que te consulta de metge a sa Colònia que va fer posar micròfons a l'ajuntament per saber que deien els qui havien guanyat les eleccions ara fa sis o set anys.

A propòsit, aquest llibre que ha esdevingut un best seller és llegit per tot arreu a Mallorca, però sobretot per funcionaris d'ajuntaments que diuen que hi ha molt de "moving" per tot arreu, especialment contra els funcionaris que són de fora terme. Ω

16m.181 març 2002

el butlletí

EDITORIAL

Temps era temps hi havia un programa de televisió anomenat "Persones Humanes" que va significar un nou estil de fer televisió, però que va començar a perdre's a l'olli de la monarquia democràtica i constitucional i va passar a ser una determinada imatge de l'actual estat del Sr. Miquel Puig, que a la llarga van provocar la desaparició del programa i del seu presentador, Miquel Colçada.

Si algú es pensava que el pas del temps hauria suavitzat les coses anava ben errat. De nou un programa de TVC, en aquest cas "Sol de Nit" s'ha permès tocar la monarquia amb una paròdia del moleix Sr. De Borbón i De Borbón, i de nou la Casa Reial ha reaccionat demanant la immediata supressió de la caricatura de l'incabable monarca.

Si la reacció de la Casa Reial ens molesta, però no ens sorprèn, les respostes del Sr. Eugeni Cabanes afirmant que "les aparicions del Rei seran més espaciades" i sobretot les del Sr. Miquel Puig, director de TVC manifestant que "el tema de la monarquia s'hauria d'abordar amb contenció, perquè la monarquia representa l'Estat espanyol" així com el posicionament d'alguns aspirants a Honorables en grau de frustració, deixen clar cop ben clar el grau de submissió que evidencien alguns dirigents polítics que encara valen passar per nacionalistes. A banda d'això, queden clars també els límits que la llibertat d'expressió té a casa nostra i sap greu que això pugui afectar un programa com "Sol de Nit" que és dels pocs que demostren que encara podem trobar vida intel·ligent a la televisió, més enllà d'operacions titàniques a del piti i cul marciars.

Potser ja va essent hora, després de tants anys de presunta democràcia, que es comenci a qüestionar una monarquia que té molt a veure amb la voluntat del General Franco i que de cap manera té el valor purament simbòlic que ens volen vendre.

Us recordarem un cop més, que la Constitució de l'Estat atorga al monarca el comandament suprem de les Forces Armades (article 62.1) les quals segons l'article 8.1 tenen la missió de garantir "la integritat territorial de Espanya".

En tot cas la desaparició de la monarquia ens portaria de paràdies tan bones com les que fa en Toni Albà, però també ens estalviaria una muntanya d'euros que rep cada any la Casa Reial via pressupostos de l'Estat i també ens estalviaria la presència medibèlica de reis, prínceps, princeses i infants de noms inversamentants...

EL TURMENT GOTA A GOTA

Segur que el coneixes,.... doncs bé, si jo escolto un «buenos dias» es com una gota d'aigua que no fa gens de mal, però quan aquesta gota passa de deu, comença a molestar, i quan passa de vint ja fa mal, i quan passa de 50 és un TURMENT INSU-PORTABLE que és el que jo començo a patir. Molta gent els molesta que jo em queixi. Els catalans i els bascos no tenim dret a queixar-nos del MAL que els castellans ens fan, i no es sol això escolta la ràdio o llig els periòdics i voràs milers i milers de veus totes a favor sempre dels castellans, els bascos no els podien donar el que demanaven, perquè usaven la violència, per això esquerra republicana se'ls va fer seus i.... així nosaltres sense violència SI QUE PODRIEM SER ATEOSOS igual, igual com allò de a poc a poc... que ve a ser dia que passa anys empeny, i mentre aquests esperen jo m'ompli la borjaca, o sols volia dir que EL GOTA A GOTA és com una GRAN TORTURA PITJOR QUE EL TERRO-RISME, perquè el que busquen és acabar amb les races que no siguin castellanes i anar a favor d'aquesta gent .... Ω

Josep Casalta i
Casanovas

La justícia a Catalunya:

EN CATALÀ

PLATA PER LA LLENGUA

prou agressions
dels estats espanyol i francès
a la nostra llengua

EN CATALÀ

PLATA PER LA LLENGUA

Volem més, molt més. Volem més els qui som conscients del brut entrellat que s'amaga darrera del negoci turístic. Un negoci que els darrers anys ha servit per embrutar el normal desenvolupament de la convivència social i política de la nostra comunitat.

El negoci turístic i els seus administradors (hotelers, touroperadors, etc.), durant molts d'anys s'han beneficiat, econòmicament, de la amistat de les institucions de la comunitat que ha estat governada per polítics que, sistemàticament, ha fet deixadesa de les responsabilitats del seu càrrec (en el millor dels casos), i, a vegades han participat directament, del "fraudulent" negoci hotelier o turístic en general. Seria fàcil assenyalar a polítics del passat, i fins i tot del present, que han compaginat, a la vegada, càrrecs institucionals i participació en els negocis turístics i hotelers.

Així que ara ha arribat el moment d'equilibrar un poc

Amb l'ecotaxa no en tenim prou

aquesta situació. Ha arribat el moment d'aprofitar, per primera vegada en els darrers vint anys, tenim un president de govern que, de moment, fins i tot ens sembla honest. Un president del Govern que s'ha atrevit a enfrontar-se Sol davant el perill al poder fàctic més poderós que existeix, avui en dia a les illes (més poderós inclusiu que l'Església Catòlica que ja és un dir. Un poder fàctic que, no ho oblidem, no treballa sol. N'hi ha prou amb refrescar la memòria i acudir als arxius per a saber qui són i com actuen els poders fàctics. Per exemple: revisar la llista d'empresaris que figuren en el llistat dels pagans del iot del Rei Borbó d'Espanya. La majoria pertanyen al negoci turístic, i alguns a altres classes de poders fàctics que també existeixen a la nostra comunitat, i no dubtam que no estan gens satisfets amb el nostre actual president de Govern, que

ha tingut el "collons" d'implantar el pagament de l'ecotaxa.

Idò be, nosaltres, el poble, volem més. Volem que el nostre president vagi eliminant les "fraudulentes" ajudes que el seu govern (que heretà d'anteriors governs) atorga als empresaris privats de la hosteleria. Volem que elimini el malcuinat que significa l'existència de l'IBATUR. Volem que deixi de pagar, amb els nostres diners, les campanyes de promoció turística que correspon pagar, únicament, als empresaris hotelers, per a ells, i la inversió insignificant si la comparem amb els seus enormes guanys que els permeten invertir molt en altres llocs del planeta, on ells accepten, sense cap protesta l'existència d'ecotaxes i altres contribucions que estan obligats a pagar els qui van allà com a destinació turística.

Volem més del nostre president. Volem que superi el papa-

nisme que cavalca per la nostra societat, fomentat pels mitjans de comunicació interessats, i deixi de preocupar-se per la imatge, "deteriorada?", per la implantació de l'ecotaxa, i se preocupi més de regular el negoci hotelier, que te molt a regular, i si els mitjans de comunicació, el mateix Govern o el president de la Comunitat se dediquessin a denunciar irregularitats, segur que deteriorarien i molt una imatge que sols els il·lusos i els interessats els sembla avui per avui, que és bona.

Volem més del nostre president. Volem que incrementi la quantia a cobrar per l'ecotaxa. Volem que allò que es recapti serveixi per a recuperar alguns dels atropellaments originats per l'afluència massiva de turistes, la majoria de baix poder adquisitiu.

Volem que la lluita que encapçala el nostre president Antich tenguí, per a ells i per a

nosaltres, el mateix final que va tenir en la ficció el Robin Hood, que s'aixecà contra el poder corrupte, i lluità, juntament amb els camperols del bosc de Sherwood, per tal d'aconseguir justícia. Volem que sigui capaç de sobreviure als atacs dels poders fàctics, polítics i mediàtics a que s'enfronta, igual que ho feu en la ficció el Gary Cooper de Sol davant el perill. I com que ho volem així, li desitjam molta sort en la seva creuada que ha començat amb la implantació del pagament d'un cannon turístic que, no dubtam que tindrà continuació en altres batalles que, al cap i a la fi, si no és ell el qui les propicia, la hi propiciaran els seus enemics: polítics, econòmics, mediàtics i fàctics. Sort senyor Antich!.

PERE
FELIP
BUADES

Carta oberta al senyor Rabasco

Als espanyols, que en lluites socials i polítiques aconseguirem desgastar el règim franquista, aconseguint a la fi, un sistema democràtic, ens rebenta quan surt a la palestra un "personatge" com el "camarada" Rabasco fent ostentació del dret d'expressió, que altres conquistaren, per, en un ple municipal de l'Ajuntament de Lluçmajor del qual és regidor, s'acarnissés criticant, amb malevolència, a altres grups polítics de la oposició de fomentar l'ús del "puto catalán" (paraules textuales). Si jo hagués estat allà, li hauria fotut una bona paperina i una puntada de peu a ses colloneres. Ja ho val, el que hem d'aguantar a ca nostra! Que hauriem de fer amb un cap de fava com aquest? Aquest Comte Rossi d'importació no és més que un producte fascistoide de la incultura nacional falangista i del Moviment Nacional: els darrers creuats alliberadors d'una Espanya temptada amb el "puto catalán", basc i gallec, manco de la llengua d'en Cervantes. La frase de "puto catalán", és pròpia d'un malalt pur i dur, nostàlgic, idòlatra del caudillo per la gràcia de Déu i de l'Espanya reprimida. El més segur, és que després d'aquesta il·luminada frase, se posàs dret amb el braç dret ben alt i, saludant a l'estil mussolinià vomitàs: Viva Franco, arriba España!, i seguidament partís cantant el Cara al Sol. Per a més inrri, aquest cavernícola de museu prehistòric, s'està publicitant per Mallorca a través d'enormes tanques publicitàries, com a messies castellanitzador, amb el suggestiu eslògan: ASI. SIN IMPOSICIONES. PODER ESTUDIAR EN MI LENGUA. I jo em deman: Amb quina de totes les que ens estan invadint? Aquest personatge és un perillós fustigador de la llibertat de les nacionalitats i tan fanàtic com els fonamentalistes. Amb les seves contínues declaracions en contra del "puto catalán", no fa altra cosa que apologia de linxament polític de tot allò que no combregui amb les idees feixistes.

Rabasco, encara ets a temps de partir cap a les missions de l'Àfrica i castellanitzar a tots els indígenes en la seva pròpia terra a fi que no corrin el perill de caure en la temptació i se'ls passi pel cap d'aprendre el "puto catalán" de Mallorca, per així quan arribin aquí poder integrar-se de ple dret...

Rabasco: Val més que pleguis veles i t'entornis per on has vingut. A Mallorca no volen "terroristes" que llavors fan por als turistes i no en vendran mes. I no serà per culpa de l'ecotaxa. Ja està be d'exaltats.

Antoni Joan i Julve

Homenatge als presos republicans de Felanitx (1936 - 1948)

Durant la guerra civil i la dictadura franquista, una multitud de felanitxers van ser tancats a presons i camps de concentració pel fet de ser d'esquerra o simplement republicans. El nombre de presoners fou tan gran que és gairebé impossible identificar-los tots. Enguany volem recordar-los, encara que no disposem de la llista completa. Entre els presos hi havia Jeroni Adrover Martorell Pota, Joan Alòs, en Massip vell, en Fullana, en Francesc Bou i en Bini-melis Pagès, detinguts a l'inici de la guerra i tancats a can Mir durant mig any; Magdalena Bennàsser Rigo, Catalina Massutí Alzamora, Pura Manzaneres García, Catalina Pons Oliver i Aina Llodrà Roig, preses al convent de can Sales; Pere Reus Bordoy, Jaume Mas García Barbut, Salvador Riera Sagrera es Colominot i Miquel Febrer Vadell Pau, afusellats el 1938; Antoni Llodrà Tallades, president de les Joventuts d'Esquerra, i Mateu Joan Bordoy, vicepresident de les Joventuts; Simó Obrador Ramis, finat a l'hospital de Palma; els joves Francesc Soler Aulí, Miquel Maimó Julià Font, Tomàs Frau Pasqual i Miquel Perelló Vadell Porro, detinguts l'any 1936; Francesc Fernández Vicens, oficial de duana a Portocolom, i Diego Esteban Ruiz, agent de policia del Port; el metge municipal Miquel Rigo Puig; Miquel Pujades Mora, impressor de can Pere Reus; Miquel Vaquer Sitjar, ferrer de s'Obrera; Bernat Bennàsser Puig, peó de camins; Pere Mesquidà Huguet Perdigó; Sebastià Ramis Garí Punta, conserge del local de les Joventuts, i Xim Bonet Oliver, que organitzà les Joventuts d'Esquerra a principis de 1934; Gaspar Fuster Segura, admi-

nistrador de l'Hospici; Bartomeu Bordoy Tauler Enginyer, cap dels peons de camins de Felanitx, i el cap de la policia municipal, Joan Obrador Gayà Turriscos; els regidors Pere Massutí Alzamora, Joan Obrador Gomila de ca n'Amagat, Miquel Amengual Roig, Nicolau Ferragut Monjo i Pere Antoni Alou Julià Marió; els militars Gabriel Obrador Obrador Sales i Joan Riera Febrer, afusellats el 1936; Gabriel Sagrera Adrover Dego i Francesc Gayà Barceló Coixo, detinguts el 1939 a Menorca; Pere Bordoy Pons, cobrador d'imposts; en Pou, ronder nocturn; Pere Nicolau Gomila, forner a Portocolom, i en Fiol Fiolet, forner a Felanitx; dotze carrabiners del Port: Àngel Álvarez Ortega, José Gonzalvo Lobera, Salustiano Moreno González, Tomás González Bordallo, Àngel Pons Ferrando, Juan Berbel Villegas, Alejandro Alonso Hernanz, José Otero Carballo, Antonio Asensio Ortiz, Juan de la Cruz Álvarez, Francisco Jiménez Jiménez i el sergent José Repiso Ruiz; el pedagog Joan Capó Valls de Padrinas, l'atleta Joan Ensenyat Vidal Picapedra i el dibuixant Joan Pla Balbastre; Pere Mestre Sagrera Moix, Guillem Adrover Adrover Rovellat, Mateu Borràs Passacoll, Josep Barceló Barceló Muda, Joan Maimó Marinenc, Joan Albons Mestre Jero, Miquel Mestre Adrover Vica i en Jaume Floquet; Miquel Oliver Massutí, fill del batle Pere Oliver; Germà Coll Cardona, empleat de correus; Bartomeu Estelrich Artigues, torturat brutalment a Madrid; Jaume Garau Andreu Manyana, Sebastià Monserrat Prohens de can Llevadora, Plàcid Collado Collado i Antoni Obrador Rosseió, víctimes

mortals de la repressió; Jaume Adrover Sunyer, Sebastià Ramis Garí, Bartomeu Grimalt Roig, Miquel Gomila Maimó, Francesc Isbert Grimalt, Francesc Maimó Manresa, Damià Mas Sunyer, Rafael Obrador Maimó, Pere Mayol Nadal i Miquel Picó Forteza; Antoni Nicolau Valens Pescolla, Sebastià Roig Roig i Antoni Huguet Maura Reus, tancats en el Mercat; el mestre d'escola Bartomeu Sagrera Nicolau; l'oceanògraf Miquel Massutí Alzamora; Joan Perelló Vadell Porro, pres a can Mir i a Formentera; Marc Rotger Barceló, batle republicà de Portocolom; Gabriel Oliver Caldentey Salines, porter de l'institut de secundària; Miquel Albons Manresa, algtzir del Jutjat municipal; els germans Antonio i Salvador Saiz Rosiquè, dragadors del Port; Miquel Llodrà, propietari d'una fabrica de licors; el mariner Pere Timoner Adrover; el professor Andreu Crespí, que el 1936 vivia a Felanitx; Joan Vadell Pou, tancat quatre anys i mig; Miquel Matamalas Puigserver, militant del PCE en la clandestinitat; Joan Gayà Gayà, militant antifranquista pres el 1948, i altres.

Encara que no es tracti d'un pres republicà, és de justícia recordar en Bartomeu Valens Roig des Torrent, catòlic i baríton felanitxer resident a Barcelona, que va ser empresonat sis mesos per ajudar els pares teatins de la ciutat comtal a retirar els objectes de valor de la seva església.

Tots ells han estat recordats dissabte 13 d'abril, al restaurant Son Colom (Felanitx), en el Sopar per la República 2002.

Col·lectiu Felanitx per la República

UN MAL FITXATGE AL PARLAMENT - Capítol XII

CECILI BUELE I RAMIS.

PETICIÓ REITERADA D'OBERTURA D'EXPEDIENT DISCIPLINARI

La premsa local continuava fent-se ressò d'aquell afer que havia sacsejat la cambra parlamentària.

Es publicava que «la investigació interna al Parlament per les fitxes sobre la vida privada dels funcionaris continua oberta i l'objectiu és ara saber qui va filtrar la informació». S'hi retreia que l'assumpte tornava a ser motiu de comentari al Parlament, davant l'imminent retorn del funcionari que havia analitzat la vida privada dels companys, el qual «per cert, ocuparà un dels millors despatxos del nou edifici de la Cambra». S'hi afegia que «mentrestant, el sindicat UGT ha demanat que el Parlament expedienti el funcionari de les fitxes. La polèmica està servida de bell nou» (ÚLTIMA HORA, 06/09/01, 'El asunto de las fichas del Parlamento vuelve a ser motivo de polémica').

Sense que hagués sortit a la llum pública, arribava a mans del Grup Parlamentari del PSM-Entesa Nacionalista un escrit adreçat al diputat Cecili Buele que contenia algunes observacions:

«1. Les fitxes estan escrites a la present legislatura, degut a què a les mateixes es troben qualificats els senyors Albertí, ordenança, qui guanyà la plaça en aquesta legislatura, i l'ex assessor Sr. Carmona.

2. Les mateixes han servit de base per al recent organigrama, degut a la concentració de poder i comandament dels Caps de Servei actuals en menyscabament dels qui anteriorment gestionaven diferents àrees que avui es troben esbiaixades o desaparegudes en interès d'amiguisme polític o altres criteris que afavoreixen la política personalista del President.

3. Per què es troba buida la casella de la Srª Francesca Sancho, anteriorment Cap de Premsa, amb una concentració de poder administratiu molt gran, quan no tenia cap experiència? Aquesta senyora ja quedà com a funcionària del Parlament després de la seva aventura política amb el President Albertí i amb un concurs de mèrits del que dubtam de la seva legalitat (amb el mateix se li donava la plaça que ocupava el Sr. Gaspar Sabater, a qui se li creà la plaça d'informàtica de la qual no tenia punyetera idea, i segueix sense tenir). Resulta obvi i estrany l'escàndol que s'intenta tapar de les factures de material informàtic (inclosa la que va ser empresa d'un empleat de la casa, Sr. Munar, informàtic, avui dia treballador del Servei d'Informàtica, les compres, la facturació i el sistema són escandaloses; el Sr. Buades, membre de la Mesa, en té coneixement.

Per què no figura catalogat l'Interventor a les fitxes?

Per què el Sr. President es posà tan nerviós (s'adjunta premsa definitiva de l'escàndol), si no tenia res a veure i no havia influït al recent organigrama?

Quin objectiu té classificar el personal funcionari i contractat de la casa baix el concepte «fiabilitat», «religió», «malalties» en alguns casos, i altres conceptes?

Segueix essent escandalós que el Sr. Sabater es doni de baixa laboral des de l'a-

parició de l'escàndol en els mitjans i segueixi des de la seva columna sermonejant sobre la vida política i moral dels seus conciutadans amb una barra increïble.

Per què continua la caça de bruixes al Parlament, a nivells que no tenen transcendència pública i d'una forma maquiavèlica?

Per què s'han intentat tapar els successus escàndols administratius, com el de l'ajudant lletrat d'Oficial Major, que ja al seu dia aparegué a la premsa?

Per què el personal del Parlament no se'n refia del sistema informàtic, degut a les filtracions que hi ha? Per ordre de qui i per què?»

Acompanyava aquell text, que havia estat remès anònimament i per correu ordinari a la casella del diputat nacionalista, un munt de documentació relativa al cas, alguns retalls de premsa sobre l'assumpte de les fitxes confidencials i una reproducció fotocopiada de cadascuna d'aquelles 15 fitxes.

Nacionalista segueix amb preocupació aquest afer i demana a la Mesa del Parlament que assumeixi l'acord de la Junta de Personal.

En qualsevol cas, demanam que se'ns informi puntualment de les actuacions que preveu dur a terme la Mesa en aquest desgraciat assumpte».

La Mesa del Parlament es va reunir dia 13 de setembre.

Dos dies abans, emperò, la Junta de Personal del Parlament s'havia reunit i havia estat informada sobre la dimissió, per motius personals, d'un dels seus membres, Antoni Tortella. Amb la qual cosa, entrava a formar-hi part el següent a la llista de la candidatura d'UGT, Marcos Pieras i Guasp.

Amb un únic punt a l'ordre del dia, s'hi havia de tractar el tema que havia estat proposat pels representants dels funcionaris de la candidatura d'UGT, sobre unes informacions aparegudes al DIARIO DE MALLORCA l'anterior dia 23 de juny, el text del qual

una qüestió de la Junta sol·licitar que s'investigassin les esmentades declaracions, ni demanar que se sancionés el funcionari Gaspar Sabater. Que, amb tot allò, la Junta de Personal feia el ridícul presentant escrits on s'atribuïa funcions que no li corresponien.

Davant la sol·licitud d'alguns membres de la Junta que sol·licitaven que es retirés la proposta dels representants dels funcionaris d'UGT, aquests, després d'haver sortit a deliberar-ho una estona fora de la sala, decidien no sotmetre a votació, de moment, aquella proposta amb la qual es reclamava que s'investigés la veracitat de les declaracions d'Antonio Carmona, però que no la retiraven. (ACTA de la Junta de Personal del Parlament de les Illes Balears de dia 11 de setembre de 2001).

La informació periodística sobre aquella reunió apareixia publicada en un diari local. M. Goñi / V. Eza manifestaven que «La Mesa del Parlament no havia pres cap decisió sobre la petició de la Junta de Personal d'obrir un expedient disciplinari a Gaspar Sabater, autor de les fitxes de contingut íntim de la plantilla. La resposta que es va donar als treballadors era que no s'adoptaria cap mesura, fins que no s'haguessin llegit les conclusions de l'informe jurídic que duïen a terme els lletrats Ferrer i Isern a partir d'entrevistes mantengudes amb el personal de la casa» (DIARIO DE MALLORCA, 14/09/01, 'El Parlament espera el informe jurídico para ver si expedienta a Gaspar Sabater').

Deia també aquella informació periodística que «Encara quedava pendent la declaració de Gaspar Sabater, que s'havia donat de baixa per depressió i després s'havia pres un mes de vacances. El seu retorn era previst per al dilluns de la setmana vinent» (DIARIO DE MALLORCA, 14/09/01).

Pel que feia a l'escrit de suport a la petició feta per la Junta de Personal, elaborat pel Grup Parlamentari del PSM-Entesa Nacionalista, el diputat Cecili Buele rebia, amb data 17 de setembre de 2001, la resposta signada dos dies abans pel President del Parlament, Maximilià Morales i Gómez, en escrit enregistrat RGS núm. 6975/01 que textualment deia així:

«En atenció al vostre escrit, mitjançant el qual sol·licitau de la Mesa de la Cambra que atengui l'acord de la Junta de Personal pel qual s'insti l'obertura d'un expedient disciplinari al funcionari Gaspar Sabater i Vives, em pertoca d'informar-vos que la Mesa, en sessió de dia 13 propassat, restà assabentada del contingut de l'escrit de la Junta de Personal, així com del vostre, i fou informada així mateix que la tramitació de la informació reservada que s'inicià, per encàrrec de la mateixa Mesa, dia 22 de juny d'enguany, encarregada per l'Oficialia Major al lletrat Sr. Lluís Isern, per tal d'assegurar al màxim l'objectivitat en la tramitació de la investigació (tenint en compte que el lletrat esmentat no era directament implicat en l'afer), ha sofert un retard motivat fonamentalment pel període de vacances, el trasllat de part del personal al nou edifici administratiu del Parlament i la baixa per malaltia del funcionari Sr. Sabater, al qual no s'ha pogut

UN MAL FITXATGE AL PARLAMENT

Capítol I.-

Primer dia i primeres declaracions públiques

Capítol II.-

Primeres reaccions davant l'opinió pública (1)

Capítol III.-

Primeres reaccions davant l'opinió pública (2)

Capítol IV.-

Primeres contradiccions que surten a rotlle (1)

Capítol V.-

Primeres contradiccions que surten a rotlle (2)

Capítol VI.-

Fitxes a la Fiscalia i descoberta de l'autor

Capítol VII.-

L'autor de les fitxes, presumpte innocent

Capítol VIII.-

L'autor de les fitxes, un funcionari privilegiat

Capítol IX.-

El President del Parlament i la Presidenta del Consell de Mallorca

Capítol X.-

El jutge i la Junta de Personal

Capítol XI.-

Sobreseïment provisional i obertura d'expedient disciplinari

Capítol XII.-

Petició reiterada d'obertura d'expedient disciplinari

Transcorreguts alguns dies, el Grup Parlamentari del PSM-Entesa Nacionalista, - grup parlamentari que no tenia cap representant a la Mesa del Parlament - a través del diputat Cecili Buele, enregistrava l'escrit 3363/01, signat dia 11 de setembre i adreçat a la Mesa, que reproduïa aquest contingut:

«El Grup Parlamentari PSM-Entesa Nacionalista s'ha assabentat que la Junta de Personal, a la reunió del proppassat dia 4 de setembre, va acordar instar la Mesa del Parlament de les Illes Balears a obrir un expedient disciplinari al funcionari Gaspar Sabater i Vives, que s'ha confessat autor de les fitxes de caràcter confidencial que es varen fer públiques el passat mes de juny i que afecten directament a treballadores i treballadors d'aquesta Cambra parlamentària.

El Grup Parlamentari PSM-Entesa

deia així: «En relació a les declaracions d'Antonio Carmona, empleat del Parlament en excèdencia, aparegudes dia 23 de juny de 2001 al DIARIO DE MALLORCA (se n'adjunta fotocòpia) sobre presumptes irregularitats en el Servei d'Informàtica, aquesta Junta de Personal sol·licita que s'investigui la veracitat de les esmentades declaracions per salvaguardar el bon nom del Parlament de les Illes Balears i del seu Servei d'Informàtica» (ACTA de la Junta de Personal del Parlament de les Illes Balears de dia 11 de setembre de 2001).

Durant aquella reunió, les diverses intervencions dels membres de la Junta de Personal feien veure l'existència d'opinions diverses respecte d'aquell tema. S'hi recordava que ja s'havia tractat amb anterioritat i que s'havia considerat que no era una informació prou important per haver-la de rebatre públicament. També s'hi deia que no era

prendre declaració. L'Oficialia Major informà també l'òrgan de govern de la cambra que es preveu la imminent finalització de la informació reservada, l'anàlisi i conclusions de la qual es traslladaran a la Mesa, perquè en resolgui.

En conseqüència, la Mesa acordà de comunicar a la Junta de Personal i a Vós mateix que, un cop es disposarà de les conclusions de la informació reservada, la Mesa en decidirà sobre l'obertura d'expedient disciplinari al Sr. Sabater en funció de l'existència o no d'elements objectius que demostrin la infracció per aquest dels preceptes legals aplicables al cas.

Vos ho comunic perquè en prengueu coneixença. A la seu del Parlament, a 15 de setembre del 2001. EL PRESIDENT DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS, Maximilià Morales i Gómez. HBLE. SR. CECILI BUELE I RAMIS, DIPUTAT DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS.

La Junta de Personal del Parlament també rebia una comunicació semblant de

la Mesa, la qual la instava a trametre-li més documentació complementària del paquet anterior. La Junta acordava per unanimitat trametre a la Mesa l'esmentada documentació, però no com a documentació complementària de l'esmentat escrit, sinó com una informació tramesa a la Mesa per al seu coneixement. També acordava fer-ne arribar còpia al lletrat encarregat de la investigació interna del tema de les fitxes, Lluís Isern (ACTA de la Junta de Personal del Parlament de les Illes Balears de dia 25 de setembre de 2001).

Aquell mateix dia, es produïa, via correu electrònic, una comunicació directa entre Gaspar Sabater i el diputat del PSM-Entesa Nacionalista Cecili Buele, els quals s'havien topat casualment pel carrer i havien mantingut una breu i una mica tensa conversa sobre el tema de les fitxes confidencials relatives al personal del Parlament. Sabater havia retret a Buele que hagués estat un diputat que havia donat suport explícit a la petició que la Junta de Personal havia elevat a la Mesa perquè se l'incoàs expedient discipli-

nari:

«Assumpte: SORPRÈS I ASTORAT

Data: Mon, 17 Sep 2001 20:30:12 +0200

De: Fundació PICAMALL pica-mall@ono.com

A: Gaspar SABATER <gaspisabater@teleline.es>

Sorprès i astorat, Gaspi, per la topada que hem tengut avui capvespre, esper i desig que qualche dia em puguis agrair haver donat suport a la petició d'obrir un expedient disciplinari que, si bé és cert que podria concloure amb algun tipus de sanció, no deixa de ser cert també que en podries sortir totalment net de qualsevol inculpció...

Cosa que hauria tancat per a sempre, i de manera ben definitiva, un cas tan lamentable com aquest de les «fitxes confidencials», el qual està comportant, al meu mode de veure, massa malestar i ansietat entre bona part del personal del Parlament.

Crec que tant tu com jo desitjам que s'hi arribi a restablir un bon clima de treball, a tots els racons de la Cambra.

Amigablement. CIL.»

Vuit dies després, la Junta de Personal acordava per unanimitat trametre a la Mesa del Parlament un recull de declaracions que havien aparegut als mitjans de comunicació sobre l'assumpte de les fitxes, d'entre les quals es destacaven aquestes dues: «Si alguien ha hecho algo semejante, será expediente de inmediato» (Morales DM, 10/06/01), i «Sabater admite ante el juez la autoría de las fichas íntimas del Parlament» (DM, 12/07/01).

Al cap d'uns pocs dies, es feia públic als mitjans de comunicació que el personal del Parlament demanava de bell nou que s'expedientàs Sabater. Aquella decisió s'havia adoptat per unanimitat de tots els sindicats, els quals reclamaven que s'aplicàs la sanció promesa pel president del Parlament quan va esclatar el cas, que havia estat arxivat pel jutge Miquel Florit (DIARIO DE MALLORCA, 30/09/01, 'El personal del Parlament pide de nuevo que se expediente a Sabater'). Ω

(CONTINUARÀ)

El GOB presenta l'informe anual sobre Dades Urbanístiques i Ambientals del 2001

La construcció segueix creixent a un ritme alarmant mentre el turisme inicia la seva estabilització

Pertercer any consecutiu, el GOB divulga una sèrie de dades urbanístiques i ambientals de Mallorca, referides en aquest cas al 2001, amb l'objectiu de disposar d'una visió de la realitat més completa i exacte, comparar-la amb anys anteriors i alhora reflexionar sobre els mesures a prendre.

Les xifres que aquests dies s'han conegut sobre dades de creixement de la construcció, del turisme, del consum energètic, producció de residus, etc. del 2001 a Mallorca, posen de manifest que a pesar d'una estabilització del ritme, el creixement segueix essent alarmant.

Les dades de l'Informe deixen ben clar que Mallorca està sobrepasant el límit lògic i avança cap a una situació de col·lapse, malgrat que el ritme de creixement de l'activitat turística s'ha estabilitzat mentre que la construcció, que creix a un fort ritme, no ha crescut com als darrers tres anys. De totes maneres, aquest ritme és molt superior a la mitjana de la dècada dels 90. En canvi, el consum de serveis i recursos naturals ha experimentat un increment desbocat com a conseqüència de l'acumulació del creixement residencial dels darrers quatre anys. En tot cas és necessari prendre mesures molt més fortes i sobretot amb urgència per canviar aquesta situació.

Vet aquí el resum de les dades del 2001.

L'any 2001 supera la mitjana dels anys 90 quant a construcció de nous habitatges, tot i reduir-se una mica en relació als anys 1999 i 2000.

Palma segueix liderant, i de forma espectacular les xifres de construcció, seguit dels municipis del seu entorn (Calvià, Lluçmajor, Marratxí i Andratx).

L'edificació dins el sòl rústic experimenta una certa reducció en relació als dos anys anteriors

El turisme deixa de créixer de forma

descontrolada i comença la seva estabilització tant pel que fa a turistes com a places hoteleres.

Igualment, l'aeroport de Palma s'estabilitza quant al nombre de passatgers a causa de l'efecte del 11-S

Com a conseqüència de tot això, el consum de recursos naturals, la producció de residus, la taxa de motorització, no aturen de créixer i de batre records:

El consum energètic augmenta un 8'3%

La producció de residus han crescut en un 17 %

La taxa de motorització és la més alta d'Europa

La població se dispara

Està clar que les mesures que darremament s'han adoptat tant per part del Govern com del Consell no ha aconseguit frenar d'una forma significativa, per ara, el creixement de la construcció.

Controlar el ritme de creixement és bàsic

És per això que cal dur a terme un conjunt d'actuacions per invertir aquesta situació, ja siguin reformes de llei, modificacions de plans, elaboracions de Normes Territorials, etc. amb els objectius de:

Regular el ritme de creixement, establint quotes anuals per llicències i municipis

Reduir la capacitat de població del planejament urbanístic

Impedir la creació de més places turístiques

Incrementar la protecció del sòl rústic

Afectar i congelar aquell sòl urbanitzable que no estigui executat

Modificar la gestió dels recursos naturals

Podeu consultar l'informe complet a l'adreça:

<http://www.gobmallorca.com/urban/dades2001>

UOB defensa en balutxo avui a «El (In)Mundo»

«jaume sastre» <avirunga@terra.es>

PARAULA DE LECTOR - UNIÓN SINDICAL OBRERA

Per què ha de quedar Antonio Alemany?

Volem aprofitar l'article d'Antonio Alemany, Por qué Bartolomé Mestre debe irse, publicat per EL MUNDO/EL DIA DE BALEARES dia 26 de febrer per esmentar la virtuosa obra d'aquest escrivent econòmic dins la societat balear.

Abans de continuar però, ni que sigui de passada, volem dir dues paraules sobre els desqualificatius que Alemany dedica a Bartomeu Mestre: «nazi», «fascista», «xenòfobo» i «fundamentalista». Com a comentarista rigorós i competent, ens agradaria que ens explicàs des de quan els «nazis», «fascistas», «xenòfobos» i «fundamentalistas» tenen en la més alta consideració la persona i l'obra d'un escriptor de pell negra com Guillem d'Efak, a qui Mestre va dedicar tota una biografia reivindicativa com Balada d'en Guillem d'Efak (Mallorca 1997).

També de passada, ens agradaria comentar les paraules d'Alemany allà on diu que Mestre «ha utilizado la plataforma sindical para insultar a gentes de Sa Nostra, a familias enteras y a medios de comunicación por posicionamientos que nada tenían que ver con las cuestiones sindicales» i allà on diu que «Mestre ha metido en peligrosos follones a todo el comité de empresa con sus escritos incendiarios».

Lluny de reflectir posicionaments unipersonals, les circulars de la Unió Obrera Balear són la veu de tot un col·lectiu. És ben igual qui posi les mans al teclat de l'ordinador i empleni una circular, els autors som tots els que integram la UOB i aquí hi podeu trobar Bartomeus, Antonis, Maries, Andreus, Joans, Catalines, Margalides i tots els noms que vulgueu entre els milers de persones que ens donen suport. Per això, les nostres circulars mai han anat signades per ningú, sinó amb una capçalera que n'in-

dica l'autoria: la Unió Obrera Balear. I encara podem afegir una altra cosa més: un dels nostres lemes és 'som solidaris i no solitaris', això vol dir que defensam tots plegats els interessos comuns i n'assumim, tots plegats, les conseqüències.

Sembla que Alemany, un periodista que s'ha arribat a autoproclamar com «guerrero como soy», un comentarista que ha reivindicat des de sempre la «polèmica», que s'ha duit a la boca aquella frase super coneguda de Jaume Vidal Alcover, «hem de ser baralladissos»; considera que emprar el llenguatge com a eina en el combat de les idees no val si les idees no són les seves i, fins i tot, és «incendiario».

Però el que realment ha motivat aquest escrit és el nostre desig de fer arribar a Alemany el nostre reconeixement per la seva obra (el de tots els membres de la Unió Obrera Balear, i no només el de la persona que ha redactat aquestes paraules). Alemany, amb tots els pseudònims amb què omple les planes del suplement La Economía Balear (Martín Morlá, Antonio Gual, Juan Togores, J. Nebot...), és el millor per pontificar sobre economia, més quan tot Mallorca sap que com a gestor ha acumulat una col·lecció d'iniciatives editorials que han fet fallida, començant pel diari més antic d'Europa, Diari de Barcelona, continuant amb Opinión, Sovint..., i acabant —de moment— amb Illespress.

Amb aquest currículum tan impressionant, i amb articles com el del 26 de febrer, us hem de demanar, Sr. Alemany, que quedeu per sempre. Sou el millor reducte del passat franquista, el millor fòssil de l'antic règim senyorial i el millor patró per al vaixell dels que pensen que estan en possessió de la veritat absoluta i tots els altres estan equivocats. Ω

Sempre Fidels a Catalunya

(Antoni Gaudí Independentista. Versió editada pel Catalan National Council ©2002-020103. Sempre Fidels a Catalunya)

«Antoni Gaudí va arribar a la conclusió ferma i madura que, sense la independència, no hi havia possibilitats de crear a Catalunya una política justa, honesta i regenerada.»

«Íntimament, Gaudí vivia tan separat d'Espanya que actuava com si no sabés ni volgués parlar castellà»

«Fidel a la seva actitud, que tenia pensada i repensada, l'onze de setembre del 1924 la policia espanyola va detenir-lo i el van tancar al calabós per haver-se negat a parlar-los en castellà -Gaudí tenia ja 72 anys-»

«Per damunt de qualsevol altra cosa, Gaudí és un gegant del geni català que, sortint com surt, demostra el que som i el que podem ser els catalans.

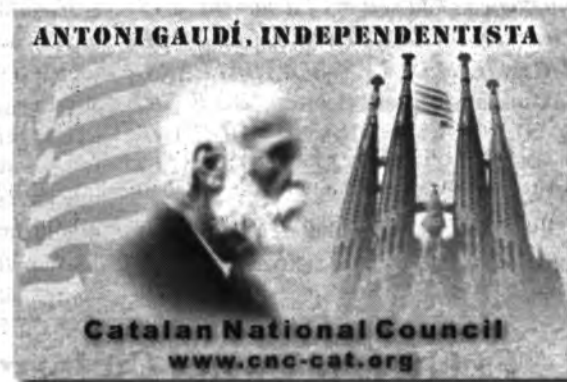
Francesc Pujols.»

Agustí Giménez-Camins.

Versió editada pel Catalan National Council

(©) Copyright 1993-2002

El Consell Nacional Català autoritza la seva total o parcial reproducció i divulgació, sempre i quan es mencionin les fonts.

1.

Alfons XIII, els anarquistes i Gaudí

Arran d'un article meu publicat a diversos diaris, i molt difós a l'Escola d'Arquitectura de Barcelona, que porta per títol: "L'arquitectura i la confiança en nosaltres mateixos", descobria i divulgava per primera vegada, amb totes les paraules precises, que **Gaudí era un independentista convençut**. La seva molta propagació, m'ha permès recollir la generalitzada estranyesa que produeix saber-ho. Creia que se'n tenia poc esment, però sorprèn que no es coneixi gens. El fet ha estat rigorosament amagat. Sembla com si fos un delictu o un pecat imperdonable que tenia el personatge. Com a màxim se'l presentava com a un catalanista enamorat de la cultura del país, però suavitzant la seva radicalitat política.

Fins a la publicació del meu article no hi ha hagut mai ningú que s'atrevisi a parlar elogiosament d'aquest sentiment independentista d'Antoni Gaudí:

era com un secret tancat amb pany i clau. **Hem de pensar que forma part d'una àmplia operació per escamotejar-nos els nostres models més brillants, perquè no puguin servir d'exemple.** Les respostes que mostra la gent, són que no ho saben, o que no ho volen escoltar, tot i que mirant la mateixa arquitectura d'Antoni Gaudí no es pot entendre res si prèviament es descobreix l'afany que tenia de **convertir Barcelona en la gran capital d'una Catalunya lliure i poderosa.** Voler retornar el país als angles correctes: aquesta és la missió del gran patriota que es descobreix, tot i que en el seu temps la força que ell impregnava, esporugüia més les actituds revolucionàries de la gent més extremista del moment.

Així, hi ha l'anècdota que Alfons XIII li feia més por anar a Barcelona per Gaudí, que pels anarquistes, i encara no fa gaire temps un diari de Madrid (ABC) la tornava a reproduir, tot recreant-se d'aquesta manera:

"La situación en Cataluña era difí-

cil y un ministro recomendó al rey Don Alfonso XIII que retrasara su visita a la Ciudad Condal: "Señor, puede sufrir un atentado de los anarquistas."

"Si ha anunciado que voy a Barcelona -observó el Rey-, voy a Barcelona aunque exista ese riesgo; además, **temo más a Gaudí que a los anarquistas.**"

Quan s'explica la impressió que produïa l'independentisme d'Antoni Gaudí, sobretot als prohoms de l'"imperi", resulta molt pedagògic. Si s'escamoteja, cal pensar que és per ignorància o mala intenció. Més que per ignorància, s'ha de deduir que si sobre un personatge tan universal, entorn del qual s'han escrit tants llibres i biografies, i al mateix temps amb tanta difusió, se'n descobreix el fet que els comenten, hem de creure que ens volen silenciar aspectes de la nostra Història

Del geni de Gaudí han quedat les seves obres; per poc que un es fixi en elles, veurà que hi va posar una dosi tan gran de catalanitat, que es fa evident en cada detall, sempre que no t'ha-

gin tergiversat de manera prèvia part de les idees del seu creador. D'aquí que m'he proposat, amb l'inestimable i decisiu ajut del gran patriota professor Carles M. Espinalt, fer un estudi molt més profund i precís, d'aquest aspecte de la vida d'Antoni Gaudí, que resulta tan desconegut, fins i tot en el món de l'arquitectura, on jo em moc, i que amb incrementada sorpresa he anat descobrint a mesura que s'ha anat divulgant el meu article entorn de l'independentisme d'Antoni Gaudí.

Encara que no ho sembli, paguem car el desconeixement de com realment pensaven els nostres homes més singulars, perquè quan quedem orfes de tot el significat, de totes les idees dels grans homes, comencem a anar cecs per la Història i ens entrebanquem a cada pas. Recuperar tota la vista, en aquest sentit, és un dels motius o cavall de batalla del que Carles M. Espinalt, ens ensenya a lluitar: **El front contra la tergiversació de la Història.**

CONTINUARÀ...

El rostre cristià d'Antoni Gaudí

E-Cristians celebra l'Any Gaudí, amb una web que recorda tota la dimensió cristiana del genial arquitecte:

'www.e-cristians.net/gaudi'

L'Ajuntament de Barcelona va acollir el dimecres 20 de març la inauguració oficial de l'Any Gaudí, un acte presidit per la reina Sofia d'Espanya i al qual van assistir el president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, i l'alcalde de la Ciutat Comtal, Joan Clos, entre altres personalitats. Sens dubte, aquest any 2002, durant el qual es commemoren els 150 anys del naixement del genial arquitecte, és una ocasió immi-

llorable per descobrir molts detalls i aspectes nous sobre la vida i l'obra d'una persona que va saber expressar la seva gran fe cristiana en una obra d'excel·lent creativitat.

Des de les institucions, però, sembla que hi ha una mena d'oblit de la catolicitat creativa d'Antoni Gaudí, un home que, tant en la seva vida diària com en la seva obra arquitectònica, ha transmès també virtuts humanes i cristianes. Una prova d'això és

el procés de beatificació obert ara fa aproximadament dos anys. AE-Cristians defensem que la fe no és només una cosa privada, sinó també pública, i més encara quan aporta tanta creativitat i riquesa a la comunitat com en el cas d'Antoni Gaudí.

Amb motiu de l'Any Gaudí, l'Associació pro Beatificació de l'arquitecte i E-Cristians han posat en marxa LA WEB D'ANTONI GAUDÍ, una pàgina d'Internet que us convidem a

visitar perquè conegueu la dimensió religiosa de l'artista català.

Aquesta web, amb textos del prestigiós biògraf de Gaudí, Josep Maria Tarragona, ens porta a conèixer al artista i l'obra mitjançant una mena de joc: cada paraula consultada ens revela una peça del trencaclosques.

Visita ja LA WEB D'ANTONI GAUDÍ a

www.e-cristians.net/gaudi

Fondària (De Profundis): Psalm de combat i «pau a tots els homes de mala voluntat», maneres de parlar amb Déu. Any Gaudí

«R.» <taubecolom@ono.com>

PAU A TOTS ELS HOMES DE MALA VOLUNTAT

Pregària escrita en un camp de concentració nazi per un presoner jueu i recollida per l'arquebisbe Anthony Bloom en el seu llibre Evening Prayer

«Que hom posi fi a tota venjança, a tota reclamació de càstig i retribució...

Els crims han ultrapassat tota mesura. La ment humana ja no els pot comprendre. Hi ha massa màrtirs...

Per això, Senyor, no sospeseu llurs sofriments amb la mesura de la vostra justícia, ni els poseu al compte dels botxins per exigir-los després una paga terrible.

Pagueu-los d'una altra manera! Anoteu a favor dels botxins, dels delators, dels traïdors, de tots els homes de mala voluntat, el coratge, la força espiritual de les víctimes, llur humilitat, llur dignitat sublim, llur entesa interior constant; i llur esperança invencible, llur somriure que eixuga les llàgrimes, llur amor, llurs cors arratsats, fets bocins, que van restar fermes i confiats davant la mateixa mort, fins

i tot en moments d'una feblesa que ja no podia ser més gran.

Que tot això, Senyor, us sigui presentat per el perdó dels pecats com a penyora de triomf de la rectitud; tingueu en compte el bé i no el mal! I que nosaltres restem en la memòria dels nostres enemics, no com a víctimes llurs, no com un malson, no com uns fantasmes perseguidors, sinó com a ajuda en l'esforç per destruir la fúria de llurs passions criminals.

No desitgem d'ells cap altra cosa. I quan tot hagi passat, concediu-nos de viure entre els homes com a homes. I que la pau retorni a la nostra pobra terra. Pau als homes de bona voluntat i a tots els altres...

Podem dir que aquests damnats a l'infern dels camps d'extermini nazis van comprendre vitalment molt bé el missatge cristià, el mateix que molts segles abans llurs avantpassats jueus havien rebutjat, i l'experimentaren en la pròpia carn:

«Al qui no havia experimentat el pecat, Déu, per nosaltres, li va carregar el pecat, perquè gràcies a ell expe-

rimentàssim la seva justícia salvadora». (2ª Corintis 5,21)

«També Crist patí per raó dels pecats una vegada per sempre. Ell, el just, va patir pels injustos, per conduir-vos a Déu». (1ª Pere 3,18)

«I vosaltres sabeu que Jesucrist s'ha manifestat per treure els pecats, ell que no té pecat». (1ª Joan 3,5)

E-Cristians celebra l'Any Gaudí, amb una web que recorda tota la dimensió cristiana del genial arquitecte: www.e-cristians.net/gaudi

L'Ajuntament de Barcelona va acollir el dimecres 20 de març la inauguració oficial de l'Any Gaudí, un acte presidit per la reina Sofia d'Espanya i al qual van assistir el president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, i l'alcalde de la Ciutat Comtal, Joan Clos, entre altres personalitats. Sens dubte, aquest any 2002, durant el qual es commemoren els 150 anys del naixement del genial arquitecte, és una ocasió immillorable per descobrir molts detalls i aspectes nous sobre la vida i l'obra d'una persona que va saber expressar la seva gran fe cristiana en una obra d'excepcional creativitat.

Des de les institucions, però, sembla que hi ha una mena d'oblit de la catolicitat creativa d'Antoni Gaudí, un home que, tant en la seva vida diària com en la seva obra arquitectònica, ha transmès també virtuts humanes i cristianes. Una prova d'això és el procés de beatificació obert ara fa aproximadament dos anys. A E-Cristians defensem que la fe no és només una cosa privada, sinó també pública, i més encara quan aporta tanta creativitat i riquesa a la comunitat com en el cas d'Antoni Gaudí.

Amb motiu de l'Any Gaudí, l'Associació pro Beatificació de l'arquitecte i E-Cristians han posat en marxa LA WEB D'ANTONI GAUDÍ, una pàgina d'Internet que us convidem a visitar perquè conegueu la dimensió religiosa de l'artista català.

Aquesta web, amb textos del prestigiós biògraf de Gaudí, Josep Maria Tarragona, ens porta a conèixer al artista i l'obra mitjançant una mena de joc: cada paraula consultada ens revela una peça del trencaclosques. Ω

Visita ja LA WEB D'ANTONI GAUDÍ a

www.e-cristians.net/gaudi

Les lamentables escenes protagonitzades pels germans Nadal en la presa de possessió del nou rector de la Universitat de Girona han marcat un radical canvi de tendència de la ciutadania gironina.

Els estudiants universitaris, persones qualificades i dotades d'un exemplar sentit crític, han destapat la fi del «clan Nadal», tot posant els nervis a flor de pell a unes persones que, fins ara, havien fet i desfet en quasi totes les instàncies gironines (culturals i polítiques).

Com encertadament va dir Artur Mas, en el darrer cara a cara amb Pasqual Maragall, al Parlament de Catalunya, la proposta política del PSC-PSOE sempre és a dues cares, a dos projectes, a dues idees, a dues mans... No sols per la pròpia contradicció de les sigles que els hi donen vida, sinó perquè els seus èxits mai han estat tals èxits.

El cas de Barcelona, ocultada continuïtat des de l'alcalde franquista Porcioles cap a l'alcalde Serra i Maragall, mostra una imatge cada dia més nítida del que ha succeït en els darrers governs locals anomenats «socialistes».

Aquesta idea també val, per l'alcalde Siurana, de Lleida, el qual de ben segur un dia d'aquests

haurà de seguir l'exemple de Joaquim Nadal.

Nadal, Serra, Maragall, Siurana,... són l'expressió d'un socialisme contestatari que es forma en el conflicte generacional fruit de les buides i vanes proclames del Maig del 68. Els fills d'una classe benestant que s'avorreix si no pot manar, ni trencar amb uns lligams tan indestructibles com els que conformen la família o la infància. Són els fills de la classe benestant que pot anar a la Universitat, i que sense necessitat d'haver de treballar per pagar-se els estudis, es dedica, per pur tedi, a la reivindicació de tipus «esquerra il·lustrada». Una generació que el cèlebre periodista Ramon Barnils va saber descriure i matisar sense embuts de cap mena, i al qual em remeto sense restriccions.

Uns socialistes que van acabar imposant, sota una pàtina de progrés i confort social, la idea de la «monarquia republicana» o «regència democràtica». I que mai han discutit sobre els motius d'aquesta imposició; ells que es glorifiquen públicament amb paraules com progrés i canvi o heterodox i modernitat.

La fi dels Nadal a Girona

A Girona, igualment es produeix aquesta continuïtat, tot i el sorneguer procés electoral, entre el franquisme i la democràcia, entre el sistema de Ribot i el de Nadal. Una continuïtat establerta i dirigida per una minoria terratinent i intel·lectual que ha sabut mantenir-se en un espai de penombra que els hi han permès de fer-se amb el poder dels municipis, de les universitats, de les diputacions,...

El socialisme, de ben cert, no pot significar el que han fet els Nadal o els Maragall de torn. Ni de bon tros. Tal és la minoració ideològica que s'ha assumit envers aquest concepte que els joves universitaris, fins i tot, l'han ben denunciat. Encara més per la seva manifesta animadversió a capítols tan importants d'aquest espai polític, com la defensa del dret a l'autodeterminació o, en el nostre cas, la lluita independentista.

Els quatre lemes del Maig del 68 ja no serveixen per la joventut universitària d'avui, delerosa d'alguna cosa mínimament autèntica, com poden ser-ho, la majoria de propostes provinents de l'esquerra independentista (ERC, PSAN, ICV,...); la qual,

dins la coherència socialista, almenys no s'arronsa davant les qüestions importants, tot dient-ne una i fent-ne una altra, com fa el PSC-PSOE.

D'acord als testimonis presents en la presa de possessió del nou rector de la Universitat de Girona el comportament dels germans Nadal va ésser el propi d'unes persones que no saben perdre. Com si es tractés d'unes persones que només han volgut manar sense que importés la seva justificació. Ni que es fes havent de signar la butlleta de militant socialista, per posar un exemple. Com si el socialisme no els hi inspirés el més lleu respecte, tot i saber que aquest és el somni més desitjat de la gent obrera.

La perplexitat dels qui van viure el comportament dels germans Nadal de Girona és majús-

cula. Tant Joaquim Nadal com Josep Maria Nadal, a més d'ésser homes amb una rellevància pública, són persones de demostrada capacitat. L'un un estudiós lingüista i l'altra un prolífic historiador. I doncs, que els va enutjar tant de la manifestació d'estudiants universitaris?

Al meu entendre, la miserable consciència de que tot i dir-se socialistes els estudiants ja no s'ho pensen dos cops a l'hora de tirar-els-hi en cara les seves incongruències, i també, la frustració de descobrir que tot i revestir-se de «progre» amb un rètol ben gros al damunt que ho digui, ja ningú s'ho creu, i encara menys els universitaris.

Aquestes podrien ésser les claus per explicar semblant comportament. O almenys a mi m'ho sembla. Ω

Llorenç Prats-Segarra
(campusjove@correu.vilaweb.com)
Director adjunt de Catalunya Campus

Restaurant Sa Curva

Menús 950 ptes.

Diumenges buffet a 2500 ptes.

Hípica de Son Pardo. Tel. 971 201 017

S'INDIOTERIA

Fa 3 mesos que na Pilar Aroca ha obert la botiga de moda Spiral davant l'església de s'Indioteria. Tel. 971 904 335

Fa 14 anys que na Caterina Costa regenta la botiga Moda Costa al costat de l'església de s'Indioteria. Tel. 971 297 358

Fa un any que na Coloma Cervera se son Sardina regenta la Xarcuteria s'Indiot a s'Indioteria. Tel. 971 431 817

Fa 2 anys que na Francesca Alarcón i la sev filla Fini, regenten el Restaurant Bar La Murciana a s'Indioteria. Despatxen menús a 5'50 €. Fan cuina casolana murciana i embotits de Múrcia. Abans regentaren durant uns anys la Casa Regional Murciana que està al costat de la Plaça de Brau de Ciutat. Tel. 971 906 398

CRONOLOGIA DE TOT CATALUNYA

Anys 1530-1531

PER RICARD COLOM -

colomtaube@hotmail.com

De com els espanyols censuren, escapcen i reescriuen la Història: els mentiders com a *fills del dimoni*. A les capitulacions de Sta.

Fe els Catòlics concedien a Colom un 10% de totes les possessions que descobrís en el seu viatge. Lluís de Santàngel, ric hom valencià tresorer de la Confederació catalanoaragonesa, pagava l'expedició.

Quan els Catòlics s'adonaren de què havia descobert Colom, maniobren per fer-se arrere en això del 10%: era massa.

En aquella època Castella tenia uns 8 milions d'habitants i la Corona catalanoaragonesa sols un milió, en molta inferioritat política i militar (Fernando, anomenat «catalanote» i «viejo catalán» per la xenòfoba aristocràcia castellana deia: *la boñigas de Castilla son oro en Aragón*).

Castella anà maniobrant durant els pròxims anys per a quedar-se en exclusiva amb tot l'or americà.

Llegiu aquest documentat estudi d'en Puigneró i Bilbeny: <http://www.unitat.org/colomn.htm>

Durant els Àustries tot llibre sobre Amèrica era estretament vigilat, censurat i reescrit, els vaixells sistemàticament escorcollats a fi d'amagar el gran Genocidi contra els amerindis (més de 100 milions de morts en dos segles). D'això en digueren la «leyenda negra inventada por los luteranos».

«Espada de infieles, martillo de herejes y forja de Imperios», però en realitat «picaros, soplones, inquisidores y caciques». Ja els coneixem, no cal ni que ens ho expliquin.

«Estim la Llibertat, i l'estim més a mesura que conec millor la submissió del poble a l'esclavatge, a l'opressió i a la tirania, i a horribles ídols del passat que brillen, lluitats pels ressecs llavis dels esclaus. Però, en aquest amor per la Llibertat, també estim aquells esclaus, perquè cegament van besar els morros de bèsties ferotges, en calma i beneïda inconsciència, sense sentir el verí dels escurçons i cavant, sense saber-ho, llurs tombes amb llurs pròpies ungles». (Jubran Khalil Jubran, escriptor i artista libanès emigrat als Estats Units).

2-1530: Carlos/Karl és al nord d'Itàlia.

24 ó 29-2-1530: El Papa corona a qui just acabava de fer-li la guerra: **Karl/Carlos és coronat Emperador** a Bolonya, com a culminació de la Pau de Barcelona-Cambray. Karl retorna a Climent VII les terres ocupades, i tots contents.

Dos carlines, moneda de plata.

ca 1530: El gallec deixa de ser escrit, fins al XIX, en un ambient d'intolerància i centralisme inquisitorial i abusi contra les llengües sense poder regalista.

1530: **Inici de la disgregació dels reialmes italians de la Confederació Catalanoaragonesa**, a fi de passar-los a la insaciable voracitat de l'oligarquia castellanoandalusa.

Pesta: 6.250 víctimes a Barcelona en poc més de 4 mesos. També fa minvar la població de Ciutat de Mallorca. Alça punta dels preus a Mallorca.

Luca Marineo a «De las Cosas Memorables de España», per anticatalanisme, **deixa clar que els castellans no van descobrir Ameríndia**, car hi diu que els castellans hi trobaren una moneda romana, «la qual cosa a los que se jactavan de aver hallado las Yndias y ser los primeros que a ellas oviessen navegado quitó la gloria y fama que avían alcanzado». És doncs palès que **els mateixos castellans de l'època tenien consciència que la Descoberta d'Ameríndia no havia pas estat de cap manera cosa de castellans, i el fet que en Colom fou rebut a Barcelona deixa clar de qui va ser aquesta gesta**.

Arreu l'Imperi Inca (des del sud de Colòmbia fins al nord d'Argentina actuals) viuen uns 8 milions de nadius, la majoria quítxues, però també colles i d'altres ètnies i llengües, la mateixa població que Castella, sols que en el Neolític. Practiquen sacrificis humans.

Encarreguen a Diego de Ordás (un veterà de Cuba i Mèxic) de conquerir Veneçuela des del riu Marañón. Ordás està posseït per relats de riqueses i tresors (raó de ser de la conquesta castellana).

Els espanyols funden Trujillo, a l'Ameríndia (van imposant-hi clons de noms espanyols, a causa de llur mentalitat feres-tegament colonial).

Els portuguesos comencen a colonitzar la costa del Brasil, forçats per temor que els francesos no se'ls hi avançassin.

Prohibició, curta i provisional -i teòrica sols- d'esclavitzar indis.

La Inquisició comença a actuar contra alguns erasmistes.

Dieta d'Augsburg: fracassa el compromís entre catòlics-papistes i evangèlics-protestants. Zwingli envia una «Fidei Ratio» (Raó de la -nostra- Fe) a l'Emperador, al costat del la «Confessio Augustana» redactada per Melancton. El Kaiser ni es digna esmentar d'haver rebut res.

El Kaiser pren Florència, on restaura els Mèdici com a ducs.

A Europa Occidental ja hi ha taps de suro.

1530-1540: Tota una xarxa de mitjancers omple el sud valencià per avisar els moriscs fugitius de vaixells disponibles per a embarcar-se. Des de Polop. Xaló, Murla, Perputxent, Planes, Benilloba, etc. els duen a la costa. Polop (Marina Baixa) n'és el rovell.

d.1530: El Kaiser comença a prendre una mica d'interès per les arts a causa de la influència de Federico Gonzaga de Mantua, Alfonso D'Este de Ferrara i el seu secretari Francisco de Cobos. La relació amb Tiziano, comença en 1530 quan aquest pintor realitza el seu primer retrat directe de l'Emperador.

1531: La Inquisició crema 45 persones a València.

Infructuosa petició catalana per negociar amb Berberia i Egipte: no reben la necessària dispensa papal.

Alcen el baluart del Grau de València, una bateria de canons, contra els pirates berberescs (al final de l'actual Av. del Port), enderrocada el 1855.

Reconciliació en massa de moriscs refugiats a Mallorca.

Punt més baix de la població a Mallorca (disminució d'un 41% respecte al 1517). Despoblament sobretot de les viles agermanades (Pollença, Inca, Manacor i Sóller), a causa de la repressió i les represàlies fiscals.

Edició pòstuma de «L'Espill», llibre satíric d'en Jaume Roig.

«De tradendis disciplinis», de Joan Lluís Vives, on afirma que els sentits obren el camí al coneixement».

Enllestida per Antonio Herrera l'escriptura d'«Historia General de los Hechos de los Castellanos en las Indias y Tierra Firme del Mar Oceano», **on hi ha representat el port de la vila d'on salpà Colom, una vila amb tots els trets de Pals de l'Empordà (costa, torre, etc) i cap relació amb Palos de Moguer (vila rural sense port ni fortificacions ni torres ni tradició marinera constatable al llarg de tota la història, que ni tan sols està en la costa sinó més a l'interior)**

Portada de la *Historia General de las Hechos de los Castellanos*, de 1601 (1 i 2), on es comprova nitidament que Pals és la vila empordanesa de Pals (3).

La vila empordanesa de Pals vers el 1940.

La Vila de Pals d'Empordà

Els espanyols funden Guadalajara, a Mèxic, com a capital de «Nova Galícia».

Diego de Ordás penetra pel riu Orinoco, arriba més enllà del Meta.

El Parlament anglès proclama Enric VIII com a únic cap suprem de l'Església d'Anglaterra.

Els prínceps luterans formen la Lliga de Smalkalda, unió de sis prínceps i 14 ciutats del Nord d'Alemanya (de parla baixalemanya o neerlandesa) sota direcció de Joan de Saxònia i de Felip de Hessen, amb exèrcit federal, Hisenda, etc. amb la fita de defensar la fe luterana de les amenaces militars cesaropapistes. Anglaterra i França donen suport als luterans per interessos enfrontats amb el Kaiser (braç armat del Papa contra els rebels religiosos a causa del pacte cesaropapista).

Zwingli remet una «Professio fidei», via diplomàtica, al rei Francesc I de França, tot considerant-lo «cristianíssim monarca», tal com el nomenà Alexandre Borja.

Mor Vallabha, cap de la secta maharaja («els epicuris d'Orient»), partidari de l'amor sensual, s'apleguen en el «cercle de la santa diversió».

FRANCISCO PIZARRO.

9 a 10-1531: El bastard i analfabet Francisco Pizarro abandona Panamà, devers els

Andes. Tot seguit desembarca a Tumbes (Colòmbia) des de l'illa de Puna, a continuació baixa a Paita (Equador).

11-10-1531: La Suïssa alemanya es troba en guerra. Zwingli, capellà castrense a la batalla de les planes de Kappel, hi mor, als 47 anys, d'un cop de maça que li enfonsa el crani. Un botxí l'esquartera i crema el seu cadàver a fi que no tingui tomba que pogués ser venerada..

ULRIC ZWINGLI.

d.1531: Després de la mort d'en Zwingli els catòlics gairebé anihilaran la Reforma a Suïssa. El successor de Zwingli, en Bullinger, rebutja, amb poca vista, l'acord amb els luterans.

1531-1540: Tendència a la baixa dels preus a València i al Principat.

1531-1550: Època d'estabilització fluctuant dels preus de cost industrials al Regne valencià, i probablement al Principat.

«...De tota manera, en la pitjor de les hipòtesis, resulta que, quan encara no arribàvem a la meitat del XVI, era ja possible d'estampar en llibres unes frases com les esmentades: que a València el castellà <<se entiende y habla>>, és <<lenguaje sabido y entendido>>... En la nota precedent, jo he dit que els catalanoparlants d'aquell temps <<es creien que entenien el castellà>>. El monjo de Benifassà i el traductor d'Erasme vénen a corregir-me; a València, almenys, el castellà era entès, i —poc o molt— sabut i parlat. És una correcció que convé retenir. Tot i que em resisteixo a admetre-la tal qual, trobo que cal tenir-la present. Significa, pel cap baix, que a la ciutat de València, entorn del 1530-1540, la familiaritat amb el castellà era perceptible, i fins i tot clamorosa. Després d'això, evidentment, no ha de xocar-nos que, cent anys més tard, el doctor Cisteller afirmi dels valencians que <<los más son bilingües, sin que se hagan estorbo en la pronunciación de las dos lenguas>>, català i castellà. Hauríem de preguntar-nos, doncs, com s'hi havia arribat a un tal extrem. És una pregunta que s'han fet tots els investigadors que han tocat la qüestió. Les respostes han hagut de ser-hi complexes i vacil·lants. Al cap i a la fi, el <<cas valencià>> té tantes cares, que la interpretació pot resultar persuasiva i alhora dubtosa des de qualsevol d'elles. Una, per exemple, és la del bilingüisme constitucional del País Valencià».

Joan Fuster.

L'Espill o Llibre de les Dones

D'altre podia
quan li venia
son ordinari,
cames i cuxes,
tot se n'omplia;
drap si es metia
ab tal olor
e tal color
com Déu se sap,
llençava el drap
per los racons,
davall caxons,
entre la palla...

...Los jorns feiners
entre setmana
mai era sana;
al llit s'estava;
ella es llevava
tocades deu...

...Tal se pintava.
En missa entrava
com predicaven;
Si no es llevaven
per ella totes,
si feia botes,
les que es llevaven
fort se besaven...

... Si tard venia,
pus tard exia...
...Io l'esperava;
tot se cremava;
quan mal dinar,
pitjor sopar,
n'haguí callant
e suportant...

...Si vós voleu
io l'alletàs
e que em gastàs
aquest mon cos,
e senta plors
tota la nit,
e cague el llit,
pix als costats...

...a mi no em plau.
...Per poc que es senten,
vénen parents,
dides, servents
e les veïnes;
maten gallines
quatre se'n mengen
e una en pengen...

...Quan se afollen
o han parit
volen lo llit
encortinat
e ben parat,
cabra arreada,
empalcada,
tot lo millor...

...Mai res los fall
cost que costàs:
un mart al nas
dels gebelins
per vint florins
quan fa lo fred,
e ventallet
de tres colors
per les calors... Ω

Jaume Roig

S'INDIOTERIA

Fa 21 anys que n'Antoni Gost de sa Pobla va obrir la Cristalleria Gost a s'Indioteria. Tel. 971 294 178

Fa un anys que en Josep Leal regenten la Carnisseria Javi i Fina a s'Indioteria. Tel. 971 916 726

Fa 10 anys que en Joan Araluce va obrir la Joieria Araluce a s'Indioteria. Tel. 971 757 138

Fa 14 anys que n'Elena Picazo a qui veiem amb sa filla Elena, regenta la Pastisseria Sant Salvador a s'Indioteria. Tel. 971 297 546

Technair

Avinguda Sant Ferran, 26 baixos B
07013 Ciutat
Tel. 971 457 489
Fax. 971 457 489

E. Ayudarte
Aire condicionat calent i fred
Primavera tot l'any dins ca vostra

Carretera Militar, 32
07600 s'Arenal
Tel. 971 266 699
Fax. 971 262 097

Pressupostos 651 893 946

SANTIAGO BOGARRA, C.B.

MATERIALS BELLES ARTS
MARCS, LLENÇOS, PINTURA

C/ Miguel Calafell, 48 • Son Sardina
Tel. 971 438 436 • Fax 971 438 102
07120 Palma de Mallorca

Nave 2 Poligono Industrial Son Llaüt
Tel. 971 621 619 • 971 621 618
07320 Santa Maria • Mallorca

E-mail: bogarra@guif.com

En les unitats geogràfiques que aixopluguen un mosaic de pobles diferents sol aparèixer habitualment la pretensió obsessiva, usualment aberrant, per part d'una de les unitats polítiques que s'hi ha configurat, d'assolir-ne una unificació total sota els seus paràmetres particulars. L'experiència parteix, òbviament, d'una injustícia de base car, a més d'anul·lar la voluntat dels pobles, es basa en el predomini de l'absolutisme, l'agressió constant vers les construccions democràtiques alternatives i l'establiment d'un poder unificador sobre els territoris i les cultures amb un àmbit privatiu suficient establert al llarg de la història.

Un d'aquests poders unificadors obsessius ha estat, és, a la península Ibèrica, el de Castella, el qual des del segle XVè —i abans també— mai no ha amagat les intencions assimilacio-

nistes i fagocitadores de tots els seus rivals de la pell de brau. El que cercava, i cerca, és la primàcia absoluta sobre els altres pobles hispànics i sotmetre'ls, de grat o per força a la seva obediència.

La història moderna i contemporània de Catalunya, dels Països Catalans, s'ha mogut en la pugna per sobreviure als embats anorreadors de Castella. L'afany absorbidor d'aquesta li féu annexar-se successivament, els regnes de Galícia, de Granada, de Navarra i de Portugal. Quan tocà el torn als catalans, tostemps amants de les llibertats, la guerra va ser inevitable (fou la guerra dels Segadors, contra la política annexionista del rei Felip IV i del seu favorit, el comte-duc d'Olivares). Portugal aprofità

l'avinentsa per declarar-se independent, mentre que Castella, veient que no podia dominar-les totes dues alhora, deixà anar la nació lusitana i s'abocà totalment contra Catalunya. Mig segle més tard, amb la derrota decisiva a la guerra de Successió i el Decret de Nova Planta, la sobirania de la nació catalana foren definitivament suprimides. Castella, invocant el dret de conquesta, esdevenia mestressa i senyora de la península, amb l'excepció de Portugal. Catalunya iniciava així dos segles de foscor i de travesa pel desert —que, almenys pel que fa a la seva sobirania nacional, encara dura. Pel seu cantó, l'ens mesetari iniciava el camí vers la construcció d'una Espanya segons el motlle castellà, és a dir, imperial i genocida. Un

camí, un projecte que, sota l'hegemonia de Castella no pot menar a un altre lloc que no sigui l'extinció de les llengües i cultures no-castellanes i a l'estroncament de les personalitats nacionals respectives.

Ara, els signes del temps indiquen que els pobles d'Europa han de ser lliures i s'han de reunir en un sol parlament. El Parlament europeu haurà de vetllar per la llibertat dels pobles i protegir-los dels poderosos, tot afavorint el progrés, la justícia i la pau per cada un d'ells. És per això que tenen molt de sentit els següents mots d'un comentarista de la premsa quebequesa anomenat Cristian Rioux: "És en les petites nacions no sobiranes, com Catalunya i Escòcia, on trobam els més fervents federalis-

tes. Els catalans, els escocesos, els corsos, no són pas europeus per la simple raó que Brussel·les afebleix el poder de Madrid, Londres i París. Aquestes petites nacions veuen en Europa un model que força els antics estats-nació, la major part del temps construïts sobre la violència, a redefinir i a inventar noves maneres de conciliar la pertinença nacional i la participació en els grans conjunts". Potser així, pel camí de la democràcia europea, es podran exercir els drets humans de cada poble. Amb les actuals democràcies jacobines és ben clar que no hi farem res. Ω

ANDREU
SALOM I
MIR

S A C A P O L A D O R A

MADRID, 1 – DEPOR, 2

Ens hem salvat de la primera festa de la *hispanidad*. Alabat sia Déu!

Si tenim en compte els símbols nacionals que ostentava cada grup de seguidors, també podríem dir que España, 1 – Galícia 2.

SANT JOAN, RESERVA CULTURAL

a) Paradeta exèrcit espanyol: es veu que els militars també van fluixos de vocacions (l'església ja no és l'únic estament que flaqueja) i ara es dediquen a vendre la seva forma de vida (ja que no produeixen res que valgui un cèntim). Tot i que van malament de discurs, tampoc van massa fins de trellat, ja que muntar una paradeta a Sant Joan per captar adeptes és com posar un ciri a la mare de déu de Lluc per aprovar un examen de matemàtiques.

b) Josep Juan Cardona: el vàrem veure rodant per la fira i xerrant amistosament amb un destacat membre d'Esquerra Republicana.

c) Indígenes: Sant Joan ve a ser com la reserva d'indígenes més concentrada de Mallorca, ja que de forasters en vàrem trobar ben pocs (per la seva llengua i pel seu comportament són bons d'identificar) i poguérem passejar tranquil·lament per tot el poble sense haver de sentir cridòria ni suportar empentes fetes amb mala llet.

L'ESTAT NORD-AMERICÀ D'IDAHO, EN FAVOR DEL DRET D'AUTODETERMINACIÓ D'EUSKAL HERRIA

Reproduïm de Vilaweb: "La Cambra de

Representants d'Idaho, un estat nord-americà amb una important presència basca, s'ha declarat favorable a l'autodeterminació d'Euskal Herria. Una proposta parlamentària, presentada pel congressista demòcrata d'origen basc, Dave Bieter, defensa el dret d'autodeterminació del poble basc i insta a obrir un procés de pau per a superar el conflicte. El document ha estat aprovat unànimement per una Comissió del Parlament d'Idaho i ara es dicuirà al ple de la Cambra."

TVE A LA CIMERA EUROPEA DE BARCELONA (15-III-2002)

Els espanyols arriben a ser tan sectaris que no veuen que per allà on passen fan el ridícul i generen rialles i enemistat.

Si el PP ja va recollir els fruits de la seva política amb una derrota memorable al País Basc, ara insisteixen amb els seus òrgans de comunicació per orientar l'opinió i la conducta dels espanyols amb una informació brutalment maquillada: durant tot el *Telediario*, celebrat a la plaça de la Sagrada Família, posaren els diferents presentadors amb el cap exactament a l'alçada del pont que comunica les dues torres centrals de l'edifici per evitar que es veiés la immensa bandera catalana que s'hi havia penjat per fer saber als dirigents europeus que Catalunya no és Espanya per voluntat pròpia.

La resta de plans de la Sagrada Família foren també prou precisos com per evitar la visió de la senyera i en l'únic pla general que oferiren, aquest fou tan llunyà i tan fugaç que també fou impossible distingir el símbol del nostre poble.

Ara hem de pensar que això només ho feren per provocar els catalans i per evitar que a Toledo o a Cadis pensin que el mitjà de comunicació públic espanyol per excel·lència ha assumit la diversitat cultural existent en el si de l'Estat espanyol.

Ridícul i malintencionat, sense embuts. Ω

Prou d'atacs a l'escola pública

El govern espanyol anuncia una nova reforma en la ensenyança primària i secundària que, en continuïtat amb les anteriors, pretén acabar amb la ensenyança pública. Com va passar amb la LOU, la ministra dona una informació prou esbiaixada d'allò que pretén, i no presenta, per ara, cap document escrit. Bàsicament, les propostes són: acabar amb la promoció automàtica, establir distints itineraris a partir dels tretze anys i recuperar la revàlida final del batxillerat.

Actualment, la manca de mitjans, juntament amb un discurs hipòcrita a propòsit de la integració, ha convertit els col·legis públics en ghettos on els professors dediquen la major part del temps a realitzar tasques de contenció i on l'abandonament escolar se multiplica fins aconseguir xifres que s'acosten al 60%. Això ha provocat, en els darrers anys, que molts de pares i mares desconfiïn del sistema públic d'educació i ingressin als seus fills en els col·legis privats i concertats.

La nota llei anunciada pel govern espanyol és un anunci de la destrucció del sistema públic. Els itineraris fens quedaran ubicats en l'escola pública per ser aquí on se registra major abandonament escolar, mentre que els itineraris que preparen per a la entrada a la Universitat i en al FP de caràcter superior se trobaran en els centres privats que, entre altres coses, poden seleccionar l'alumnat. Per això, estam davant una política de segregació que pretén donar a l'escola pública el paper d'escola de pobres, marginats..., on els al·lots sortiran al mercat laboral indefensos, amb un titulació fens que no serveix per res i sense els coneixements bàsics necessaris per el desplegament normal de qual-sevol persona.

La llei que ens proposa la senyora Pilar del Castillo té un clar beneficiari: l'aplicació d'aquestes mesures posarà,

en poc temps, l'ensenyança en mans de l'Església, que és qui controla la major part dels centres privats concertats. El nou model d'educació serà l'**escola catòlica franquista amb els seus vells mètodes d'adoctrinament**. Recentment, saltat l'escàndol a Madrid per una al·lota que era expulsada d'un col·legi catòlic concertat per dur el vestit propi de la religió musulmana. Amb quina cara pot el Defensor del Pueblo dir que està en contra d'aquest vestit quan per poder estudiar ens volen obligar a anar als centres **plens de creus i fotos del papa?** Les qüestions religioses pertanyen a l'àmbit privat, l'ensenyança ha de ser laica i aconfessional. No se pot admetre que amb el diner públic se segueixin finançant col·legis i instituts privats i de l'església.

Els mateixos que ens volien vendre la LOU, com a final de la selectivitat, ara se despenen amb allò que ja sabíem. La imposició de la revàlida al final del batxillerat se converteix en un filtre, no sols de cara a l'entrada a la Universitat, sinó, i sobretot, de cara a la obtenció del títol de batxillerat. Aquesta mesura afavoreix clarament a la ensenyança privada. És coneguda la tendència de les escoles privades a engrèixer les notes de segon de batxillerat per tal d'augmentar el percentatge d'alumnes que entren a la Universitat dels seus centres, i d'aquesta manera atreure "clients". La selectivitat era corregida per tribunals i allà donava igual de quin centre vingúes. No obstant això, la revàlida serà corregida en els mateixos centres. D'aquesta manera, els centres privats i concertats podran garantir als pares l'obtenció del títol de batxillerat i l'entrada en la Universitat, cosa que no passarà en els pocs centres públics on encara quedi aquest itinerari. Ω

PERE FELIP I BUADES

La màfia mandarinesca catalana ens duu cap a l'extinció: la nostra decadència endògena

«R.» <taubecolom@ono.com>

Decadència catalana provinent de la massa usual pràctica antidemocràcia mafiosa a ca nostra.

DIARI AVUI DIVENDRES 15-03-2002 TORRE DE GUAITA SOCIETAT CIVIL I LLIBERTATS
Col·lectiu J.B. Boix

El lamentable episodi de les eleccions d'Òmnium Cultural es podria deixar córrer com si fos una anècdota de numantina resistència a abandonar la poltrona. Però, en realitat, és una prova més de la malaltia que pateix la nostra societat civil i, per tant, no podem passar-la per alt com si fos un cas aïllat. Ja ens havíem resignat a veure com els organismes i entitats del tan glorificat teixit social del país s'havien fet impermeables a la democràcia interna i no s'havien purificat a les aigües del Jordà electoral amb unes urnes transparents. Nogensmenys, el que ens ha causat perplexitat és que fins i tot les associacions que van néixer amb vocació de resistència contra la dictadura s'hagin contaminat també de formes d'actuació evocadores de la perpetuació franquista dels dirigents. Ahir mateix, el candidat a la presidència de la Cambra de Comerç, J.M. Pujol Artigas, denunciava que el sistema electoral de la corporació és una aberració i una farsa que impedeix qualsevol intent de renovació. Ningú no presenta programes per modificar una gestió manifestament millorable. Només s'hi presenten persones que venen la pell de l'ós abans de caçar-lo i que només pacten qui tindrà accés a les fastuoses despeses de representació a fi de seguir assistint impassibles a la decadència de la institució i a la pèrdua de pisto-nada de la fira. També pel que fa al Barça, la gent veu amb desencís la marxa del que havia estat més que un club sense possibilitat de plantejar-hi alternatives. En tots dos casos, el reglament electoral que fa possible la designació dactilar o fa inaccessible el cens dels socis depèn de la Generalitat, que tolera i permet aquest estat de coses, com si vetllar per la democràcia dels organismes tutelats no fos obligació seva. Assistim, doncs, amoinats, a l'espectacle d'un túnel del temps que, després de vint-i-tants anys de llibertats, manté en vigor l'ocupació del poder fàctic per part de la colla del porró de sempre.

¿Recorden l'espectacle del Cercle del Liceu quan algú va demanar la publicitat dels comptes? ¿Han vist mai que es convoques sin eleccions per sufragi universal i directe dels 700.000 socis del RACC? ¿És casual que, a la junta,

es passin els càrrecs de pares a fills (v.g. Samaranch) o que casualment la senyora Gabarró (filla del notari vinculat als pàrquings Saba) surti elegida i al mateix temps també resulti agraciada amb un lloc a l'assemblea de La Caixa en un sorteig entre els milions d'impositors o imponents que els deien abans? ¿És presentable que la presidenta de L'Aliança fos una assalariada de l'entitat? No ens estranya que els hagin hagut d'intervenir i, per cert, felicitats als consellers Mas, Oms i Rius, que ja era hora!

No creuen que ha arribat l'hora de ser conseqüents i d'acabar amb els mètodes censataris, dactilars, delegats, de compromissaris i de compra de vots que la Generalitat té facultats per eradicar. Que hi ha coses que s'haurien d'haver enterrat al Valle de los Caídos i que segueixen aquí corpore inse-pulto.

Aquest sincer i contundent article del Col·lectiu J.B. Boix explica molt bé l'origen burocràtic, antidemocràtic i mafioset de la decadència catalana, i en particular del post o transfranquisme refregit que patim amb el PSC i CiU de pastissers majors a ca nostra.

He vist molt clar com aquest mal tec ha envaït també i arrelat profundament en sectors suposadament progressistes. El resultat és una mediocre grisor provincial, sense mires a l'exterior, encabotada a mirar-se sempre el melic, i a parlar del sexe dels àngels per a semblar moderns, incapaç d'indignar-se ni de comunicar sentiments positius o generosos, nítids, però sí de tenir-ne dels més curts de mires i de volada (això demostra que la gent que actua així sols es preocupa d'expressar-se descuradament, com qui es tira pets en públic, però no del que deuria: comunicar una set de llibertat i de millora a la ciutadania, al proïsme).

El nostre tarannà col·lectiu és cada vegada d'un racionalisme més fred i impaible, d'una materialisme més mecanicista i obtús, d'una mediocritat més subvencionada i més esclava d'interessos més curts i vergonyosos, incapaç de comunicar entusiasme ni de connectar amb la ciutadania,

perquè naix de l'egoisme més pedestre i de premisses falses rutinàries i anticientífiques interessades, pura aparença i foc d'artifici per cercar l'aplaudiment fàcil de la resta de la modernor mediocre i fòssil.

O ens hi esmenem o açò (Catalunya) s'acaba. I, bàsicament, serem nosaltres els qui ens suïcidem (eutanàsia): els espanyols sols aprofitaran les nostres monumentals i capricioses (aviciades) errades de malcriats de nas arrufat. L'orgull pudent és cada vegada una actitud desagradívola i destructiva més estesa a ca nostra.

Realment en la mediocritat rau una bona part del nostre vexatori esclavatge, el qual traspua la natura innoble, mesella, desequilibrada i carrinclona de qui el permet: la majoria dels catalans.

ELS MANDARINS DE LA CULTURETA.

Per mandarins entenc jo els catalans qui ostenten càrrecs oficials i de pràctica real col·laboracionista, però que són tan falsos, i de vegades tan somiatruïtes i cofois, que tenen la barra de dir-se, encara, damunt, «nacionalistes». Són gent que no fan, ni molt menys, tot el que podrien per la llengua, ni tan sols tot el que els ocupants els tolerarien, vull dir, que són fins i tot més repressius -malgrat considerar-se nacionalistes- que el que els espanyols exigeixen estrictament, per desídia i per envaniment impositiu. L'equivalent als fariseus dels temps bíblics. Que viuen inconscientment o conscient pendants de complaure l'amo espanyol. N'hi ha molts. Són primmirats amb l'amo i despectius envers els noacadèmics. Són parsimoniosos encara que tot s'ensorri, porten una lupa paleogràfica per mirar-te i remirar-te (són també censors i inquisidors, d'estil propi i envanit), són especialistes tècnics molt ignorants de moltes altres coses que no són matèria «seva», i viuen com a marquesos de l'el·la geminada a les biblioteques acadèmiques, lluny del mundanal soroll que nosaltres suportem ple de lolailerio, per cert. Ells, feliços en llur ficció acadèmica de llengua normalitzada. Feliços felibres d'una llengua tirant a morta, cada volta més. Però, per a ells, la llengua és la dels llibres, la resta és secundari. Ω

APUNTS PER A LA NOSTRA HISTÒRIA MENUDA

30 DE JUNY DE 1928

Adreça un escrit de renúncia al batle del municipi de Fornalutx com a segon tinent batle i regidor d'aquell ajuntament, el mestre d'escola Antoni Saura Sans que ha sigut destinat mestre en propietat de l'Escola Nacional de Nins de la barriada de Son Ferriol en virtut de la Reial Ordre n° 926 del 28 de maig d'aquest any bixest.

ANY 1942

Neix un nin, fill d'un humil matrimoni format per Sebastià Estades Campins, de Consell, i per Maria Valcaneras Morell. Serà batiat amb el nom de Jordi com, Jordi Estades Quetglas, el seu padrí o avi patern. Descendeix de Fornalutx i concretament de la família coneguda per Can Bàrtola per la branca «Sabagot». El 1964, Jordi Estades Valcaneras, habitava a Sóller, Camí de Cas Jurat Illeta n° 48 i era sanitari de la Creu Roja. Feu el servei militar com a soldat de paracaigudes a la caserna «JAIME I MURCIA» i a rel d'un accident fou ingressat a l'Hospital Militar d'Alacant.

Jordi Estades Valcaneras es casaria amb una dona cognomenada Franco.

5 DE GENER DE 1949

El bisbe de Mallorca, Doctor Joan Hervàs i Benet (Puzol València 30 de novembre de 1905-Felicitx Mallorca 6 juny 1982) escriu avui a l'Excm. Governador Civil de la Província de les Balears:»

Nuestra petición, ordenó la colocación del conveniente alumbrado en la parte del Mirador., a que hago alusión en el documento citado, y pudimos observar que se corrigieron los abusos denunciados, durante algún tiempo. Desgraciadamente, anteanoche, al volver de Santa Eulalia, pasamos por la vergüenza de presenciar tales escenas en el trecho que va desde el Palacio de la Almudaina a nuestro Palacio Episcopal, que Nos vemos obligados a solicitar de V.E. el remedio necesario. El alumbrado de dichos lugares ha sido destruído totalmente, la desvergüenza de las siete u ocho parejas que allí se encontraban era tal que, a pesar de dar sobre ellas el haz de los faros de Nuestro coche, no se dignaron cesar en la realización de sus actos nefandos. Aquello está convertido, Señor Gobernador, en un campo de prostitución». (Sic).

11 D'AGOST DE 1978

El jutjat militar de la «Capitania General de Balears» envia una citació a Juan Antonio Estades de Montcaire domiciliat a Fornalutx «per a que el dia 18 del mateix mes es presenti a les 11 hores del mati a les oficines del Jutjat Militar que es troben al número 20 primer pis de Via Roma amb el seu document nacional d'identitat per intervenir en les diligències prèvies n° 44 de 1978 esmentant Referència n° 3476 I

Aquestes diligències obeeixen a un article que, sota el títol de «El Carabinero de Muleta» fou publicat al periòdic Última Hora i en el que aquest ara insignificant i moltes vegades menyspreat cavaller Estades de Montcaire intentava rentar el bon nom i memòria d'un sentinella que només havia complert amb la seva obligació com tal el 20 de juliol de 1936, però que per haver errat de bandol seria jutjat, condemnat i afusellat en pocs dies. Ω

(Apunts presos pel Cavaller Estades de Moncaire)

CATALUNYA, TERRA PROMESA

«...car per tals e semblants certificacions hom guarda sos amics e sa nació de prendre dany»
(Lletra dels Jurats de València a Mallorca i Barcelona, 24-X-1374)

MOISÈS:

Potser la fita més important de l'Antic Testament és el concepte de Terra Promesa.

La idea d'una existència absoluta de Déu és sempre estranya a gent feréstega i desposseïda, com els esclaus del Delta.

JHWH (Jo sóc el Qui és) era la Veu que podia fer efectiva la promesa d'una terra a uns esclaus sense consciència nacional. Allò que Moisès tragué d'Egipte no era una nació constituïda, sinó una amalgama de distintes tribus (descendents d'esclaus venuts a Egipte). Segurament l'únic somni que els podia enlluernar era el de posseir un hortet propi. El poble elegit era sofert i oprimat, quasi sense fe ni esperança, a penes amb cap consciència de ser poble. Eren les despulles i l'escopidera d'aquell món, esclavitzats successivament per Estats forts i altius. Però Déu arreplega del fem allò feble i menysprea pels homes a fi de demostrar que la força és d'Ell, Sebaot, i no pas dels homes. Moisès i la lluna resplendeixen, però d'una llum originària major.

A Èxode llegim com no sols va marxar d'Egipte la llavor de Jacob, sinó «molta gent estrangera». És de creure que no parlassin una llengua comuna, sinó amalgama de dialectes barrejats amb l'egipci.

El caràcter d'aquesta gent havia de ser ben poc donat, des de llur misèria, a deixar-se dur per «idees» sense contingut, per abstraccions. Que eren gent ben discolorada ho demostren els forts càstigs i fets que vénen relatats a l'Èxode.

Moisès aprofità el seu privilegiat càrrec i passat per recórrer les alqueries de Gosén, i els parlava d'un Senyor propietari d'unes terres, disposat a cedir-les a canvi d'un tribut molt més lleuger que no pas l'esclavatge brutal dels egipcis: l'adoració.

Però ni tan sols es tractava de lliurar llurs ànimes i pregàries a Déu, coses per a les quals a penes es trobaven preparats, perquè llur espiritualitat no devia estar encara formada.

La cosa era més simple. Al Levític llegim: «Meva és la terra, vosaltres sols sou forasters i allotjats». JHWH és el Propietari absolut de la Terra, tant llavors com quan els catalans se'n vingueren amb el rei En Jaume cap a València i Mallorca. Moisès estableix clarament els termes de Propietari (Ell), Terra (promesa) i lloguer (adoració «nacional»). El Contracte de lloguer queda a dins l'Arca de l'Aliança, protegida per la glòria de l'Altíssim, Qui vetlla.

POBLE EMERGENT:

Tot plegat permet d'aglutinar aquest barrejat poble d'esclaus, Terra i poble, llibertat i propietat queden enclosos en la Terra Promesa. Sembla una simpleza però les aparents ximpleries solen rutllar, perquè la saviesa de Déu s'hi mostra sovint per guanyar millor els simples, els marginats per la injustícia, els analfabets per haver patit discriminació, front a les sofisticacions dels desenfrenats i còmodes. Com que la saviesa humana sol degenerar en orgull i menyspreus, en especialitzacions miops i en sofisticada, Déu ha de subvertir valors per desconcertar les distingides raboses resaberrudes. És un tret especialment misericordiós de la seva Justícia.

Allò que pot rutllar és qüestió de fe sotmesa al Propietari de la Terra. El Propietari és més decisiu que la mateixa Terra, compta!

Les civilitzacions decadents solen crear refinades teories mortes, però desapareixen per estar mancades de fe, de realisme i de vitalitat. Qualsevol ximpleria de Déu pot aglutinar un conglomerat dispers i a-nòmic (sense escala de valors), mentre que teories molt estudiades poden morir sense transcendir socialment. De fet, mentre filosofies i ideologies sols solen escampar-se entre èlites i duren unes poques desenes d'anys, les grans religions mouen milions de persones durant milers d'anys. «La filosofia triomfa fàcilment dels mals passats i dels futurs, però els mals presents la vencen» (La Rochefoucauld, 1613-1680). «Tots els qui pateixen han menester d'amor, no pas d'ideologies utòpiques» (Teresa de Calcuta). «...en general l'esperit raonador i filosòfic, inspiren apegement a la vida, efemeren, envileixen les ànimes, concentren totes les passions en la baixesa de l'interès individual, en l'abjecció del jo humà, i minen talment en silenci els veritables fonaments de tota societat; perquè allò que els interessos particulars tenen de comú és tan insignificant, que mai no equilibrarà allò que té d'hostil» (a «Émile», t. III, p. 193, llib. IV, J. J. Rousseau).

Sols Déu allibera de l'esclavatge (Faraó, símbol d'opressió-pecat-Satanàs) i de les arrels espirituals que l'ha fet possible (fatalisme, individualisme, anomia, pecat).

«Has cridat quan et veies oprimat, t'he salvat, t'he respost en el tro misteriós, t'he provat a les fonts de Meribà. Escolta, poble meu, el que jo et man. Tant de bo m'escoltis, Israel! No tinguis déus estrangers, no adoris els déus dels pagans. Jo sóc el Qui és, el teu Déu, qui t'he tret de la terra d'Egipte; obre la boca, que jo te l'ompliré. Però el meu poble no escolta la meua veu, Israel no vol fer cas de mi, i els abandon a llur cor caparrut, al desig de llurs capricis. Tant de bo que el meu poble m'escoltàs i seguís els meus camins. En un instant serien vençuts els enemics, giraria la mà contra els qui l'oprimeixen. (Psalm 81:8-15).

En fi, «La història ha de repetir-se perquè la primera vegada li prestem ben poca atenció» (Blackie Sherrod). «La història és el progrés de la consciència de la llibertat» (Georg Wilhelm Friedrich Hegel, 1770-1831, filòsof alemany).

«Ja que he cridat, i heu dit que no, he estès la mà; i ningú no es dona per entès, heu deixat estar tot consell meu, i no heu volgut saber res de la meua repremsió, també jo em riuré de la vostra dissort, en faré escarni quan vindrà la vostra paor» (Proverbis 1:24-26).

«Has vist moltes coses però no les records; hi senties bé però no escoltaves! El Senyor, que és bo, s'havia complagut a fer gran i gloriós el seu disseny. Però vet ací aquest poble capturat i convertit en botí. Tots han

estat caçats a les coves i entaforats en calabossos. Els han capturat i ningú no els allibera, són botí que ningú no reclama. Qui de vosaltres vol sentir-ho? Qui vol entendre el que jo havia predit? Qui convertia els de Jacob en despulles, els d'Israel, en captura?» «No era el Senyor, contra qui havíem pecat negant-nos a seguir els seus camins i a fer cas del seu voler? Per això ell ha abocat sobre el seu poble l'ardor del seu enuig, una guerra violenta, que l'ha envoltat de flames. Però el poble no ho ha volgut entendre; la guerra s'abrandava dins d'ell, però ell no hi posà atenció». (Isaïes 42:20-25).

REUNIFICACIÓ CATALANA:

«Allò que deixà el llagost, ho devorà la llagosta, allò que la llagosta deixà, ho devorà el saltamartí; allò deixat pel saltamartí, ho menjà la saltarel·la. Embriacs, espavileu-vos del vostre vi; tots els bevedors, ploreu i planyeu-vos pel most: se us ha estroncat de la boca! Perquè ha pujat contra el meu país una gent poderosa i innombrable...» (Joel 1:4-6).

Els Països Catalans no tenen ni de bon tros prou consciència d'unitat nacional: mai no ho van ser plenament, com a Estat. Front als 300 milions i la vitalista hispana descontrolada, dels estàndars i dels reptes tecnològics, tenim ben poques esperances de reeixir. Som exnació, nació, pre-nació, nació inconscient, venal, trencadissa, sense Llei ni muralles de defensa.

«Toqueu el corn a Sió, doneu l'alarma sobre la meua muntanya santa! Tots els habitants del país tremolen, perquè ha vingut un poble nombrós i fort» (Joel 2:1).

La nostra terra promesa fos un poble autodesvetllat, un Estat català bastit des de l'autosolidaritat, l'autoorganització de base, sobre la Justícia. Però un Estat no pot ser una simple idea abstracta, sinó un contrapoder una organització alternativa viable al poder opressiu. L'únic material viable per a bastir-lo és la Llei del Sinaí. L'únic poder per fer complir aquests no fàcils manaments és la força i el tremp espiritual a dins de l'esperit dels catalans.

Les idees abstractes i més si van en gran part contra la natura caiguda de les persones, no poden quallar si no tenen interès pràctic, si no donen fruits estables, si no són concrets i quotidians, entenedors per a qualsevol tiàmaria o qualsevol bonjan. «Un enteniment tot lògica és com un coltell tot de fulla, que fereix la mà de qui el mena» (Rabindranath Tàgur, escriptor bengalí) «Tenir idees (=ideologia filosòfica o política rígida i preconcebuda) és la manera de no saber de res, de no adonar-se de res. Les idees són llast, equipatges que fan nosa i que ens impedeixen d'avançar de pressa. Un home obert de mollera se'n riu, de les idees. En té prou sabent guaitar i copsar les coses. Les idees atraquen el cervell i priven de pensar» (Georges Duhamel). «Les paraules que no van seguides de fets, no valen res» (Esop).

Si una nació viu en la sensualitat, l'autodindulgència i el consumisme, l'autodisciplina, el sotmetiment humil a les veritats hi és inviable, perquè l'hedonisme (aquella passió de vells per un plaer mitificat i més aviat irreal: que se'ls escapoleix) és la brúixola que els guiarà cap a la decadència. Hom dirà, com Pilats: «I què és, la Veritat?» (Joan 18:38). Un tal escepticisme és edificat damunt les conveniències, de fet l'escepticisme és bàsicament fruit de la anomia, de viure segons les pròpies conveniències: «La condemna és això: la llum vingué al món, i els homes s'estimaren més les tenebres, car llurs obres eren roïnes. Qui fa el mal avorrex la claror i no va cap a la llum perquè les seves obres no siguin reprovades, però qui practica la veritat va cap a la llum perquè es manifestin les seves obres, perquè són fetes segons Déu» (Joan 3:19-21).

Àdhuc la llengua, pretesa garantia, és també una línia del front que recula. El nostre poble, enfangat en la imprecisió vital, s'autodissol, renega d'allò propi per modes gregàries que dissolen el sentit de la realitat/veritat i el tremp nacional. «Ni s'avergonyeixen gens ni coneixen el rubor» (Jeremies 6:15). Estar avergonyit fos un molt bon senyal, però els connacionals d'en Jeremies no tenien ni vergonya. Això trencà el cor del profeta: els havia insistit, plorat i pregat per ells, però en «passaven» olímpicament. Aquesta actitud ve davant de la catàstrofe personal o col·lectiva, car és altívesa, insensibilitat i manca de misericòrdia, resistir a l'amor, a l'Esperit Sant, Esperit de gaudi i de meravella que inspirà Lluï i els catalans més destacats de totes les èpoques, esperit d'intel·ligència i de bondat.

LA TERRA:

És de Déu. Per suposat. Més clar i fort: Catalunya no és pas dels catalans, sinó de Déu, el Propietari de la finca. Ell donà illes i València a catalans ardits i humils que li eren agraïts. «E quan vim nostra senyera sus en la torre, descavalcam del cavall, e endreçam-nos vers Orient, e ploram de nostres ulls, e besam la terra per la gran mercè que Déus nos havia feita», diu el cronista del Conqueridor quan entra a València, capturada als sarraïns. Jaume s'hi endreça cap a Jerusalem (Orient) on Nostre Senyor morí i ressuscità -per salvar, també, gent catalana-, i on ha de tornar, i donà gràcies al Propietari. Aquest és el model de Déu per a vèncer: que l'estimem, la grandesa i la bellesa de la gratitud. Quan serem disposats a creure'l, amb Ell anirem a la victòria. A Viena hi ha un monument a una victòria contra Napoleó on podem llegir: «Mit Gott zum Sieg» (Amb Déu a la Victòria). Mentrestant, Déu no pot donar victòries per a orgull de gent envanida, falsa, capriciosa i immisericòrdia. Però si el creiem... «us faré recuperar les anyades que s'han menjat la llagosta, el saltamartí, la saltarel·la i el llagost, el meu gran estol que havia enviat contra vosaltres» (Joel 2:25). «Bon colp de falç: les messes són madures...» (4:13).

Déu pot oferir terra, i Estat i tantes altres coses a canvi d'una adoració segons el seu model, el de la seva Constitució (la Bíblia, la revelació per fer-se entendre dels homes). Com més fort i profund el clam d'adora-

ció, tant millor el resultat. «El passat defineix el present perquè la humanitat no és mestressa de la seva pròpia història» (Sigmund Freud, 1856-1939, psiquiatra austrojueu, fundador de la Psicoanàlisi). Déu és Senyor de la Història humana, no pas una «idea» desfasada de la qual avergonyar-se i rebutjar a fi de seguir les pròpies dèries indisciplinades i sense punts de referència històrics ni realistes.

«Jo no et sabia i cap espai de mi no em duia a creure en altres fites que aquelles que deixaven amb pas de vell astut i greu. Un llunyà senyal del temps Dibuint damunt la neu...

Tot era buit de mar i de perfum.

Tot eren platges de miratge i fum

Com una estranya

Llum esperada

Que encén els ulls només un sol instant

més enllà dels cànics

lluny de tot,

lluny de l'esperança

de fer vibrar els sentits amb força...».

(Miquel Martí i Pol).

Tal com fareu amb Ell, Ell farà -amb més benignitat- amb vosaltres. «Qui no ama les obres de Déu, Déu no ama les obres d'aquell»

(«Llibre de Proverbis», Ramon Llull, cap al 1300, el punt més àlgid de la nostra nació). Jesús digué: «M'odien sense motiu» (Joan 15:25).

«Preareu mi qui en temps antic preàveu

e confessant que us dolíeu de mi i ara que us am pus que jamás amí tornau-vos llà on de primer estàveu».

(Ausiàs Marc)

Déu us ofereix un Contracte de Lloguer en excel·lents condicions, gairebé un xec en blanc, malgrat que bé ens coneix:

«A la part de Llevant, místic exemple com la flor gegant floreix un temple meravellat d'haver nascut ací, entremig d'una gent tan sorruda i dolenta, que se'n riu i flectona i es baralla i s'esventa Contra tot allò humà i diví.

Mes, enmig la misèria i la ràbia i fumera, el temple (tant se val!) s'alça i prospera esperant uns fidels que han de venir».

(Joan Maragall).

Caigué el mur de Berlín. Quan cauran els nostres, els de les buides astúcies sorrudes?.

«Amb poc amor, gran feut no es pot menar»

(Llull). «Qui vol ser fort, de la carn es despulla»

(Ausiàs Marc). «Els malvats faran cap al Xeol i també les nacions que obliden Déu»

(Psalm 9:17).

Què en farem? Segons el que fem, ja podem preveure el propi futur.

AJUDA EVANGÈLICA DELS PAÏSOS CATALANS.

Tetragrammaton: la majestat meravel·lada.

En estudis bíblics i hebraics, hom diu

«Tetragrammaton» (quatre lletres) als quatre signes del nom de Déu: JHWH (en hebreu escrit al revers). En hebreu antic no hi havia vocals, sols consonants: les vocals hi havien de ser sobreenteses.

Quan Moixé (Moisés) demana a Déu, a l'esbarzer en flama del Sinaí, en nom de quin Déu ha de demanar a Faraó l'alliberament del poble hebreu esclavitzat, Déu li diu: JHWH. Es tracta d'una mena de sorprenent tarja de presentació, nom i explicació alhora tant al Faraó (ateu, encara que ben religiós) com al mateix poble i també a la Humanitat en general.

Com veurem ara, aquest Nom expressa fortament Majestat i intel·ligent concreció històrica, fets que el fan difícilment «inventable» per una ment humana.

«J» ó «I» ó «Y» vol dir 1ª persona del singular. «H» és el verb «ser», «existir», en present o futur. «W» ó «V» és pronom personal «Qui», «el qui».

Traduccions possibles i no incompatibles (admet totes les següents lectures).

Jo sóc el Qui sóc.

Jo sóc el qui (sí que) existeix.

Jo sóc el qui serà (ja ho veureu!).

Jo sóc el qui existirà (per a vosaltres).

Jo existesc de mena (l'Etern).

Sóc (el Déu) que sí existeix de debò (l'Existent, front a la resta de deuets).

Jo seré el qui ja sóc (l'Immutable).

Jo seré el qui serà (el Pacient).

Hi ha encara unes altres traduccions possibles més en aquesta mateixa línia. El conjunt em sembla tan sorprenent com majestuós. Alhora intel·ligent i pràctic i concret. És Déu qui s'adreça a l'home. A mi no em cap el menor dubte, que és dir molt. Tal manera d'expressar-se conté una perfecció no humana: divina.

L'hebreu medieval afegí vocals i els jueus askenazis centroeuropeus pronunciaren «Jehová» o «Jehová», nom que passà a les llengües germàniques i d'ací a les versions bíbliques protestants i derivades d'ençà en Luter.

En realitat els hebraïstes pensen que cal pronunciar més aviat «Jahvèh» (amb h aspirada).

Quan algú demani qui és Déu o digui que no creu en Déu o que Déu no pot alliberar els Països Catalans del Faraó espanyol, jo sols li diria com Déu es presenta Ell mateix: JHWH.

Amb això n'hi havia d'haver prou per a convèncer la gent desperta i sensible a la bondat i a la grandesa.

AJUDA EVANGÈLICA DELS PAÏSOS CATALANS.

Els Papers de la Sang

Potser a algú li pot semblar una mica excessiu el terme «papers de la sang» per referir-se a allò que tradicionalment els historiadors catalans han anomenat els «Papers de Salamanca». Hi ha dues poderoses raons, però, que han fet que la Comissió de la Dignitat -entitat creada per sensibilitzar la societat sobre la necessitat de recuperar-los- hagi apostat per aquest terme en la seva campanya de publicació del cas.

Els papers acumulats avui a l'anomenat «Archivo General de la Guerra Civil» de Salamanca no deixen de ser un botí de guerra, és a dir un tresor robat per un exèrcit colpista en acte de guerra, després del vessament de molta sang. El mateix arxiu de Salamanca, molt posadet avui amb els seus inevitables funcionaris castellans -un veritable lobby de l'Espanya imperial- no deixa de ser un magatzem policial glorificat, un escenari de la repressió convertit per art d'encanteri en resplendent centre d'estudi. ¿Per què són a Salamanca els papers de la Generalitat, i els de diversos sindicats i partits catalans etc.? algú es pot preguntar encara. Doncs perquè en un temps en què Salamanca era capital de facto dels colpistes, l'ínclit Serrano Suñer, cunyadíssim de Franco (quina sort que té de no haver estat ni alemany ni serbi), volia controlar-ne molt de prop l'escrutini per poder portar a terme una operació de repressió tan massiva com impune contra els qui hi sortien esmentats en contextos poc recomanables des del punt de vista de l'òptica feixista. Historiadors catalans han pogut documentar la manera en què els inquisidors franquistes van usar els papers per condemnar milers de persones -executats, empresonats, efectivament esclavitzats- per haver tingut tractes o càrrecs a la Generalitat, per haver fundat cooperatives, per haver estat militants del CADCI, UGT o CNT, o simplement per haver format part d'un partit

democràtic. Els papers doncs, van portar al vessament de molta sang.

Encara que només fos en honor d'aquest fet, un govern espanyol mínimament sensible amb els catalans, i mínimament compromès amb la democràcia, hagués tornat aquests papers immediatament després de la mort de Franco. Però com tantes coses, això no es va produir. Al contrari que a Portugal, Itàlia o Alemanya, aquí es va crear un nou règim on els partidaris de la dictadura no sols es poguessin sentir absolutament còmodes, sinó inclús seguir manant en l'economia, en molts ajuntaments i fins i tot en llocs clau del Govern, començant pel mateix President Suarez, ex-cap del Movimiento de la Falange reciclats en un quart d'hora. Les concessions que aquest nou règim va fer a la catalanitat van ser les mínimes, les conjunturalment recomanables, les oportunament retractables i enconegibles quan fóra possible i convenient. Per totes aquestes raons, i d'altres, anomenar els Papers de Salamanca «Papers de la Sang» queda totalment justificat. No és exageració.

Però hi ha d'altres raons que ho permeten. El comportament del Govern del PP en tot aquest cas ha estat moralment «sanguinari». També ha estat exponencial de la seva evolució autoritària i obertament anticatalana post-1995. Cal dir que el cas dels Papers de Salamanca és un dels forats del pany per on més clarament s'ha pogut veure l'encarcarament de la roba interior dels populars en la intimitat on, per cert, de català, ni un mot. En plena operació de defenestració del Sr. González, quan exigien que se n'anés la corrupta administració socialista per col·locar-hi la seva idem (només cal veure l'entramat del PHN-elèctriques-PP per veure que en Roldan era la Mare

Teresa de Calcuta), el PP va començar a perdre totes les cares democratitzants que havia portat des de 1977, per carregar directament contra el cor de l'esperit democràtic i el respecte a la sensibilitat dels catalans. Si bé abans del 1995 Fraga Iribarne fins i tot s'havia declarat partidari de retornar els Papers de la Sang a Catalunya, el març d'aquell any el PP ja titllava de «fechoría» el fet que els papers poguessin tornar a Catalunya. Els funcionaris de la meseta en prendrien bona nota. Encara podrien col·locar algun nebot d'arxiver auxiliar o de municipal a la porta de l'arxiu, com els que van col·locar el 95.

Però la cosa encara va anar a pitjor. L'abril d'aquell mateix any el Sr. Aznar es va descobrir el cor i va dir una cosa immensament clarificadora, la qual cosa sempre és d'agrair en l'opac món de la política (l'anticatalanisme és un dels pocs cotos lliures on es permeten escopetades tota la temporada). «Con este archivo» va dir «se pone en cuestión la estructura nacional». Mireu si no té importància, doncs, el tema. L'arxiu de Salamanca, ens ve a dir, és el desllorigador de la unidad nacional. Caram! Qui ho havia de dir? I certament, per a nosaltres, també és un tema clau. És en la dilucidació d'aquest tema, en l'establiment d'un criteri ètic sobre aquest precís tema, que s'està coent la recepta del futur de Catalunya, concretament, de la nostra dignitat com a poble.

Darrerament no ha fet més que confirmar-se el caire simbòlic de tot l'afer. El maig del 2000, el PP va titllar de «provocadors» els qui reclamem els papers. La cosa és, doncs, gravíssima. Aviam. Per posar un símil, us imagineu que l'any 2002, a un italià que reclamés un objecte robat pels camises negres de Mussolini se'l titllés de «provocador»?

Oi que fa venir pampallugues només de pensar-hi? Doncs és el que s'està donant aquí, calcat. Els neo-franquistes del PP ho veuen els qui reclamen un objecte robat per Franco com una «provocació»! Què hi ha realment darrera de tot això? Certament, els senyors del PP, i el seu lobby funcional (d'on, sinó, surt l'inspector d'hisenda Aznar?) veuen en aquest cas una nova manera d'imposar a l'altiva Catalunya el seu ordeno y mando d'esperit castellà, la política del me lo quedo por cojones o per dret de conquesta, que ve a ser més o menys el mateix. És una nova oportunitat d'escenificar el pas per l'adreçador de la dignitat catalana, un sàinet en què el govern del Sr. Pujol s'ha lluitat a la perfecció durant tants anys.

No és casualitat, doncs, que s'hagi batejat amb el nom de «Comissió de la Dignitat» l'entitat que, a l'empara de l'Associació Lluís Companys, s'ha creat per sensibilitzar la societat catalana sobre la necessitat i la justesa de recuperar aquests Papers. A la Comissió s'hi apleguen historiadors, arxivers, estudiosos, universitaris i activistes -aquests tan necessaris com maltractats a la nostra societat- amb moltes ganes d'airejar el tema, i de mostrar les grans contradiccions i lliçons que encarna. En contra hi tenim el PP i l'esperit centralista més reaccionari. A favor hi tenim les criteris de la UNESCO sobre objectes espoliats en temps de guerra -que han de tornar als arxius o propietaris originals. Hi tenim també la comunitat acadèmica mundial, un destacat membre de la qual -Paul Preston- acaba de descriure com a «escandalós» el fet que els papers encara no s'hagin tornat. Però per sobre de tot, el que hi tenim a favor és la nostra dignitat, com a persones i com a catalans. En el tema dels Papers de la Sang, és la nostra dignitat que hi està en joc. Ω

Toni Strubell i Trueta
Escriptor

La Rússia dels tsars i la revolució del 1905

1. La Rússia dels tsars

Al començament del segle XX l'imperi rus era aparentment gran i poderós. S'estenia sobre un territori de gairebé 22 milions de Km2 i tenia una població d'uns 170 milions d'habitants. Però hi havia un desequilibri molt gran entre una Rússia arcaica i rural, numèricament important, i una part de l'imperi, molt localitzada i minoritària, que s'industrialitzava ràpidament.

1.1 Una agricultura tradicional

Allarg del segle XIX el camp rus va viure pràcticament al marge de les transformacions agrícoles que es van produir en altres estats europeus. L'aristocràcia acaparava la major part de la terra, i la pagesia va viure fins ben entrat el segle en règim de servitud feudal. Una part important dels serfs estaven sotmesos a uns forts lligams de servitud que comportaven la manca de llibertat personal i l'obligació de fer prestacions (censos en treball) i de pagar impostos en metàl·lic (obrok). A les comunitats pageses, els caps de família formaven el mir, que era l'assemblea de la comunitat rural, encarregada de distribuir periòdicament les terres de conreu, cedides pel senyor, entre els seus membres.

Alexandre.

Les condicions de vida tan dures que havien de suportar els camperols van provocar diverses revoltes agràries que, finalment, el 1861 van forçar el tsar Alexandre II (1855-1881) a promulgar l'abolició de la servitud. Així s'establia la llibertat personal dels serfs, que cessaven d'estar lligats a la terra, i la seva igualtat civil. Les terres foren dividides en dues parts: una part la conservava l'antic senyor i l'altra es donava en usdefruit als pagesos. Aquests podien rescotar les

terres que conreaven pagant una indemnització als senyors. Però el decret va decebre els pagesos, que s'havien d'endeutar si volien rescotar les terres, a un preu sovint superior al real.

Amb la reforma va néixer una nova burgesia agrària, els kulaks.

Paral·lelament, el pagament del rescat i la forta pressió fiscal van fer augmentar el nombre de pobres o mugics. Molts d'ells, sense terres i endeutats, se'n van haver d'anar a les ciutats a cercar una feina a les noves indústries. Uns altres van restar al camp, on havien de suportar unes condicions de vida miserables.

1.2 Una industrialització localitzada

L'abolició de la servitud havia fet augmentar la mà d'obra disponible per a la indústria, però l'agricultura encara no estava prou desenvolupada per poder aportar capital al procés d'industrialització. Així, la Rússia tsarista va haver de recórrer a les inversions estrangeres, que procedien fonamentalment de França, de la Gran Bretanya, de Bèlgica i d'Alemanya.

El resultat va ser una industrialització molt ràpida: entre el 1890 i el 1900 la producció industrial es va doblar i Rússia es convertí en la cinquena potència industrial del món. Ara bé, la industrialització russa presentava unes particularitats ben definides. D'antuvi, la concentració geogràfica en unes zones de l'imperi determinades: Moscou, Sant Petersburg, Ucraïna, Bakú, els Urals i Polònia. En segon lloc, el caràcter gegantí, perquè més de la meitat dels obrers treballaven en empreses de més de 500 treballadors. En tercer lloc, la dependència financera, atès que el 1914 gairebé un terç de les societats per accions eren a mans de capitals estrangers.

La industrialització afavorí el creixement del proletariat, i cap al 1900 ja hi havia prop de 3 milions d'obers. Encara que numèricament era poc important, el proletariat tenia una gran força social a les regions industrials com a resultat de la gran concentració empresarial. En algunes ciutats, com Sant Petersburg, els obrers representaven el 50% de la població. Les condicions laborals i salarials eren molt dures: jornades de treball de 12 hores, salaris molt baixos que

disminuïen amb l'edat, un percentatge molt alt de mà d'obra infantil i femenina, habitatges miserables, etc. A més a més, la manca de drets sindicals, com el de vaga, i l'escassa legislació laboral, deixaven els obrers indefensos davant l'arbitrarietat dels amos.

1.3 L'autocràcia tsarista

Al començament de segle, l'imperi rus mantenia una monarquia absoluta en què el tsar estava investit d'un poder autocràtic que provenia de Déu i en què l'arbitrarietat era la norma de l'Estat.

Ningú no controlava els actes del tsar, que governava per decret (ukases), i cap institució no protegia els súbdits de l'omnipotència de l'Estat. L'Estat es basava en quatre pilars:

- a) La burocràcia, que era l'estructura administrativa que garantia el funcionament d'aquest imperi tan vast. El sistema era corrupte, i els funcionaris s'havien convertit en una veritable noblesa administrativa.
- b) L'exèrcit, els llocs de comandament del qual es reservaven a la noblesa, era l'instrument essencial de l'expansionisme rus sobre la resta de territoris de l'imperi.
- c) L'Església Ortodoxa, que tenia una gran influència sobre les masses analfabetes (un 80% de la població). Exercia un paper de guardiana de l'ordre i de les tradicions i el seu cap era el tsar mateix.
- d) La policia (okhrana), que dirigia un sistema repressiu molt fort per poder mantenir l'ordre.

Nicolau

Fins al 1905, en temps del tsar Nicolau II, no hi va haver a Rússia cap institució representativa a escala nacional que fes de contrapès al poder absolut dels tsars. El 1846 s'havia acceptat la creació d'unes assemblees territo-

rials, anomenades zemstva, que no eren representatives davant del poder, sinó que només tenien algunes atribucions en el terreny de l'administració local (ajut a l'agricultura, ensenyament primari, salut pública, etc.). Amb el mateix criteri, el 1870 es van crear les assemblees urbanes (dumes municipals), que eren elegides per sufragi censatari. De fet, però, tots dos organismes quedaven sota la tutela de l'administració i eren controlats per la noblesa i pels propietaris.

1.4 Les forces d'oposició al tsarisme

Els primers corrents importants d'oposició al tsarisme es van desenvolupar al camp rus cap a la segona meitat del segle XIX. El primer moviment que cal destacar va ser el que van crear els anomenats nihilistes, un moviment de caire intel·lectual de bon començament i que més endavant va evolucionar cap al terrorisme. Però el moviment revolucionari més important de les darreres dècades del segle va ser el populisme (narodniki), que rebutjava la industrialització ingent i creia en la transformació de la societat pagesa tradicional en unes comunitats rurals noves de caire socialista. Inspirats en idees bakuninistes, van fundar l'organització Terra i Llibertat, que va concentrar els seus esforços en l'acció directa i va protagonitzar un seguit d'atemptats contra el tsar Alexandre II, que va morir el 1881 víctima d'una bomba.

Va ser durant els anys del tombant del segle que van sorgir els corrents d'oposició que van configurar la formació dels dos partits polítics que exercirien més influència en el moviment revolucionari. El primer va ser el partit socialrevolucionari (SR, anomenat també esserita), el qual, fundat el 1901, recollí la tradició del populisme, especialment pel que fa a la defensa dels pagesos com a classe revolucionària. Defensava la necessitat de destruir el tsarisme i d'instaurar una societat col·lectivista de base rural. Els esserites van arribar a tenir una gran influència entre els pagesos, volien l'emancipació de la pagesia i van fer accions terroristes en què van morir ministres.

El segon va ser el partit obrer socialdemòcrata rus, de tendència marxista i afiliat a la Segona Internacional, fundat el 1898 per

Plekhanov. Entre els seus membres destacava Vladimir Iliix Ulianov (Lenin), el qual adaptà el marxisme a les condicions específiques de Rússia i fou el gran artífex de la revolució del 1917. El 1903 van sorgir dues tendències dins el POSDR (menxevics, dirigits per Martov, i bolxevics, dirigits per Lenin), que el 1912 van menar a l'escissió definitiva. Totes dues tendències acceptaven l'esquema marxista de la revolució que preveia la necessitat d'enderrocar l'ordre feudal com a pas previ a la destrucció de l'ordre burgès per part del proletariat. Les discrepàncies van venir, a l'hora d'analitzar el paper de la burgesia a la revolució i el caràcter que havia de tenir el partit:

- a) Els menxevics feien una separació molt clara entre la revolució burgesa i la revolució socialista; creien que a Rússia encara calia fer la revolució burgesa i que l'havia de dirigir la burgesia, reservant al proletariat un lloc secundari. Per contra, els bolxevics creien que la burgesia russa era incapaç de fer una revolució pròpia i defensaven que el proletariat havia de dirigir la revolució.
- b) Els menxevics defensaven un partit de masses, amb diverses tendències, segons el model socialdemòcrata europeu. Però, els bolxevics concebien el partit com una organització de combat, dotada d'una gran disciplina i capaç d'enfrontar-se al tsarisme. En definitiva, un partit d'avantguarda de la classe obrera, integrat per revolucionaris convençuts i preparat per dirigir la revolució.

El corrent liberal i democràtic es va formar més lentament i sempre fou més dèbil perquè la burgesia russa era escassa. Els sectors liberals es desenvoluparen dins els zemstva quan alguns grups començaren a defensar l'establiment d'un règim constitucional. El 1905 es fundà el Partit Constitucionalista Demòcrata (Kadet), que propugnava la necessitat de lluitar dins el marc legal per aconseguir una democràcia parlamentària i refusava qualsevol acció revolucionària. Ω

CONTINUARÀ

Necessitam comercials arreu de la nació catalana i especialment a Eivissa i a Menorca. Telefonau-nos a l'Estel. Tel. 971 265 005

Un rei en pecat mortal?

De petits ens ensenyaren que dir mentides no estava bé i que corriem el risc de ser castigats. En el conte d'en Pinotxo quedaven ridiculitzats els efectes de la mentida en el nas del protagonista. I quan anàvem a classes de catequesi, ens asseveraven que un dels deu manaments de la Llei de Déu lliurats a Moisès era «no mentiràs». De les mentides lleus se'n deien «venials» i de les de l'alçada d'un campanar, «mortal». I aquestes darreres dificultaven l'accés al Regne dels Cels sense un procés previ de purificació i penediment. Segurament per això l'apòstol Pere embogeix quan nega tres cops, abans no canti el gall, la seva coneixença amb Jesús de Natzaret davant dels romans, que el tenen ben escagarrinat. Hi havia gent de la meua infantesa, però, que les deien molt grosses. Encara que pocs minuts abans haguessin tingut les penques d'alliçonar-te en contra de la mentida. I, per postres, aquests adults es pensaven que pel fet de ser nosaltres uns marrecs, ens ho empassàvem.

Aquesta doble moral trenca la confiança en els que haurien de ser els nostres referents i, consegüentment, genera inseguretats.

Tant és així, que la psiquiatra Àngels Vives pensa que quan la paraula s'usa enganyosament, els grups socials poden emmalaltir: «Quan els polítics diuen una cosa i en fan una altra, és a dir, quan diuen mentides, el que fan és emmalaltir-nos (...) la mentida ens posa, en ter-

mes col·lectius, molt malalts» (Avui, 30-11-2000).

Hi ha mentides i mentides. En aquest sentit, el parlament belga va aprovar el 1995 una llei que permet multar o empresonar els que neguin que va existir l'holocaust jueu. Aquesta és una disposició que també hi ha al codi penal espanyol, en el seu article 510, punt 2: «Seran castigats amb la mateixa pena (presó d'un a tres anys i multa de sis a dotze mesos) els que, amb coneixement de la seva falsedat o temerari menyspreu cap a la veritat, difonguin informacions injurioses sobre grups o associacions en relació a la seva ideologia o creences, la pertinença dels seus membres a una ètnia o raça, el seu origen nacional, el seu sexe, orientació sexual, malaltia o minúscula».

Una de les mentides més sonades del 2001 fou protagonitzada per Juan Carlos de Borbón y Borbón quan etzibà «...nunca fue la nuestra lengua de imposición, sino de encuentro; a nadie se le obligó nunca a hablar en castellano: fueron los pueblos más diversos quienes hicieron suyos, por voluntad libérrima, el idioma de Cervantes...». I, per acabar-ho d'adobar, la Casal Reial espanyola va manifestar dies després que Juan Carlos I només es referia a les llengües precolombines. Tant els sudamericans com els catalans som supervivents de repetits intents de genocidi lingüístic i nacional. I, en el nostre cas, coincideixen amb l'arribada dels Borbons a la península.

Aviat farà un any que Juanito, nom amb el qual era conegut familiarment, va parlar amb tanta irresponsabilitat. La Constitució espanyola de 1978, però, l'empara: «La persona del rei és inviolable i no està subjecta a responsabilitat». I, per tant, queda al marge de qualsevol culpa legal. L'escriptora Núria Cadenas ho veu així: «Cal, doncs, preservar aquesta figura, representant del atado y bien atado en tots els sentits, fer-li campanyes de promoció, silenciar els escàndols (...) passejar-lo pel món com a salvador de la democràcia i provar de fer-nos oblidar a tots qui el va posar on és ara, com a perfecte hereu de l'estat de coses creat pel genocidi franquista» (Lluita, juny/juliol 2001). La nit de Nadal de 2001 el monarca espanyol demanava «justícia, afecte i respecte», precisament allò que ni ell ni els seus avantpassats han tingut amb el poble català. I això el converteix en un rei poc seriós, en un d'aquells reis amb el nas vermell dels contes a la vora del foc.

La mentida és un mal moral. Mentre els catalans no siguem capaços de qüestionar la impunitat reial espanyola, les seves arbitriarietats, les seves afirmacions en contra de la veritat, serem gent discriminada, és a dir gent maltractada i menyspreada.

«La veritat us farà lliures», assegura un paràgraf de la Bíblia. Ω

QUIM GIBERT,
PSICÒLEG

CAMPANYA PER A QUE LA CNN UTILITZI ELS NOMS CATALANS DE LES NOSTRES CIUTATS

Proposta de campanya per fer que la CNN utilitzi els noms catalans de les ciutats en la seva pàgina del temps. (Extreta de les news: bit.listserv.catala).

Per dur-la a terme, només cal inserir el text que us proposem (o similar) en el seu apartat de queixes del temps a: <http://www.cnn.com/feedback/i1lavors> «CNN.com Sections» buscar Weather o directament a: <http://www.cnn.com/feedback/cnn.com/pops/weather/popu.pnew.html>.

Dear Sir,

I would like to make two major comments:

1- You have an error in the spelling of some cities from Catalonia that you include below the SPAIN country list:

Alicante should be ALACANT
Gerona should be GIRONA
Castellon de la Plana should be CASTELLÓ DE LA PLANA
Ibiza should be EIVISSA
Lerida should be LLEIDA
Mahon should be MAÓ
Tarragona should be TARRAGONA

2- Those cities in the previous list, plus BARCELONA, LAMOLINA, MALLORCA, PALMA DE MALLORCA, REUS, SABADELL, TORTOSA and VALÈNCIA would be better if they were included in a different list called CATALONIA as you do for Scotland or Wales. This is, under my point of view, because the three of them have the same status (nations inside a State) and they should be treated the same way. Don't you thing so? Thanks in advance,

El vostre nom. Ω

PARLA, L'AGÈNCIA INDEPENDENTISTA DE NOTÍCIES

Després de la cimera de la UE, Llibertat.com torna a la normalitat. Durant el temps que ha durat la trobada dels caps d'estat i de govern europeus a Barcelona, el portal es redireccionava cap a la web de «Parla», on es recollien les notícies generades

per les protestes antiglobalització seguides d'aprop per aquesta Agència Independentista de Notícies. Llibertat.com vol felicitar als companys de «Parla», alguns dels quals van patir directament la repressió policial, per la tasca realitzada i està estudiant com

obrir vies de col·laboració permanent amb aquesta Agència que, durant la cimera, ha demostrat estar en condicions d'oferir un servei d'informació tan seriós com interessant. La web de parla encara la podeu trobar aquí (<http://www.elsud.org/parla>) Ω

L'EIX EUROPEU DE LA PRECARIETAT

En la darrera cimera de la UE de Barcelona es va articular un nou front molt dretà i neoliberal (molt poc liberal en qüestions polítiques i de drets civils) format per Aznar, Berlusconi i Blair, que volia imposar a tot el continent europeu unes receptes molt injustes i agressives. Per sort, gràcies a les fortes mobilitzacions socials i ciutadanes i a l'eix francoalemany (l'eix del sentit comú) es varen poder aturar les propostes més histèriques i anti-socials. Aquesta nova colla (aquest «trio calavera») l'hauríem de començar a anomenar l'eix europeu de la precarietat.

Doncs bé, seria molt alliçonador analitzar, fil per randa, els dos punts principals que proposen aquest eix de la precarietat com són: la liberalització dels serveis públics i la desregulació del mercat de treball.

En el primer punt, la liberalització dels serveis públics, es parteix d'unes premisses (que no són més que tòpics) totalment falsos, en els quals s'afirma que sempre són millor els serveis privats que no pas els públics. Així, seria interessant saber, per exemple, que a l'Estat Francès, el 88 '7 % dels ciutadans estan satisfets amb el servei públic del gas i el 85 '2 % ho estan amb el servei públic de l'energia elèctrica (EDF). Quants ciutadans catalans estan satisfets amb el servei privat de l'energia elèctrica (FECSA-ENHER)? A més a més, els referents ideològics d'aquest eix europeu de la precarietat (neothatcherisme i escola de Chicago amb Milton Friedman com a màxim exponent) ens porten a desastres com la privatització del ferrocarril Britànic, on els pobres usuaris (els usuaris pobres que no tenen cotxe privat per fardar) han de pagar un servei car i dolent amb morts inclosos; la fallida de la llum (privatitzada) a Califòrnia, el cataclisme d'Enron o, el que és més greu, l'ensoïrament de l'economia Argentina.

Pel que fa al segon punt, la desregulació del mercat de treball, en aquest apartat hi ha una gran mentida entre el que és diu molt inconscientment (plena ocupació a l'any 2010) i el que realment es pretén fer (defensar els interessos de classe, abaratir el cost de la mà d'obra i deixar a l'individu despulat davant el mercat). A més a més, desregular el mercat de treball vol dir regular-lo en benefici d'uns pocs. Per altra banda és un greu error creure que és suficient mantenir la població ocupada, en el que sigui i en les condicions que siguin. De cap de les maneres, aquí el que caldria és un repartiment igualitari de la riquesa produïda socialment. Perquè amb les propostes dels senyors Aznar, Berlusconi i Blair anem cap el model regressiu del «working poor» dels Estats Units, on hi ha més de 30 milions de ciutadans, que tot i tenir un treball (no surten a les estadístiques dels aturats i així els polítics queden bé) viuen per sota del llindar de la pobresa.

En definitiva, que els ciutadans amb un mínim d'esperit crític i consciència social hem de dir clarament!! NO!! al gavadal de mentides i manipulacions que ens proposa aquest eix europeu de la precarietat. Pensem que, per damunt de tot, la posada en pràctica al vell continent d'aquestes teories patrocinades pel «trio calavera» representarien una «marxa enrera» de la qüestió social de més de 30 anys. Ω

JOSEP M. LOSTE I
ROMERO

UNA BELLESA TERRIBLE HA NASCUT (V)

Per Ricard Colom

LA MAQUINÀRIA PROPAGANDÍSTICA DE L'INDEPENDENTISME IRLANDÈS.

Una part vital del programa del Sinn Féin del 1919 al 1921 fou la màquina propagandística...L'any 19 fou creat un Departament Governamental de Propaganda, el qual era a càrrec d'en Robert Brennan. Més tard entrà en funcions en Desmond Fitzgerald, amb Piaras Beaslai, un periodista dublinès, com a enllaç amb la direcció del Voluntaris del G.H.Q. El Departament editava setmanalment una revista, l'"Irish Bulletin". Més de 2.000 còpies eixien diàriament adreçades a la premsa britànica, irlandesa i d'altres països, a caps d'Estat i dirigents polítics d'Anglaterra, i als caps d'esglésies d'arreu el món. La distribució de la revista era ja per si mateixa tota una proesa, perquè era il·legal. Les còpies s'havien d'enviar en petits farcells per distintes bústies de correus pertot la ciutat.

El text del "Bulletin" gaudia d'una alta qualitat i el material era triat per atreure l'atenció editorial dels periòdics on era enviat. El Primer Ministre de propaganda, en Desmond Fitzgerald, havia viscut a França per cert temps abans de prendre part a la revolució del 1916. S'hi havia fet amic de n'Ezra Pound i Paul Eluard i era un dels fundadors del Moviment Superrealista.

Erskine Childers, qui treballà per a Fitzgerald i que més tard el succeí com a Ministre de propaganda, era una tria admirable: era autor d'un *best seller* i havia estat corresponent de guerra del "The Times"...

ERSKINE CHILDERS

Com aquell qui ha estat en escoles i universitats d'Anglaterra i hi ha treballat la major part de sa vida, en Childers es trobava en condicions de reconèixer l'estil anglès del "saber fer". Aquesta coneixença el féu particularment valuós com a propagandista. El propòsit que animava els seus escrits era el de connectar amb l'anglès normal i fer-li conèixer quants excessos s'hi cometien, en llur nom, a Irlanda, per part del Govern.

DIUMENGE SAGNANT: EL DRAMÀTIC DESENLLAÇ.

Vers la tardor del 1920 quedà palès a la direcció general dels caps militars de l'IRA que es trobaven davant un perill novell: una unitat especial d'espionatge havia estat creada pels britànics amb la fita exclusiva de trencar l'organització d'en Collins. L'estratègia triada per aquest grup no era pas complicada, de cap manera, simplement miraven d'assassinar els membres polítics del Sinn Féin que es movien obertament en públic i que no es trobaven implicats en el combat militar.

Els homes que duïen aquesta colla eren coneguts com a la "Banda d'El Caire". Per instigació de Sir Henry Wilson, C.I.G.S., un nombre dels oficials de l'espionatge militar britànic, s'havia trobat a El Caire amb més gent i planejat una campanya amb la qual escapar el poder d'en Collins a Irlanda. Quant a Sir Henry Wilson, implicat directament en la mort de l'universitari Kevin Barry, és un cas típic de fins on poden arribar els renegats col·laboracionistes, els botiflers psicòpates, duts per llur patètic autoodi, a voler fer prendre mal al propi país subjugat per un de més poderós al qual s'han venut a canvi de guanys materials.

"Henry Wilson era un home obsessionat amb una ràbia maligna per la terra on havia nascut (nasqué a Fermanagh)...Sir Wilson donà carta blanca a la "Banda d'El Caire"...per usar qualssevol mètode que creguessin necessaris per tal de caçar en Collins".

"Hom creu que Sir Henry Wilson amenaçà de dimitir com a cap de l'oficina general imperial si hi havia indult (per a K. Barry). L'u de novembre, en Kevin Barry fou penjat per un botxí anglès a la presó de Mountjoy. El seu nom esdevindria símbol, arreu el món, del combat del jovent per la llibertat. Hi ha pocs llocs al món de parla anglesa on no es canti "Kevin Barry". És, per cert, una cançó de les favorites entre l'Exèrcit Britànic, i l'autor del llibre diu haver-la sentida personalment en una desordenada reunió a Gibraltar. Això demostra quant més democràtica és la mentalitat anglosaxona que no pas la hispana: canten una cançó dels independentistes contra els qual han lluitat, però...algú s'imagina militars espanyols cantant una cançó independentista catalana o basca?".

Aquesta cançó diu:

"A la presó de Mountjoy, un dilluns dematí, -

enlairat dalt la forca de l'arbre,
en Kevin Barry donà sa vida jove,
per la causa de la llibertat.
Però el noi de divuit estius,
encara no ho ha negat ningú,
quan caminà devers la mort aquell matí,
orgullosament mantenia el cap en alt.
Aquell fatídic Dilluns de Pasqua
dins la trista cel·la presidària,
soldats britànics torturaven en Barry
sols perquè ell no cantava
els noms dels seus braus companys
i d'altres coses que maldaven per conèixer.

-Delata'ls o et penjarem

Kevin Barry sempre els contestà amb un "No".

És una llàstima que, amb tantes víctimes dels espanyols com hem tingut els catalans, hi hagi, a ca nostra, tan poques cançons emblemàtiques que recordin aquests martiris, des d'en Josep Moragues a en Guillem Agulló. Menyspreem la sang vessada per la nostra llibertat, i això és un greu símptoma de covardia i deixadesa que cal esmenar, perquè realment es torna contra nosaltres i contra el nostre futur i les nostres prioritats més nobles.

"Al voltant de la primera setmana d'octubre es descobrí una conxorxa per assassinar n'Arthur Griffith, llavors president en actiu del Sinn Féin. En Griffith exposà els fets, que havien estat acuradament esbrinats per la Unitat d'en Collins, a una colla de periodistes en una roda de premsa mantinguda a l'Holiel Wynn's".

MICHAEL COLLINS AMB ARTHUR GRIFFITH

Mentre la Banda d'El Caire multiplicava els seus dossiers informant d'en Collins, el mateix Collins estava fent exactament la mateixa tasca en relació a ells...Minyones que servien a les pensions on els agents del servei secret sojornaven eren convençudes per tal de recollir els continguts de les papereres, a fi de lliurar-los als homes d'en Collins. Amb aquesta informació en el seu poder, en Collins podia albirar un pla coherent i isolar les figures clau de la conxorxa per escapar el Sinn Féin".

Una nit, en una incursió britànica a l'Hotel Vaughan's, que Collins utilitzava per a citar-se, en Liam Tobin fou enxampat per una partida. Tanmateix, els va contar una rondalla talment bona que aconseguí que el deixaren anar, no pas abans que no reconegués un parell d'homes els noms dels quals corrien com un fil al llarg de la massa d'informació que en Collins ja havia amuntegat. Aquests noms eren un tal Lloctinent Peter Aimes, un granader natural d'Estats Units, i el capità George Bennett, antic membre de l'Artilleria Reial.

En Collins decidí que era l'hora d'actuar. En la selecció dels noms de la gent que eren a la llista negra, la direcció del quarter general feia tots els esforços possibles per veure que l'evidència en contra d'ells era irrefutable...

Dick McKee era el Comandant de Brigada a càrrec de l'operació i en Clancy era el seu vicecomandant. Després de ser capturats, els van conduir al Castell de Dublín i els hi van posar en mans del capità King i del Lloctinent Hardy, un parell de destacats sàdics, especialitzats en l'extracció d'informació mitjançant la tortura.

...McKee i Clancy van morir després de les continuades tortures durant tot el diumenge al castell de Dublín, però havien refusat de facilitar informació sobre els esdeveniments que havien succeït aquell mateix matí...

Quan l'afer dels "oficials assassinats" (els terroristes britànics) fou enarborat pocs dies més tard del Diumenge de Sang a la Cambra dels Comuns, les morts del Parc Croke no hi van ser esmentades gens ni mica. Després de Sir Hamar Greenwood, els sotssecretari d'Estat per a Irlanda, havia descrit en pregon silenci, "el cruel i salvatge atac i assassinat d'un oficial de l'Exèrcit Britànic"; Joe Devlin, membre del Parlament per Belfast-Oest, s'aixecà i demanà si Sa Honorable Senyoria no tenia coneixença de les actuacions de les forces de Sa Majestat al camp de futbol. Un tal Major Morrison es llançà damunt els muscles d'en Devlin i tractà de fer-lo rodolar per terra. Uns altres membres del Parlament cridaven: "Mata'l, mata'l".

El Parlament es trobava en ple col·lapse.

Jaia confrontat als efectes d'un nou fenomen militar, al qual era impossible d'aplicar les normals regles de la guerra. Diumenge de Sang fou el dia en què el domini anglès s'esmicolà a Irlanda. Fou l'acompliment del pla d'en Collins per "deslliurar-se dels ulls dels britànics", en anorrear llur cos d'espionatge. Des d'aquesta hora en avant el Govern Britànic a Irlanda va quedar paralitzat".

No sols fou el Diumenge de Sang el senyal de la fi del domini britànic a la major part d'Irlanda, sinó que havia de ser el principi de l'esmicolament de tot l'Imperi.

A Kènia, a Xipre, Egipte, Palestina i Burma, durant els pròxims 40 anys, els caps de la guerra guerrerada anirien reivindicant en Collins com a llur prototipus i adaptarien l'estratègia per ell dissenyada per foragitar el poder colonial. També el nostre Francesc Macià begué del procés irlandès quan el 1925 formà un Exèrcit català per deslliurar Catalunya de la innoble bota espanyola.

El mateix Collins no dubtava gens d'haver actuat com calia. L'últim que va escriure fou: "La meua única intenció era la destrucció dels indesitjables que havien estat fent miserables les vides dels ciutadans corrents i decents. Prou he mirat d'assegurar-me de les atrocitats que aquesta banda d'espies i delators havien comès. El perjuri i la tortura eren llurs sistemes més corrents d'actuació. El meu segon motiu no seria sinó un sentiment semblant al que tindria per un rèptil verinós. Gràcies a llur destrucció l'atmosfera s'ha endolcit. Fóra el judici de la història sobre aquest esdeveniment en particular. Per a mi, la meua consciència queda neta. No és cap crim de detectar i destruir l'espia i el delator en temps de guerra. Els he desfets sense procés: els he pagat amb llur pròpia moneda".

EPÍLEG: L'IMPERI I LES TROPES D'Ocupació GIREN CUA DE LA IRLANDA LLIURE.

L'estàtua de la reina Victòria, retirada de Dublín.

Al gener del 1922, una anyada i dos mesos més tard del Diumenge Sagnant, l'Exèrcit britànic marxà del nou Estat irlandès, davallant pels molls de Dublín, i deixà el país tal com ens agradaria a nosaltres veure sortir l'Exèrcit i la policia espanyoles per Oriola i Requeña. La Union Jack (la bandera britànica) fou arriada del Castell de Dublín, centre de tortures, i reemplaçada per la Tricolor que representa l'entesa (blanc enmig) entre l'oràngisme (taronja) i el nacionalisme irlandès (verd).

En Michael Collins arribà en un taxi per prendre possessió del poder de part del govern provisional del darrer Virrei, Lord Fitzalan.

-Estic content de veure-us, Sr. Collins -li féu el Virrei en donar-li la mà.

-Com l'infern, esteu vós -li contestà en Collins amb un somriure sorneguer.

En Collins morí aquell mateix any. Ω

...(CONTINUARÀ)

EL TROT ÉS COSA NOSTRA

Les corregudes reservades per dames que fins ara s'han disputat als hipòdroms de les nostres illes han estat molt especials. Tres han estat fins al dia d'avui les celebrades als recintes hípics de les Balears. Una a Manacor, la segona a l'hipòdrom de Sant Rafel a Eivissa i la tercera a Son Pardo. En totes han intervingut menadores de Mallorca, Menorca i Eivissa.

Les dues primeres corregudes foren un match entre les illes de Mallorca i Eivissa. Menadores d'aquesta darrera illa es desplaçaren cap a Mallorca per disputar una correguda a l'hipòdrom de la carretera d'Artà, a principis de febrer. La menadora mallorquina de Vilafranca de Bonany: Bàrbara Amengual fou la principal organitzadora de aquesta trobada entre illes. Les menadores mallorquines varen batre a les eivissenques i se'n dugueren els primers llocs de la carrera. Quasi totes les conductores de Eivissa foren distanciades.

Només es salvaren na Caterina Marí i n'Imma Torres. Va ser una prova on la filla petita de n'Tomeu «Pancuit», na Pili guanyà sense que ningú li fes nosa.

Pocs dies després, les mallorquines es desplaçaren cap Eivissa per tornar la visita que les menadores de l'illa major de les Pitiüses havien fet a Mallorca. Aquesta vegada guanyà la menadora resident a Artà Caterina Cervera i Llodrà, conduint el cavall «Ecousin». Malgrat arribar tard al pes, aconseguí la victòria, aturant el cronòmetre en un temps de 1'19"4. Vicki Ginard, amb el cavall «Fethi de Speretout», estigué a una passa de la victòria, arribant en segona posi-

Joc de dames

ció, amb un temps de 1'19"4.

En aquesta mateixa carrera, debutà la jove menadora de Letònia Victoriya Solodkaja, que pogué treure profit del seu bateig de competició, aconseguint un tercer lloc, menant el cavall «Elan du Cruchet».

Na Vicki Solodkaja farà carrera al mon del trot a les Balears. Ara treballa a Son Pardo, a les quadres d'en Vicenç Gomis, qui li cedeix el seu cavall «Gubbo Kupa», per obtenir bons resultats.

La tercera posició obtinguda a l'hipò-

part de les de Mallorca, que foren majoria absoluta.

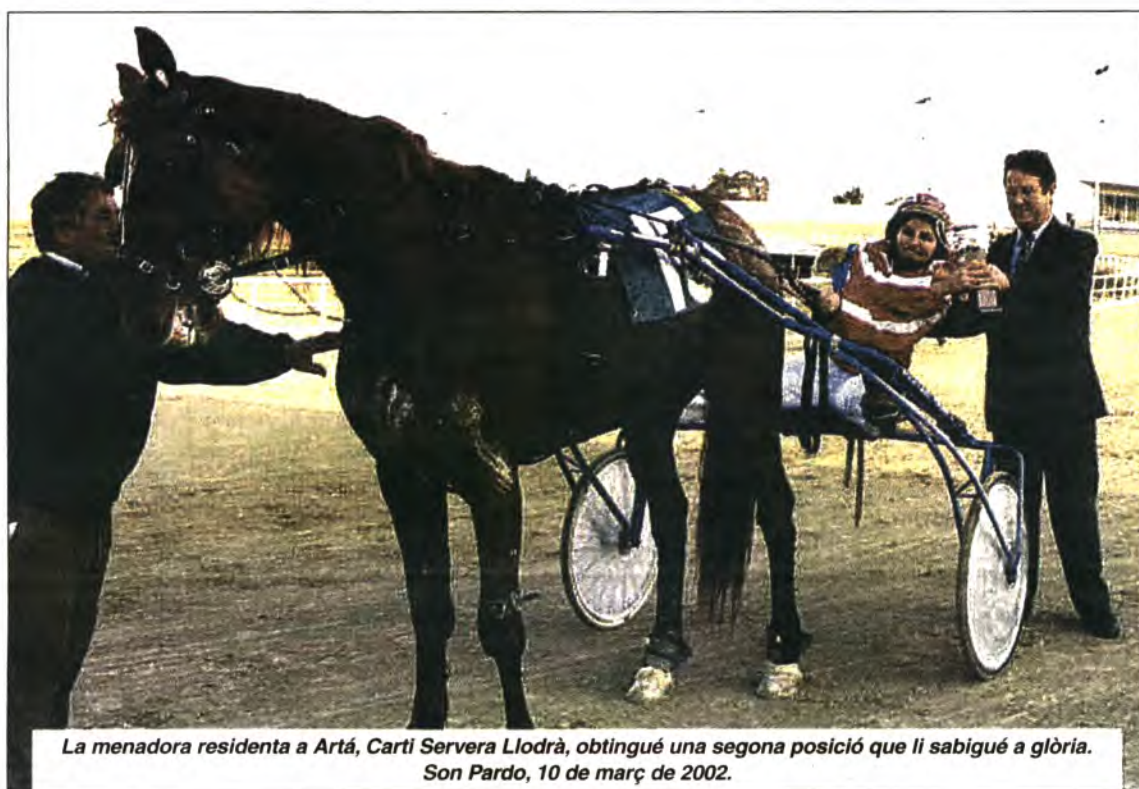
Després de tres sortides falses, la noia jove d'Artà Vicki Ginard arribà en primera posició, amb el cavall «Dandy de Saint Cyr», propietat de la paissa Ladil. Na Vicki demostrà una vegada més que viu pel trot i que no perd mai el rumb cap a la victòria. De moment és la gran triomfadora de les proves celebrades per dames en lo que va d'any, degut a que ha obtingut una victòria i dues segones posicions. Ella i Na Pili Estelrich son les «reines de les dames». Els seus progenitors han estat els seus principals mentors que li han donat els bons consells perquè els puguin dur cap a la

pràctica. Això s'ha traduït en victòries o bones col·locacions. En aquesta carrera, les representants de Menorca aconseguiren col·locar-se en les posicions tercera i quarta. Na Cati Servera de les Quadres Blaugranes d'Artà arribà en segona posició amb el cavall de la seva propietat: «Don't Worry», i obtingué el millor temps de la cursa: 1'15"9.

Aviat es celebrarà una nova prova reservada per dames. Esperem que no es torni repetir l'espectacle de les falses sortides i que puguin donar espectacle com sempre. Les falses sortides que es produïren el passat 10 de març a Son Pardo no els fan gaire profit.

A la propera carrera hauran pres bona nota per no travelar dues vegades a la mateixa pedra, i es que no val la pena passar per aquesta experiència. Ω

Miquel Alemany i Bal.le

La menadora resident a Artà, Carti Servera Llodrà, obtingué una segona posició que li sabigué a glòria. Son Pardo, 10 de març de 2002.

SON CASTELLÓ

Fa 10 anys que n'Agustí Fernández i els seus germans obren el Taller Neonplàstic al polígon Industrial de son Castelló. Fan rètols. Tel. 971 434 564

Fa 14 anys que en Jaume Amer i na Maria Antònia Mas regenten el Taller Xapisport a son Castelló. Tel. 971 756 434

Fa 5 anys que n'Alexandre Castells de Muro va obrir l'empresa Gofremania a son Castelló. Fabrica i reparteix aquests pastissos anomenats gofres. Tel. 971 861 111

Artesania en Madera

Adán Ruiz

C/. La Iglesia, 4 - Es Capdellà - Calvià - Mallorca
Tel. 971 180 885 - 659 670 960

BAR La Murciana

MENÚ DIARIO • COMIDA CASERA
EMBUTIDOS DE LA REGIÓN

Tortosa, 2 • Tel. 971 90 63 98
07009 S'Indioteria • Palma de Mallorca

Necessitam comercials arreu de la nació catalana i especialment a Eivissa i a Menorca.

Telefonau-nos a l'Estel.
Tel. 971 265 005

Bar Restaurante

"Sa Font"

Els dissabtes ball de saló fins a les 12.
A partir d'aquesta hora música juvenil

Calle Mayor, 1 - Portal Marratxi
Tel. 971 797 938

Paral·lelisme Aragó-Espanya-P.P. amb Caríntia-Àustria-govern d'extrema dreta austriaca

La política para minorías del gobierno de extrema derecha austriaco en Carintia, contra la minoría eslovena.

L@s portavoces de las comunidades eslovenas en Carintia dirigieron una nota de protesta dirigida al ministro de interiores Ernst Strasser (OeVP), en contra del intento ilegal de la FPOE de realizar un plebiscito sobre la cuestión de las señas bilingües en los pueblos de Carintia (ver: maldita:austría 1201).

Sin embargo, el ministerio se declaró «no responsable», y les remitió a las autoridades de Carintia y al tribunal constitucional.

El vicedirector de Carintia Martin Strutz (FPOE) explicó que «la reclamación no le importa un pito» y que generalmente «no toma en serio» los gremios de la comunidad eslovena.

(fuente: <http://derstandard.at>)

¿¿¿Dónde está el paralelismo???

Esta situación no es, ni parecida, a la existente en las comarcas orientales de Aragón.

El paral·lelisme és que a Caríntia, el govern d'extrema dreta estatista vol fer marxa enrere contra el tímid bilingüisme alemany-eslovè, en contra la minoria eslovena; però a l'Aragó encara és pitjor perquè ni tan sols hi han legalitzat cap bilingüisme o trilingüisme: sols el castellà té status legal i per a la resta sols queda l'apartheid i el genocidi cultural contra les minories de parlants aragonesos i catalans. la minoria eslovena no sols no es troba tan amenaçada, sinó que té al costat un Estat independent amb bona salut, cosa que no tenim ni aragonesos ni catalans.

Menys mal que el Govern aragones no és d'extrema dreta...tanmateix, el resultat és semblant: com si ho fos. R.

Firmen un manifest per reclamar a les Corts aragoneses un acord per superar les posicions partidistes. Alcaldes i regidors de la Franja, a favor del reconeixement del català

Josep M. Armengol
MEQUINENSA

Més de 160 alcaldes i regidors de les poblacions de la Franja van firmar ahir a Mequinensa el

Manifest pel Pacte per les Llengües d'Aragó amb l'objectiu d'impulsar un nou acord polític.

L'acord ha de permetre regular definitivament l'ús de la llengua catalana en aquesta comuni-

tat autònom. Els càrrecs polítics que han signat l'acord i que formen part de totes les formacions del parlament aragonès van reclamar que es desencalli la llei de llengües de l'Aragó. L'acte va ser organitzat per l'Associació Cultural del Matarranya, l'Associació de Consells Locals de la Franja i l'Institut d'Estudis del Baix Cinca.

Al febrer del 1984, un grup d'alcaldes i regidors dels municipis catalanoparlants de l'Aragó signaven a Mequinensa una declaració per la normalització de l'ensenyament i de l'ús del català en aquesta comunitat. «Des de llavors s'ha avançat poc per aconseguir aquesta fita», van assegurar ahir la majoria d'alcaldes i regidors que de nou es van trobar a Mequinensa per reimpulsar el català a l'Aragó, una llengua que parlen els habitants de 62 municipis.

Una llengua sense drets

En el manifest, els signants asseguren que des del 1984 els diferents governs autònoms de l'Aragó han adoptat mesures «força allunyades del reconeixement constitucional de la cooficialitat de les llengües territorials parlades a l'Estat espanyol». L'acord signat ahir reclama amb urgència que el català, una llengua parlada històricament a la Franja, «siga, finalment reconeguda per llei». Els signants consideren que el català no té els mateixos drets que el castellà a la comunitat aragonesa, i per tant s'infringeixen els principis del pacte internacional dels drets civils i polítics de les Nacions Unides, així com l'esperit de

l'article 3.3 de la Constitució Espanyola. «Mentre els nostres drets lingüístics no siguin reconeguts, no serem aragonesos de ple dret», sentència un dels punts del manifest.

Els signants esmenten la Carta Europea de les Llengües Minoritàries, ratificada fa pocs mesos al BOE, com una eina que omple de raó les seves reivindicacions. Asseguren que, un cop el govern espanyol ha adquirit uns compromisos mitjançant la signatura de ratificació d'aquesta Carta, és l'hora de demanar a tots els grups

parlamentaris de l'Aragó «un exercici de responsabilitat per tal de complir al més aviat possible el manament recollit en l'article 7 de l'Estatut d'Autonomia d'Aragó». Critiquen que l'Aragó sigui l'única comunitat que no ha reconegut ni ha regulat mai l'ús públic i privat de les llengües pròpies.

En la redacció del manifest signat ahir a Mequinensa hi van participar representants polítics de tots els partits parlamentaris de l'Aragó: PSOE, PAR, PP, IU i Chunta Aragonesista.

En contra del català

Mentre que alguns dels signants, com l'alcalde de Mequinensa, Jaume Borbó (IU), consideren que la llei no tira endavant per les reticències del govern dels socialistes i el PAR, altres, com el diputat socialista José María Becana, senyalen el PP i el seu anticatalanisme com els màxims culpables d'aquest encallament. No obstant això, els participants van qualificar de pas molt positiu que regidors del PP s'atreveixin a signar el manifest. Alhora van coincidir que les veus en contra d'aquesta futura llei del català no surten del mateix territori de la Franja, sinó «dels sectors més dretans de l'Aragó, ja que en treuen cert profit electoralista».

QUÈ DIU EL DOCUMENT

Les dones i els homes de les comarques catalanoparlants d'Aragó demanem que la nostra llengua, parlada tradicionalment i històricament, siga, finalment, reconeguda per llei. En l'actualitat la nostra llengua no té els mateixos drets que el castellà (llengua oficial a Aragó), per tant infringeix els principis continguts en el Pacte Internacional dels Drets Civils i Polítics de les Nacions Unides i l'esperit de l'article 3.3 de la Constitució espanyola. Mentre els nostres drets lingüístics no siguin reconeguts, no serem aragonesos de ple dret.

Vistos els acords ja adoptats per les Corts d'Aragó, vistos els acords polítics que s'han assolit en tots els Parlaments d'Espanya per tal de regular l'ús de llengües pròpies i vistos els compromisos adquirits pel Govern d'Espanya mitjançant la signatura de la Ratificació de la Carta Europea de les Llengües Minoritàries, demanem a tots els grups parlamentaris de les Corts d'Aragó un exercici de responsabilitat per tal de complir al més aviat possible el manament recollit en l'article 7 de l'Estatut d'Autonomia. Ω

Un entrebanc per la Unió

Les Brigate Rosse o Brigades Rojas d'Itàlia, grup armat revolucionari d'extrema esquerra, van quasi desaparèixer el 1979, un any després del segrest i assassinat d'Aldo Moro. Ara, tornen a l'actualitat. Pràcticament coincidint amb la Cimera del Consell Europeu de la Unió Europea a Barcelona, han tornat a l'escena pública. Aquesta decisió ha costat la vida a un assessor del Ministeri Treball italià.

El govern del primer ministre italià de Silvio Berlusconi s'enfronta a un qüestió greu, sobre la qual té poc marge de maniobra. Les Brigate Rosse van néixer i viure en el temps de la Guerra Freda, on el paper del Partit Comunista Italiano era contínuament qüestionat. Pels governs d'aquell temps qualsevol plantejament progressista o una apertura a sinistra constituïa haver d'assumir fortes pressions dels Estats Units d'Amèrica, cosa per la qual mai van acabar fent-ho. Per això, les posicions d'esquerra es van radicalitzar. Segurament, fins l'extrem de la violència armada que va culminar amb la deplorable execució del president de la DC o Democrazia Cristiana i ex-primer ministre, Aldo Moro. Ni Itàlia ni Europa podran oblidar mai la imatge del seu cos recargolat dins del portaequipatges d'un automòbil.

Però si això és la història, i si aquells dies tenien un rerafons d'estranya convulsió a resultes del sistema de blocs que la Unió Soviètica i els USA van edificar, ara costa d'entendre la reaparició de l'acció armada i violenta de les Brigate Rosse. Molt més, si com sembla, les pròpies forces sindicals italianes, representades també en les manifestacions de Barcelona contra l'Europa del capital, s'han desmarcat del tot d'aquesta estratègia en la defensa dels drets dels treballadors i dels més desfavorits.

Un fet constatable és el diferent substrat social que hi ha darrera les organitzacions d'esquerra italianes de les catalanes. Gènova es va convertir en una batalla campal i en canvi Barcelona va saber mantenir l'ordre i la calma. Aquesta circumstància, tot i que no és conclouent, pot donar una idea del tipus d'ambientació que viuen els grups extraparlamentaris o minoritaris italians.

Itàlia posseeix un dens teixit d'organitzacions dedicades a la lluita social. No cal oblidar que durant la Segona Guerra Mundial, les organitzacions comunistes van dirigir, en bona part, tot el procés de resistència contra el feixisme i el nazisme. Fet determinant, per altra banda, per a que els Aliats apostessin per desembarcar al sud d'Itàlia (per

Sicília), en lloc d'escollir els Països Catalans o Espanya. També, gràcies a la influència d'aquests grups, de tendència socialista, el 1946, tot just acabada la Segona Guerra Mundial, van fer possible la celebració d'un referèndum sobre la continuïtat de la monarquia. Com tothom sap, des d'aleshores, Itàlia és una República. Ben al contrari del paper del PCE o del PSUC en el cas espanyol i català, respectivament, que no van encertar en liderar una autèntica reforma del sistema franquista.

Aquestes ressenyes històriques serveixen per situar una determinada Itàlia, minoritària però molt activa, sobretot en discurs ideològic i en debat intel·lectual. Una Itàlia que va fer possible la creació de l'Oliviera, agrupació de partits d'esquerra, i que va governar Itàlia fins que el maig de l'any passat una coalició de nom La Casa de la Llibertat (suma dels partits liberals Força Itàlia, Aliança Nacional i l'apreciada Lliga Nord) va sortir victoriosa del procés electoral per un estret marge de vots (4%).

En aquest context, poden ressorgir les Brigate Rosse? Quina necessitat hi ha? Perquè recórrer a la violència, a l'assassinat i a la lògica del terror?

Itàlia té l'honor d'ésser un dels països fundadors de la Unió Europea. El 1958 va ésser Estat part en la constitució de la CECA (Comunitat Europea del Carbó i l'Acer), autèntic embrió de la Unió. Des d'aleshores ha sabut aportar la seva visió equilibrada, expressió de la seva dinàmica interior de moderació dirigida pels llargs anys de govern de la Democrazia Cristiana, i en especial el de Giulio Andreotti, famós per haver governat gràcies al suport del PCI (el Partit Comunista Italiano), en darretra instància mostra d'una clara voluntat d'apropar voluntats i assumir projectes comuns.

I, tanmateix, van ésser els anys més actius de les Brigate Rosse. El 1976 es forma el govern DC-PCI d'Andreotti, aixecant expectació arreu d'Europa i del món. El 1978 moria assassinat, després d'un execrable segrest, Aldo Moro. Una contradicció simplement lògica que porta a dubtar sobre tota la veritat d'aquest crim. Una contradicció que per molts suposa la mateixa classe d'enigma que envolta la mort del president J.F. Kennedy.

El que ha passat a Itàlia és un tema europeu, com qualsevol altre fet violent i de terror que pugui succeir a Europa.

La Unió no pot ignorar-ho, ni les institucions ni la ciutadania. Si així fos, de segur, que la solució seria prompta.

Les Brigate Rosse o Brigades Rojas d'Itàlia, grup armat revolucionari d'extrema esquerra, van quasi desaparèixer el 1979, un any després del segrest i assassinat d'Aldo Moro. Ara, tornen a l'actualitat. Pràcticament coincidint amb la Cimera del Consell Europeu de la Unió Europea a Barcelona, han tornat a l'escena pública. Aquesta decisió ha costat la vida a un assessor del Ministeri Treball italià.

El govern del primer ministre italià de Silvio Berlusconi s'enfronta a un qüestió greu, sobre la qual té poc marge de maniobra. Les Brigate Rosse van néixer i viure en el temps de la Guerra Freda, on el paper del Partito Comunista Italiano era contínuament qüestionat. Pels governs d'aquell temps qualsevol plantejament progressista o una apertura a sinistra constituïa haver d'assumir fortes pressions dels Estats Units d'Amèrica, cosa per la qual mai van acabar fent-ho. Per això, les posicions d'esquerra es van radicalitzar. Segurament, fins l'extrem de la violència armada que va culminar amb la deplorable execució del president de la DC o Democrazia Cristiana i ex-primer ministre, Aldo Moro. Ni Itàlia ni Europa podran oblidar mai la imatge del seu cos recargolat dins del portaequipatges d'un automòbil.

Però si això és la història, i si aquells dies tenien un rerafons d'estranya convulsió a resultes del sistema de blocs que la Unió Soviètica i els USA van edificar, ara costa d'entendre la reaparició de l'acció armada i violenta de les Brigate Rosse. Molt més, si com sembla, les pròpies forces sindicals italianes, representades també en les manifestacions de Barcelona contra l'Europa del capital, s'han desmarcat del tot d'aquesta estratègia en la defensa dels drets dels treballadors i dels més desfavorits.

Un fet constatable és el diferent substrat social que hi ha darrera les organitzacions d'esquerra italianes de les catalanes. Gènova es va convertir en una campanya campal i en canvi Barcelona va saber mantenir l'ordre i la calma. Aquesta circumstància, tot i que no és conclouent, pot donar una idea del tipus d'ambientació que viuen els grups extraparlamentaris o minoritaris italians.

Itàlia posseeix un dens teixit d'organitzacions dedicades a la lluita social. No cal oblidar que durant la Segona Guerra Mundial, les organitzacions comunistes van dirigir, en bona part, tot el procés de resistència contra el feixisme i el nazisme. Fet determinant, per altra banda, per a que els Aliats apostessin per desembarcar al sud d'Itàlia (per Sicília), en lloc d'escollir els Països Catalans o Espanya. També,

gràcies a la influència d'aquests grups, de tendència socialista, el 1946, tot just acabada la Segona Guerra Mundial, van fer possible la celebració d'un referèndum sobre la continuïtat de la monarquia. Com tothom sap, des d'aleshores, Itàlia és una República. Ben al contrari del paper del PCE o del PSUC en el cas espanyol i català, respectivament, que no van encertar en liderar una autèntica reforma del sistema franquista.

Aquestes ressenyes històriques serveixen per situar una determinada Itàlia, minoritària però molt activa, sobretot en discurs ideològic i en debat intel·lectual. Una Itàlia que va fer possible la creació de l'Oliviera, agrupació de partits d'esquerra, i que va governar Itàlia fins que el maig de l'any passat una coalició de nom La Casa de la Llibertat (suma dels partits liberals Força Itàlia, Aliança Nacional i l'apreciada Lliga Nord) va sortir victoriosa del procés electoral per un estret marge de vots (4%).

En aquest context, poden ressorgir les Brigate Rosse? Quina necessitat hi ha? Perquè recórrer a la violència, a l'assassinat i a la lògica del terror?

Itàlia té l'honor d'ésser un dels països fundadors de la Unió Europea. El 1958 va ésser Estat part en la constitució de la CECA (Comunitat Europea del Carbó i l'Acer), autèntic embrió de la Unió. Des d'aleshores ha sabut aportar la seva visió equilibrada, expressió de la seva dinàmica interior de moderació dirigida pels llargs anys de govern de la Democrazia Cristiana, i en especial el de Giulio Andreotti, famós per haver governat gràcies al suport del PCI (el Partito Comunista Italiano), en darre- ra instància mostra d'una clara voluntat d'apropar voluntats i assumir projectes comuns.

I, tanmateix, van ésser els anys més actius de les Brigate Rosse. El 1976 es forma el govern DC-PCI d'Andreotti, aixecant expectació arreu d'Europa i del món. El 1978 moria assassinat, després d'un execrable segrest, Aldo Moro. Una contradicció simplement lògica que porta a dubtar sobre tota la veritat d'aquest crim. Una contradicció que per molts suposa la mateixa classe d'enigma que envolta la mort del president J.F. Kennedy.

El que ha passat a Itàlia és un tema europeu, com qualsevol altre fet violent i de terror que pugui succeir a Europa. La Unió no pot ignorar-ho, ni les institucions ni la ciutadania. Si així fos, de segur, que la solució seria prompta. **Ω**

Llorenç Prats-Segarra
(campusjove@correu.vilaweb.com)
Director adjunt de Catalunya
Campus

Illes: Història del segle XX

Altres futurs són possibles (I)

PER JOAN BUADES,
DIPUTAT D'ELS VERDS D'EIVISSA I FORMENTERA

Recentment, Miquel López Crespí ha publicat la seva memòria política de l'anomenada «transició» espanyola de la dictadura a la democràcia. El seu títol, *No era això*, expressa la intenció de l'autor de parlar clar i català sobre un període avui condemnat a l'oblit des del que s'ha convertit en políticament correcte per a l'establiment oficial de l'Estat.

En aquest sentit, l'assaig té l'inusual mèrit de burxar en la fractura que és a la base de l'impuls, la creença i el compromís que ha caracteritzat l'utopisme socialista des dels seus primers temps. Des del socialisme teòric, aquest món no només és injust sinó que es pot transformar en favor d'una justícia social més gran. Aproximació que comporta una exigència d'activisme ètic personal per tal de col·laborar a aquesta millora del món que sabem possible. Miquel López Crespí escriu exactament des d'aquí. Els Països Catalans i Mallorca en particular van viure uns anys, pocs la veritat, on altres horitzons eren possibles. No és una llei biològica ni un mèrit de les esquerres que es vantin de ser-ho que els nètcs polítics de l'Ordre dictatorial puguin tornar a governar, quinze anys després, les principals institucions de l'Estat a recer del «retorn a l'ètica» contra la corrupció «socialista». Per això, la seva revisió personal i col·lectiva del període que va de finals dels seixanta al cop d'estat del 1981 permet tornar-se a fer preguntes o, més aviat, a canviar de preguntes. Vista la misèria de la pràctica i de la teoria de les forces suposadament transformadores arreu, l'exercici ho ben paga.

Abans que res, però, Miquel López Crespí ens retrotrau a dos episodis claus que il·luminaran el valor de les derrotes transformadores a la sacrosanta transició gestionada, certament que amb paquets d'accions de pes prou divers, per la UTE entre franquisme «modern», socialdemocràcia «renovada» i estalinisme «dernier cri». Va haver-hi una esquerra ni socialdemocrata ni estalinista a Catalunya que es dir Bloc Obrer i Camperol i, sobretot, Partit Obrer d'Unificació Marxista. Precisament, Georges Orwell va allistar-se com a brigadista internacional a les milícies d'aquesten

la guerra contra el feixisme. López Crespí, com Orwell al seu massa ignorat *Homenatge a Catalunya*, relata el propòsit exterminista de l'estalinisme del PSUC i del PCE contra aquestes organitzacions revolucionàries (i, en un sentit complementari però autònom, contra la CNT i l'anarquisme internacionalista d'un Camillo Berneri) en plena contesa contra-revolucionària. El feixisme de Burgos no ho hagués fet amb més eficàcia. L'altre episodi rescatat és el model kleenex d'usar i tirar el maquis a la península per part de l'estalinisme més conspicu durant els anys cinquanta. Més de 8.000 atacs armats contra la Dictadura van ser protagonitzats pels maquis anarquistes i comunistes, més de 20.000 persones van ser represaliades per cooperar amb aquesta forma de lluita antifeixista, un mètode, per cert, que era idèntic a l'utilitzat per la Resistència francesa i les guerrilles italianes durant la Segona Guerra Mundial. Quan el Gran Pare Socialista va deixar d'estar interessat a sostenir aquesta estratègia, els titulars de la seva franquícia a Espanya i Catalunya no dubtaren a abandonar, difamar, delatar i tractar d'esborrar tota memòria d'aquest moviment popular.

Aquests precedents són claus per entendre el canemàs del *No era això*. El Franquisme va viure el seu esplendor els anys seixanta, quan va recuperar els nivells de vida anteriors a la guerra civil i, gràcies a la industrialització turística i a les aportacions dels emigrants, va poder ser vist com l'impulsor a Espanya de la societat de consum. El final de la dècada, però, és també el del naixement de dues grans tendències polítiques rup-

turistes: ETA i l'esquerra revolucionària (des del Frente de Liberación Popular fins a la Lliga Comunista Revolucionària i l'Organització d'Esquerra Comunista). Aquests col·lectius, essent minoritaris entre una població ampliament despolititzada i narcotitzada pel consumisme incipient, van protagonitzar dinàmiques de canvi real que posaren en escac a l'Estat. D'un costat, l'assassinat etarra de Carrero Blanco, el Guardià de Ferro de Franco i el seu hereu polític indiscutible, va obligar el franquisme però també l'industrialisme capitalista (o globalitzador, per dir-ho amb una paraula de moda) a plantejar-se com fer cap a un futur segur sense Franco i sense aventures «radicals». D'altra banda, la puixança dels nombrosos col·lectius revolucionaris d'esquerra, que mantenien un pols activista molt igualat sinó superior amb una socialdemocràcia somnàmbula i un estalinisme que somniava a ser el primer partit de l'esquerra, era creixentment percebuda com un perill per als interessos industrials. A diferència de l'esquerra autoritària d'un PCE i a l'institucionalisme exacerbant d'un PSOE que maldava per ser reconegut a l'Europa occidental com el referent de la socialdemocràcia a Espanya, l'OEC, l'LCR, les Comissions Obreres Anticapitalistes o les Plataformes Anticapitalistes, propugnaven una estratègia de consells obrers i populars, de donar poder de decisió a la base, i qüestionaven qualsevol arranjament polític amb el franquisme des de les cúpules polítiques. Des de la mort del dictador el novembre del 1975 fins a les primeres eleccions el juny del 1977 es va viure el període clau. **Ω**

Joan Buades i Margarida Rosselló.

UTILITAT DEL PATIR: CARÀCTER I SENY

Per Ricard Colom.

Colomtaube@hotmail.com

«El bé pot resistir derrotes, el mal no».
(Rabindranath Tàgur, 1861-1941, poeta i filòsof bengalí).

«És gràcies als que han patit que el món ha avançat».
(Lev Nikolàievitx Tolstoi, 1828-1910, novel·lista i pensador noviolent rus).

LEV N. TOLSTOI.

«Suporta els atacs de les tristesses i dolors; mitjançant els quals la providència de Déu et purifica».
(Talassi de Lfbia, s. VI, a "Centúries", 1:28).
"L'home assenyat té cura d'ell mateix i defuig les penes involuntàries mitjançant les voluntàries".
(2:68).

"Dolor i malaltia aporten sentit de la realitat a un món alegre consumista que sovint viu d'il·lusions pansides i volàtils".
(Joan Bestard).

"Recorda, d'ací en avant, cada vegada que quelcom t'entristesca, de recórrer a aquesta màxima: que l'adversitat no és una dissort, ans patir-la amb grandesa d'ànim és una benaurança".
(Marc Aureli Antoni, 121-180, emperador-filòsof romà).

MARCUS AURELIUS ANTONINUS.

"Tot presoner polític ha d'agrair als seus carcellers que li confirmen, en els fets i damunt sa persona, la validesa de les seves conviccions, la raó de les seves passes. Un home no es troba mai més segur d'allò que fa que quan un patiment perllongat no aconsegueix de desalenar-lo i derrotar-lo".
(David Càmpora, presoner polític a l'Uruguai entre 1971-1980).

"No hi ha res de tan gran com la decisió i el coratge de la gent disposta a sofrir

i a sacrificar-se per la pròpia dignitat i llibertat".

(Martin Luther King, 1929-1968, pastor baptista afroamericà, capdavanter dels drets civils i de la lluita contra la guerra del Vietnam).

MARTIN LUTHER KING.

"L'home s'avesa fàcilment al patiment. És la nostra força, per això vivim".
(Vicente Blasco Ibañez, 1867-1928, escriptor jacobí valencià d'origen aragonès i estil vigorós i sentimental, amb el cor i el bec a l'esquerra, i la butxaca i la política amb la dreta centralista).

"Deixeu-nos ara considerar la possibilitat que les *esglésies universals* sien les protagonistes i que enfoquem i interpretem la història de les civilitzacions no pas des del punt de vista del propi destí d'aquelles, sinó de l'efecte que exerceixen en la història de les religions. La idea pot semblar nova i paradoxal, però, al capdavant, aquest és el mètode d'enfilat la història basat en la col·lecció de llibres que anomenem la Bíblia (...) trobarem la resposta en la veritat que la religió és una activitat espiritual i que el progrés espiritual és trobat subjecte per una llei proclamada per Esquil en un parell de mots: *pathei máthos*, aprenem a través del patiment... En aquesta perspectiva hom podria considerar el cristianisme com el punt reeixit d'un procés espiritual que no sols sobrevisqué successives catàstrofes seculars, ans n'extragué la seva inspiració acumulada".
(*Estudi de la Història*, Arnold J. Toynbee, 1889-1975, historiador i reformador anglès amb destacats deixebles catalans: en Batista i Roca i en Jordi Ventura).

"La pena nodreix el coratge. No pots ser valent si sols t'han passat coses meravelloses".

(Mary Tyler Moore, n. 29-12-1936, Brooklyn, New York, USA, actriu i cineasta).

MARY TYLER MOORE.

«Hom no s'acρεί sinó en mesurar la petitesa de la seva pena».
(Ernst Wiechert, 1887-1950, escriptor alemany).

«Jo sóc nascut del meu patiment».
(Antonin Artaud, 1896-1948, poeta i dramaturg surrealista francès).

ANTONIN ARTAUD.

«És bo d'aprendre a ser assenyat a l'escola del patir».
(Esquil d'Eleusis, 525-456 a. de C., dramaturg grec).

«Sense dolor no es forma el caràcter; ni sense plaer l'esperit».
(Ernest von Feuchtersleben, 1806-1849, escriptor i filòsof austriac).

"L'aflicció ve a nosaltres, no pas per entristir-nos sinó per fer-nos sobris, no pas per afligir-nos sinó per a donar-nos la saviesa".

"La pena fa els homes sincers".
(Henry Ward Beecher, 1813-1887, protestant congregacionista estatunidenc).

"L'aflicció, com el ferro a la forja, dona forma quan colpeja amb violència".
(Christian Nestell Bovee).

"La força naix dins el silenci pregon de cors magnànims; no pas enmig l'alegria".
(Felicia Hemans).

"Les ferides rebudes enforteixen i ennoblixen.
Tota dolor soferta capacita per a comprendre millor.

Els fracassos, les adversitats, donen mesura i dimensió.

Les dificultats de la vida aguditzen l'enginy, forgen caràcters i templen voluntats.

Les llàgrimes plorades capaciten per veure-hi millor.

Els sofriments aporten saviesa i transcendència".

(No en consta l'autor).

"La felicitat beneficia els cossos, però és la pena la que desplega les fortaleces de la ment".

(Marcel Proust, 1871-1922, escriptor francès).

"Dolor és la dignitat de la desgràcia".
«El patiment, quan no s'esdevé botxí, és un gran mestre».

(Concepción Arenal, 1820-1893, penalista, escriptora i sociòloga, defensora reformista dels drets dels presoners).

"Deixeu-nos-ho dir tot d'una: no es tracta pas de defugir el patiment, perquè patir és inevitable; es tracta d'escollir-ne les conseqüències".

"L'home no educat pel patiment, sempre serà un al·lot".

(Niccolò Tommaseo, 1802-1874, escriptor, filòleg, folklorista, pintor, polític i patriota italià, ministre de Venècia). Ω

Boicot al monolingüista espanyol Caprabo

<floridasimpson@yahoo.es>

Caprabo ha inaugurat supermercat a Castelló.

Durant els últims anys havia sentit que havia fet marxa enrere en la política de normalització lingüística i avui ho he pogut comprovar in situ.

Caprabo ha comprat el local d'Avui-Spar, que sempre havien seguit una política impecable de normalització lingüística al mateix País valencià, en emprar preferentment sols el català i també amb prou productes catalans, si bé eren més aviat cars. Caprabo ho té retolat tot al 100% sols en foraster. Cal denunciar-ho i fer boicot, cosa que no serà tampoc massa difícil si tenim en compte que ven tan o més car que Avui-Spar. Salutacions, Ricard.

Sense base religiosa és més que improbable un projecte social d'ample espectre (centrat sociològicament). La nocreença duu sempre a reclamar simple benestar immediat i, per tant, a l'esquerranisme-ecologisme, que és el q sempre tenim i on som encallats. Si no ho volem comprendre és que som a Bàvia encara. Els nocrisians prefereixen sovint creure en rondalles i mites «ateus» que en realitats «cristianes». Ω

Esperança

NO SÒC TERRORISTA
PERÒ TAMPOC ACTUARÉ
COM ELS INVASORS I
TRAIDORS (més repugnants
que els terroristes) VOTANT A
FAVOR DE CASTELLA (o
dels seus amics) D'ARA ENDA-
VANT JURO QUE SERÉ
LLEIAL A LA TERRA QUE
TREPITJO (i aniré amb la cara
ben alta).

Això no ho diran ni diaris, ni ràdios, ni TV després diran que tenim democràcia, quina barra que tenen, però sí que ho publicarà l'ESTEL de MALLORCA i també VILAWEB però fora d'ells no ho diran ni tant sols els INDEPENDENTISTES (criats tots ells per els mitjans de comunicació del «atado y bien atado»). Ω

Josep Casalta i Casanovas

IL·LEGALITZACIÓ DE BATASUNA: EL FEIXISME ESPANYOL ÉS FA FORT

El pacte "anti-terrorista" signat pels partits espanyols PP i PSOE vol derivar en la il·legalització de l'organització basca Batasuna. Aquest seria el punt culminant de dos anys de persecució política de totes les organitzacions afins a l'esquerra nacional basca, que han dut la il·legalització i persecució d'organitzacions com Jarrai o Haika, Gestoras Pro-Amnistia, Ekin..., el tancament de mitjans de comunicació com Ardi Beltza..., i la detenció i empresonament de desenes de persones pel simple fet de pertànyer o simpatitzar amb el moviment d'alliberament nacional basc.

La il·legalització de Batasuna suposaria deixar en la il·legalitat la representació política de desenes de milers de persones votants d'aquesta formació política (entre les quals unes 20.000

als Països Catalans, a les últimes eleccions europees).

Suposaria, doncs, el més gran atemptat contra la llibertat d'expressió i de reunió fet des de l'aprovació de la Constitución Española.

Hem de recordar que a l'Estat espanyol mai s'ha jutjat a cap responsable de l'anterior règim feixista, que el rei espanyol fou posat directament pel dictador Franco, que la pròpia bandera espanyola és la mateixa que duïen els feixistes quan van derrotar a la República democràtica del 1936, que l'himne espanyol continua essent el mateix (els símbols, com ho demostren els seus, són importants), que l'Audiència Nacional és un òrgan hereu del franquisme, que no es van depurar les forces armades, ni els cossos policials...

Tot això fou i és possible amb

el silenci còmplice dels principals partits "democràtics" espanyols; entre els quals, els que s'han destacat més per la defensa de la Unidad de la Patria han estat i són els socialistes del PSOE (no cal recordar ara els GAL...).

La il·legalització de Batasuna demostra fins a quin punt la democràcia a l'espanyola xoca amb la Declaració Universal dels Drets humans, declarant il·legal la reunió i associació política; i no parlem ja de la continua vulneració dels drets humans per part de l'Estat espanyol en negar-se a acceptar l'autodeterminació, que està recollida a l'esmentada Declaració.

El silenci dels altres partits polítics, entre els quals cal destacar els nacionalistes bascos del PNB i els catalans de CiU (tots dos valedors de l'actual monar-

quia constitucional espanyola), i, més encara, de partits d'esquerra com IU, IC, ERC, EA... fa posar els pèls de punta a qualsevol que realment entengui en la seva amplitud els termes de democràcia i de llibertat.

Molt diferents són les coses a Irlanda i el Regne Unit, on els polítics d'ambdós països han dialogat amb el Sinn Féin (branca política del IRA), i han recollit el dret dels irlandesos a autodeterminar-se, a l'Acord d'Stormont. No només no s'ha il·legalitzat cap partit sinó que s'ha dialogat directament amb ell.

A l'Estat espanyol el feixisme s'ha fet fort.

Arrossegant, fins i tot, a partits democràtics cap a postures impensables deu anys enrera.

Amb la il·legalització de Batasuna s'obre les portes a la il·legalització de qualsevol partit i

moviment polític o associatiu que no combregui amb la ideologia del Règim democràtic. I això és especialment nociu per les organitzacions d'esquerra, i les organitzacions independentistes catalanes.

La il·legalització de Batasuna ens torna directament a l'època del franquisme. I, de cap manera, portarà a solucionar el conflicte basc, ni les aspiracions dels catalans d'aconseguir que es faci respectar un dret humà, com és el dret a l'autodeterminació.

Aconseguiran el PP i el PSOE que aquest dret sigui esborrat de la Declaració Universal dels Drets Humans?

Demà vindran a il·legalitzar-nos a nosaltres. Succedani <http://paisoscatalans.org/succedani>

Ara, des de Sants. Salut. Ω

ANÀLISI DE LES DADES DE SINISTRALITAT LABORAL DE L'ANY 2001

La Confederació General del Treball (CGT) valora de forma molt negativa les dades de sinistralitat laboral corresponents a 2001, recentment publicades pel Ministeri espanyol de Treball:

El total d'accidents ocorreguts en el lloc de treball (1.812.507) ha continuat augmentant al llarg de l'any 2001, situant-se en un 4,76% pel que fa a l'any anterior.

El mateix ha vingut succeint amb els accidents "in itinere" (76.024 anant o tornant del treball), que s'han incrementat en un 6,8% pel que fa al 2000.

Si considerem el total d'accidents relacionats amb el treball (1.888.531), l'augment suposa ni més ni menys que un 4,84%.

Afortunadament, hem de destacar un descens del 9,65% en els accidents amb resultat de mort en jornada de treball (1.021) encara que no podem

dir el mateix de les xifres de morts "in itinere", que segueixen augmentant (447).

Els accidents greus (11.992) continuen pujant: un 5,57% més que l'any anterior.

Quant al desglossament de les dades per sector d'activitat, i referint-nos únicament als accidents amb baixa ja que el Ministeri espanyol no publica la xifra total, han disminuït els accidents en l'agrari (41.084 = - 6,74%) i en l'industrial (268.537 = - 1,91%) experimentant un alarmant increment el sector de la construcció (243.841 = 5,06%) i el de serveis (405.031 = 5,1%).

Les malalties professionals (21.216) augmenten de forma imparable: un 18,80% més que l'any anterior, el que ve a representar un greu signe d'alarma ja que el llistat d'aquestes malalties en l'Estat espanyol data de 1978 i, tradicionalment, es notifiquen moltes menys de les

quals realment existeixen.

Els treballadors amb contracte temporal acumulen el 57,1% del total d'accidents amb baixa en el lloc de treball.

CADA DIA MOREN EN L'ESTAT ESPANYOL MÉS DE QUATRE TREBALLADORS/ES PER ACCIDENT LABORAL.

ESPANYA ACUMULA MÉS DEL 20% DEL TOTAL D'ACCIDENTS EN LA UNIÓ EUROPEA.

UNDE CADACINC ACCIDENTS MORTALS QUE ES PRODUÏXEN EN LA UNIÓ EUROPEA PERTANYA A UNA EMPRESA DE L'ESTAT ESPANYOL.

L'ÍNDEX D'INCIDÈNCIA D'ACCIDENTS ÉS EL DOBLE QUE EN LA RESTA DELS PAÏSOS EUROPEUS.

S'OCULTA SISTEMÀTICAMENT QUE HI HA 5 VEGADES MÉS MORTS PER MALALTIES RELACIONA-

DES AMB EL TREBALL QUE PER ACCIDENTS LABORALS.

SE SEGUEIX PARALITZANT L'ACTUALITZACIÓ DEL LLISTAT DE MALALTIES PROFESSIONALS A PESAR DE LES REITERADES RECOMANACIONS DELS EXPERTS PER A TRANSPOSICIÓ DE LA NORMATIVA EUROPEA.

MÉS DEL 90% DE LES EMPRESES INCOMPLEIX LA NORMATIVA DE LA LLEI DE PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS, QUE ÉS UNA LLEI DE MÍNIMS.

EL GOVERN ESPANYOL NO NOMÉS ESTÀ DONANT MOSTRES DE FALTA DE SENSIBILITAT I VOLUNTAT PER A ESTABLIR POLÍTIQUES PREVENTIVES EFICACES SINÓ QUE HA INTRODUÏT MESURES DE FLEXIBILITZACIÓ I PRECARITZACIÓ EN EL MERCAT LABORAL,

GENERANT UNA DEGRADACIÓ CONTÍNUA DE LES CONDICIONS DE TREBALL QUE ATEMPTA GREUMENT CONTRA LA SALUT I LA SEGURETAT DELS TREBALLADORS/AS.

LA CGT, D'ACORD AMB LA CAMPANYA PROGRAMADA PER LA SECRETARIA DE SALUT LABORAL CONTRA LA SINISTRALITAT EN EL TREBALL, I COM CONTESTACIÓ A L'ACCIDENT MORTAL SOFERT PER UN TREBALLADOR EL 27 DE FEBRER, PROPOSÀ I ACONSEGUÍ APROVAR EN EL COMITÈ GENERAL DE L'EMPRESA RENFE, UNA JORNADA DE VAGA PER AL MES D'ABRIL, DE LA QUAL US MANTINDREM INFORMATS. Ω

Secretaria de Salut Laboral del Comitè Confederal de la CGT

SHARON I LA INJUSTÍCIA INTERNACIONAL

La repressió sanguinària contra el poble palestí no és només la conseqüència de l'actitud neonazi de l'administració Sharon, sinó que també es deu al pèssim funcionament de la justícia internacional i al paper tan galdós que està jugant el President dels Estats Units.

En aquest drama humà de pri-

mera magnitud, Europa hauria de donar un pas endavant. La U. E., juntament amb la resta dels estats democràtics del vell continent, haurien de començar a aplicar sancions econòmiques i polítiques fermes contra el govern d'Israel. Això, de cap de les maneres, s'hauria d'interpretar com l'inici d'una campanya antisemita. Tot

el contrari. Perquè aquí el que «fa mal» és una ideologia molt determinada (el sionisme d'extrema dreta) i una política indigna i roïna (l'ocupació, el colonialisme, a sang i fetge i la venjança a l'estil del vell testament). El problema no és l'existència de l'estat d'Israel ni, molt menys, el poble jueu. Pensem que la societat israelita és

democràtica i molt plural (comencen a aparèixer internament importants moviments pacifistes i d'objectors de consciència, totalment oposats a la guerra, de la mateixa manera que existeixen importants rotatius progressistes com per exemple Haaretz, que són molt crítics amb Sharon).

La qüestió de fons, per tal d'a-

turar aquest genocidi, és que cal fer funcionar i donar credibilitat a la justícia internacional, per tal de portar al criminal Sharon (al costat del carnisser dels Balcans) davant del Tribunal Internacional de la Haia. Ω

JOSEP M. LOSTE I ROMERO

Deute extern i genocidi a Llatinoamèrica i als Estats Units contra els indígenes

«R.» <taubecolom@ono.com>

INDI

*Vaig tenir terra, no en tinc.
Vaig tenir casa, no en tinc.
Vaig tenir pàtria, la van vendre.
Vaig tenir fills, són mort o dispersats.
Vaig tenir camins, foren tancats.*

«Arrencaren els nostres fruits i branques, cremaren nostra soca, però les nostres arrels no pogueren matar» «Ells ens ensenyaren la por, per ells es marciren les nostres flors. A fi que la flor d'ells visquera, feren malbé i devoraren la nostra...»

(Popul Vuh, llibre maia de cròniques indigenistes sobre la conquesta castellana, 1532).

¿QUIÉN LE DEBE A QUIÉN? - LA VERDADERA DEUDA EXTERNA.

(Exposición del Cacique Guaicaipuro Cuatémoc ante la reunión de Jefes de Estado de la Comunidad Europea).

Con lenguaje simple, que era transmitido en traducción simultánea a más de un centenar de Jefes de Estado y dignatarios de la Comunidad Europea, el Cacique Guaicaipuro Cuatémoc logró inquietar a su audiencia cuando dijo:

«Aquí pues yo, Guaicaipuro Cuatémoc he venido a encontrar a los que celebran el encuentro.

Aquí pues yo, descendiente de los que poblaron la América hace cuarenta mil años, he venido a encontrar a los que la encontraron hace sólo quinientos años.

Aquí pues, nos encontramos todos.

Sabemos lo que somos, y es bastante. Nunca tendremos otra cosa.

El hermano aduanero europeo me pide papel escrito con visa para poder descubrir a los que me descubrieron.

El hermano usurero europeo me pide pago de una deuda contraída por Judas, a quien nunca autoricé a venderme.

El hermano leguleyo europeo me explica que toda deuda se paga con intereses, aunque sea vendiendo seres humanos y países enteros sin pedirles consentimiento.

Yo los voy descubriendo. También yo puedo reclamar pagos y también puedo reclamar intereses. Consta en el Archivo de Indias, papel sobre papel, recibo sobre recibo y firma sobre firma, que solamente entre el año 1.503 y 1660 llegaron a San Lucas de Barrameda 185 mil kilos de oro y 16 millones de kilos de plata provenientes de América.

¿Saqueo? ¡No lo creyera yo! Porque sería pensar que los hermanos cristianos faltaron a su Séptimo Mandamiento.

¿Explotación? ¡Guárdeme Tanatzen de figurarme que los europeos, como Caín, matan y niegan la sangre de su hermano!

¿Genocidio? Eso sería dar crédito a los calumniadores, como Bartolomé de las Casas, que califican al encuentro como de destrucción de las Indias, o a ultrosos como Artu-

ro Uslar Pietri, que afirma que el arranque del capitalismo y la actual civilización europea se deben a la inundación de metales preciosos!

¡No! Esos 185 mil kilos de oro y 16 millones de kilos de plata deben ser considerados como el primero de muchos otros préstamos amigables de América, destinados al desarrollo de Europa. Lo contrario sería presumir la existencia de crímenes de guerra, lo que daría derecho no sólo a exigir devolución inmediata, sino la indemnización por daños y perjuicios.

Yo, Guaicaipuro Cuatémoc, prefiero pensar en la menos ofensiva de estas hipótesis.

Tan fabulosa exportación de capitales no fueron más que el inicio de un plan «Marshalltezumá», para garantizar la reconstrucción de la bárbara Europa, arruinada por sus deplorables guerras contra los cultos musulmanes, creadores del álgebra, el baño cotidiano y otros logros superiores de la civilización.

Por eso, al celebrar el Quinto Centenario del Empréstito, podremos preguntarnos: ¿han hecho los hermanos europeos un uso racional, responsable o por lo menos productivo de los fondos tan generosamente adelantados por el Fondo Indoamericano Internacional?

Deploramos decir que no.

En lo estratégico, lo dilapidaron en las batallas de Lepanto, en armadas invencibles, en terceros reichs y otras formas de exterminio mutuo, sin otro destino que terminar ocupados por las tropas gringas de la OTAN, como en Panamá, pero sin canal.

En lo financiero, han sido incapaces, después de una moratoria de 500 años, tanto de cancelar el capital y sus intereses, cuanto de independizarse de las rentas líquidas, las materias primas y la energía barata que les exporta y provee todo el Tercer Mundo.

Este deplorable cuadro corrobora la afirmación de Milton Friedman según la cual una economía subsidiada jamás puede funcionar y nos obliga a reclamarles, para su propio bien, el pago del capital y los intereses, que tan generosamente hemos demorado todos estos siglos en cobrar.

Al decir esto, aclaramos que no nos rebajaremos a cobrarle a nuestros hermanos europeos las viles y sanguinarias tasas del 20 y hasta el 30 por ciento de interés, que en ocasiones los hermanos europeos les cobran a los pueblos del Tercer Mundo.

Nos limitaremos a exigir la devolución de los metales preciosos adelantados, más el módico interés fijo del 10 por ciento, acumulado sólo durante los últimos 300 años, con 200 años de gracia.

Sobre esta base, y aplicando la fórmula europea del interés compuesto, informamos a los descubridores que nos deben, como primer pago de su deuda, una masa de 484.147 Billones de kilos de oro y 42 Trillones de kilos de plata.

Es decir, masas que hoy equivalen a 212.345 millones de veces

la producción mundial de oro por año, y 3.164 Billones de veces la de plata.

El total también corresponde al 70% de toda la corteza terrestre, o al 0,7% de todo el planeta.

Muy pesadas son esas moles de oro y plata. ¿Cuánto pesarían, calculadas en sangre?

Aducir que Europa, en medio milenio, no ha podido generar riquezas suficientes para cancelar ese módico interés, sería tanto como admitir su absoluto fracaso financiero y/o la demencial irracionalidad de los supuestos del capitalismo.

Tales cuestiones metafísicas, desde luego, no nos inquietan a los indoamericanos.

Pero sí exigimos la firma de una Carta de Intención que discipline a los pueblos deudores del Viejo Continente; y que los obligue a cumplir su compromiso mediante una pronta privatización o reconversión de Europa, que les permita entregarnosla entera, como primer pago de la deuda histórica....»

Cuando el Cacique Guaicaipuro Cuatémoc dio su conferencia ante la reunión de Jefes de Estado de la Comunidad Europea, no sabía que estaba exponiendo una tesis de Derecho Internacional para determinar LA VERDADERA DEUDA EXTERNA.

Ahora sólo resta que algún gobierno latinoamericano tenga el valor suficiente para hacer el reclamo ante los Tribunales Internacionales.

INFOHUMA

Facultad de Humanidades
Universidad Nacional de Mar del Plata

Telefax 0054-223-4752277

Correo electrónico: infohuma@mdp.edu.ar mailto:infohuma@mdp.edu.ar

<http://www.mdp.edu.ar/humanidades>

Funes 3350, cuerpo 3, nivel +6 B7600, Mar del Plata, Argentina.

[INFOHUMA es un servicio de información orientado a docentes, graduados y alumnos de la Facultad de Humanidades, U.N.M.d.P., Argentina. Se permite la reproducción siempre que se cite la fuente de este servicio.]

Hi ha un malentès semblant al que quan els llatinoamericans diuen q els espanyols foren els causants del gran genocidi. Sí: foren els espanyols, però normalment els espanyols colonitzadors (criolls) dels quals descendeixen els llatinoamericans.

De la mateixa manera dir que Europa deu a Amèrica, així, en termes geogràfics, és prou encobridor del mal. Europa materialment deu i molt als amerindis, no pas als colons criolls llatinoamericans, els quals sovint ni tan sols donen el dret a ensenyament en la pròpia llengua o gestió dels propis recursos als indígenes actuals. De fet, els partits indigenistes (nacionalistes, indís) hi estan prohibits per ser «racistes»,

diuen els polítics criolls. Quin cinisme i quina barra!!: pensen igual que els constitucionalistes espanyols i Anson, però amb la diferència que ho apliquen sense més recança. Clar: allà estan avesats a matar sense aturall històric.

El genocidi creà poders militars i els poders militars crearen oligarquies, dictadures militars i misèria. Tot a base de mantenir l'apartheid brutal contra els indis, que n'és l'arrel podrida.

MITE DE MANKIAN MAPUTXE

(Els maputxes viuen a la zona sudandina).

Antigament un home va dir: «Aniré al mar». I se n'hi va anar.

Llavors veí una pedra enmig d'una aigua que corria.

Llavors, per riure, va parlar a la pedra: «Et corre una aigua bona... Me'n daries una mica?»

Així va parlar a la pedra. I, dit això, el peu

se li enganxà a la pedra i ja no en va poder sortir, ni la pedra li va demanar si se'n volia descompartir.

Llavors, va cridar la seva família. L'hi van anar a veure.

Van fer una gran ballada, perquè pogués sortir i perquè la pedra el cregués, però la pedra no va creure mai. Li van pagar

li van dur llegum cuit, llegums de tota mena, farina torrada i tot, li van dur, perquè la pedra cregués.

No en van poder afliuixar l'home.

Llavors, ell ja només deia: «Ja no sóc persona, m'he tornat pedra.

Sempre més que passeu per aquí, no vingueu

Ja no em veureu més.» Llavors, d'aquesta manera,

els qui hi havien anat se'n van tornar. Després la pedra va créixer,

i fins ara aquella pedra duu el nom de Mankian,

però en Mankian de debò, ja no el van veure més,

està en aquesta pedra d'aquella terra.

TEXTOS SILENCIATS DEL GRAN GENOCIDI

Jo no justifique el genocidi (certament molt menor en tots els aspectes) dels angloianquis contra els amerindis, sols dic que aquest tema és el pretext que els nostres «izquierdistas» i progres solen agafar per a callar i dissimular el major genocidi de la història de la Humanitat: l'espanyol contra Ameríndia. Sí que saben fer bé el genocidi, els espanyols, sí, perquè es van carregar més de la meitat de la població indígena i, si encara en queda molta (en algunes zones sols: Guatemala-Xiapas, Andes, Amazònia) és perquè de castellanoandalusos no en van emigrar tants i tants: al s. XVI sols hi havien ni 150.000, a l'Ameríndia, front a una massa d'uns 80 milions d'indígenes a les terres llavors conquerides pels castellans (la metròpoli castellana tenia uns 7 milions d'habitants).

La quasi totalitat de llibres escrits sobre el tema van ser segrestats (com la «història General de les Índies» del pare Casaus/De Las Casas) o reescrits (com ara que jo conega, la Història del Perú), un dels pocs que sembla haver-se conservat intacte és el de Bertomeu Casaus/Bartolomé de Las Casas, ex-esclavista d'indis i primer bisbe de Xiapas, tenaç lluitador contra el genocidi, «L'únic mètode de cridar tots els pobles a la vera religió», publicat en català per «Clàssics del Cristianisme» (Proa). N'extrec textos com aquests: «No solament sou enemics de la vostra salvació, ans àdhuc impediéu que tants milers de pobles creguin i se salvin; i no solament els en els qui ja cremen en els focs eternals a causa de la vostra crueltat, de les espases i de les altres maneres de llevar la vida amb les quals heu posat fi a una tan immensa multitud d'homes, sinó també els qui han evitat la vostra espasa cruel, donat que, a causa de les vostres maldats, amb prou feines, o mai, creuran de veritat... Per això sofriréu suplicis gravíssims, no solament per la vostra perdició, sinó també per aquells als quals sostraguéreu el període de conversió i penitència en ocasionar-los una mort intempestiva i els trametéreu directament als turments dels inferns, i també per aquells qui, a causa dels vostres pèssims exemples, miraren amb odi la fe i, així mateix, per l'ultratge a tota l'Església Universal i, igualment per la blasfèmia contra Déu.» (Aclaresc per a evitar més possibles polèmiques fora de lloc: no crec que el concepte d'infern i dels qui hi van- que exposa Fra Bartolomé s'ajusti al model bíblic, sinó al medieval)

Ara una transcripció de De las Casas/Casaus del parlament del dominic Anton Montesinos, el 1511, a l'illa de l'Espanyola, ara Santo Domingo, pel qual ell mateix es convertí a la causa indígena (al Carib els indis van ser totalment exterminats durant les primeres dècades de la conquesta castellana): «Digueu, amb quin dret i amb quina justícia teniu en tan cruel i horrible servitud aquests indis?... Com els teniu tan esclafats i fatigats, sense donar-los menjar ni guarir-los de llurs malalties, que dels excessius treballs que els feu fer els afecten i se us moren, o per dir-ho millor, els mateu, per treure i prendre or cada dia?»

Així arreu, faig esment d'algunes coses que diu dels genocides: «I en veritat són tantes accions i tan greus i tan inaudites, tan cruels i execrables que no es poden dir o explicar mai d'una en una, ni enumerar, i, més encara, ni es poden creure si no es veuen amb els ulls; allò que senten dir, per si sol, omple els oïdors d'estupor. I qui comptarà els qui han estat condemnats a servitud? Què dir de les propietats? Què, de l'or i l'argent, de tot el parament i la immensitat de les riqueses preses per la força? Què, dels dominis, estatus i honors i dignitats, àdhuc reials, usurpats? Què, dels vicis, adulteris, estupres, incests i concubinat en els quals s'emboliquen davant mateix dels infidels sense

donar-hi importància?

Per tant, en crueltat i actes de violència i inhumanitat i actes criminals imiten Mahoma i els seus sequaços; més encara, els igualen; més encara, els superen. I, ai!, malgrat que a l'hora de la mort ja s'hagi esdevingut que s'hagin decantat de la imitació d'aquell en alguna cosa, ni confessen que siguin un pecat ni restitueixen ni satisfan cap de les moltes i grans rapinyes i assalts, danys i càrregues irreparables, ans amb aquesta seguretat o, més ben dit, insensibilitat se'n van d'aquesta vida com bèsties, morint en llurs pecats...» (pàg. 344).

O mireu aquesta citació del «Parecer de Yucay» (1571), probablement escrit pel dominic García de Toledo, cosí del virrei Francisco de Toledo (es tracta d'un llibre específicament racista i blasfemament materialista que retrata perfectament la mentalitat real del xovinisme castellà-catòlic), diu: «Déu s'ha mostrat envers aquests desgraciats pagans i també envers nosaltres, com un pare que té dues filles: una de blanca, preciosa, distingida, plena de gràcia i de discreció, i l'altra lletja, espantosa, guenya, curta de gambals i estúpida. Per a casar la primera, no cal cap dot... però en el cas de la lletja, pocatraca, ximpleta i curta... li han de dar una gran dot» per a trobar marit. L'autor ho aplica a l'expansió del catolicisme als Andes: si Déu no hagués donat muntanyes d'or i argent a les terres índies, l'evangeli no els havia mai arribat «car cap soldat o capità d'exèrcit no vol anar en un país sens aquest dot d'or i argent, ni tampoc cap predicador del evangeli». Supremacia avarícia!

Leonardo Boff, teòleg naturalment perseguit per la pudenda Cúria Vaticana, escriu: «Quan Hernán Cortés entrà a l'altiplà d'Anaguaqui, a Mèxic, el 1519, hi havia a Mèxic 23.200.000 habitants de les diferents cultures de la regió: asteques, golmeques, tolteques, maies. El 1593, dels 23200000 només en resten 1.700.000. No es tracta d'una llegenda negra: el que és negre no és la llegenda, són els fets» («Com celebrar el Cinquè Centenari»).

«On podem anar encara? Som gent senzilla, som mortals, deixeu-nos doncs morir, deixeu-nos morir, perquè els nostres dies ja són morts». «Els camins són curulls de sagetes trencades i sembrats de cabelleres, les cases sense trespols i amb els murs en flama, carrers i places plagades de cucs, i les parets tacades de cervells rebentats... hem mastegat herba plena de salitre, sargantanes, rates, polls, cucs» (Anònim del Tlatelolco, cantic del 1523, Mèxic).

«Arrencaren els nostres fruits i branques, cremaren nostra soca, però les nostres arrels no pogueren matar» «Ells ens ensenyaren la por, per ells es marciren les nostres flors. A fi que la flor d'ells visquera, feren malbé i devoraren la nostra...» (Popul Vuh, llibre maia de cròniques indigenistes sobre la conquesta castellana, 1532).

«Voy a las montañas a buscar mis hermanos cristos, a los Cristos Crucificados... Que Dios nos libre de los misioneros, porque nos enseñan un Dios cruel y sin piedad» (Felipe Guamán Poma de Ayala, gran descendent dels inques, dut als 10 anys a Madrid i retornat a Perú als 50,

explica com, després de 40 anys d'absència, ho troba tot ensorrat i pervertit per la colonització espanyola. La segona frase és la manera en què sempre conclou les seves pregàries. Sabut és que molt indígenes preferien ser assassinats i «anar a l'infern» abans que batejar-se i «anar al cel... amb els castellans», car els castellans els eren el mateix infern, tal com Franco ho era per als esquerrans.

La família de la meua muller és de la zona d'Ocaña, de Toledo-Madrid, i ella sovint definia la gent de la seua comarca com gent que va en un lloc i ho fa tot malbé i es caga en tot (sic). Un amic d'Albacete que visqué a Mallorca deia que els forasters són els qui fan malbé Mallorca. En fi, de tant en tant sent aquesta mena d'apreciacions de boca dels mateixos forasters-castellans, i veig que és una constant. Recorde ara també com els cronistes valencians critiquen que els acompanyants castellans del rei han destrossat totalment les posades valencianes on sojornaven (s. XVI). El tarannà castellà té una vessant que és bàrbara i destructiva per se. Com a cosa positiva jo diria que són més sincers, lleials, esforçats, audaços i conseqüents que nosaltres, en altres aspectes.

«España y Castilla miserables
Ayer y hoy dominadoras,
Tu cultura llena de andrajos
Desprecia cuanto ignora».

(Antonio Machado, 1875-1939).

Un text molt interessant, el d'en Jordi Bilbeny sobre la Descoberta d'Amèrica. <http://www.unitat.org/colomn.htm> (TOO IN ENGLISH)

Pel que fa el topònim Florida (de fet, La Florida), Jordi Bilbeny, en el seu llibre «Brevíssima relació de la destrucció de la història. La descoberta catalana d'Amèrica», esmenta topònims americans com la Florida, l'illa de Montserrat, Jamaica (diminutiu de Jaume), etc. com a mots d'origen plenament català.

I es que Bilbeny sosté en el seu treball (que és ja de més de 10 anys) que la descoberta d'Amèrica de 1492 és una gesta feta per catalans i portuguesos, i per això amagat i tergiversat pels castellans a fi de detentar el poder exclusiu i totalitari sobre el nou Continent descobert, i així ho prova en aquest fantàstic i molt recomanable llibre.

La censura reial castellana pretenia (i pretén) que la descoberta fou exclusivament castellana. També foren censurats altres llibres, com els llibres de denúncia del pare Bartomeu Casaus (conegut com Bartolomé de las Casas) i d'altres. Sembla ser que bona part dels primers missioners que hi hagué a Amèrica foren catalans i predicaven en la llengua dels indígenes (taíbo, etc.).

LA SITUACIÓ ACTUAL CALS INDIS ESTADOUNIDENCIS.

Esquerrà: O potser et solidaritzes amb les tribus ameríndies i intentes recuperar la seva memòria històrica aniquilada per l'avarícia ianki.

RE: Mira, jo no justificaria el genocidi (certament molt menor en tots els aspectes) dels angloianquis contra els amerindis, sols dic que aquest tema és el pretext que els nos-

tres «izquierdistas» i progres solen agafar per callar i dissimular el MAJOR genocidi de la història de la Humanitat: l'espanyol contra

Ameríndia. Aquests tristos colonitzats ataquen el genocidi menor dels possibles aliats dels catalans (el món anglosaxó) mentre amaguen i callen el genocidi major dels genocides anticatalans (l'Imperiet aPPaÑol). En són, de rucs! (de fet proposen el suïcidi nacional per a Catalunya en temes geoestratègics, si jo fos Asnar és que els subvencionava generosament)

Certament, tant els espanyols com els nordamericans són culpables de genocidi contra les cultures indígenes americanes. No es pot canviar el passat, però si que es pot intentar millorar el futur.

La gran diferència es el tracte de les nacions índies a les ex-colònies hispanes i els USA. A països com Mèxic les cultures índies estan totalment marginalitzades i el procés de genocidi cultural segueix a marxes forçades.

Basta creuar la frontera de entre la Califòrnia americana i la Baixa Califòrnia per fer una volta a Tijuana o a Ensenada i veure quina és la situació dels indígenes mexicans. Pel contrari, la situació dels indis americans ha canviat espectacularment durant els darrers 20 o 30 anys. Les reserves índies són territoris independents de facto i el govern federal només te les competències de defensa i relacions internacionals. Qualsevol altre aspecte està controlat per els governs indis, des de l'educació passant per l'economia, policia, o justícia. El tenir sang índia dona molts de drets en comparació a la resta de població americana, com per exemple educació universitària gratuïta.

A Califòrnia les nacions índies s'estan fent d'or perquè a aquest estat el joc és il·legal, però com les reserves índies són territoris sobirans poden crear els seus propis casinos. Aquest és un fenomen molt nou (des de que el Tribunal Suprem ho va permetre l'any 1987). He trobat les dades per l'any 1996, i aquell els beneficis NETS de 106 tribus va ser de 1.6 bilions de dòlars (el benefici brut varen ser de 4.9 bilions). L'Any 1999, 198 tribus controlaven 310 casinos i els beneficis bruts varen ser de \$7.4 bilions. No se com esta la situació ara, però l'any 1999 només hi havia 2 casinos indis al comptat de San Diego (Viejas i Barona), i ara a mes hi ha Pala, Pechanga, Rincon, Sycuan, etc. En total hi ha 8 casinos a reserves índies, i hi ha plans per construir-ne 8 mes, així que els ingressos totals deuen ser de mes de 10 bilions de dòlars bruts, aproximadament 1/3 d'això serien beneficis nets, i possiblement mes de 500 casinos controlats per mes de 200 tribus. Lo millor de tot es que la decisió del tribunal suprem va ser que individus no poden tenir casinos, però els governs indis poden operar casinos i loteries. La principal conseqüència d'això és que els que es beneficien no son només unes quantes persones sinó que tota la població índia es beneficia a través dels ingressos que els seus governs reben dels casinos, loteries, etc. Apart, hi ha tots els llocs de treball creats per aquesta nova indústria, hotels, etc.

Les reserves índies poden ser grans o petites, i per exemple la reser-

va dels navajos te casi dues vegades la superfície del Principat (mes de 56.000 km2 vs aprox. 32.000). Ja voldria Catalunya poder tenir el mateix status de les reserves índies... Les reserves índies tenen el seu propi sistema educatiu, i ningú els hi diu el que han d'ensenyar o deixar d'ensenyar o quina llengua han de fer servir. Tenen la seva pròpia policia tribal, i cap policia extern pot entrar al territori de la reserva sense permís. Tenen control de la seva pròpia economia, i no tenen cap dependència dels estats sinó que depenen directament del govern federal per algunes coses. Tenen les seves pròpies lleis tribals i el seus propis tribunals de justícia.

No hi ha cap llengua oficial als USA. Les seccions 104 i 105 de la Native American Languages Act of 1990, dissenyada per protegir les llengües indígenes diuen:

«recognize the right of Indian tribes and other Native American governing bodies to use the Native American languages as a medium of instruction in all schools funded by the Secretary of the Interior»

Es a dir, les escoles índies tenen dret de fer l'ensenyament 100% en indi.

«fully recognize the inherent right of Indian tribes and other Native American governing bodies, States, territories, and possessions of the United States to take action on, and give official status to, their Native American languages for the purpose of conducting their own business»

Es a dir, el governs indis tenen dret a utilitzar les llengües índies com a llengües oficials als seus territoris.

I lo mes important es la clausula contra restriccions:

«NO RESTRICTIONS

SEC. 105. The right of Native Americans to express themselves through the use of Native American languages shall not be restricted in any public proceeding, including publicly supported education programs.»

No es pot imposar cap restricció a l'ús de les llengües índies. Res de monsergues com a la constitució espanyola sobre drets/deures.

I que consti que parlo amb coneixement de causa: la meua filla te 1/16 de sang choctaw, així que encara es pot beneficiar de totes les avantatges que això suposa. Per mes informació sobre la nació Choctaw de Oklahoma: <<http://www.choctawnation.com>>

DESDE NURA -Ateneu Llibertari Nura.

Venezuela
Declaración de Kamoirán a los pueblos del mundo.

Nosotros, integrantes de las comunidades indígenas del pueblo Pemón: San Rafael de Kamoirán, Vista Alegre, Warpatá, Kamá-Merú, San Luis de Awarkaray, Iwo-riwó y Mare-Parú; acompañados de amigos y aliados de otras partes de Venezuela; DEMANDAMOS IMPERIOSAMENTE la solidaridad de todos los pueblos del mundo, para enfrentar un gigantesco plan de exterminio puesto en práctica por el capital minero multinacional en complicidad con los Estados venezolanos y brasileños, que a corto y mediano plazo amenaza con destruir el medio ambiente que nos

alberga y constituye el asiento de nuestra cultura y lengua milenarias.

Este megaproyecto etnocida y ecocida cuenta por el momento, con la interconexión eléctrica Venezuela-Brasil -conocida por la opinión pública internacional bajo el nombre de tendido eléctrico- como su principal recurso tecnológico.

Es necesario advertir que el mayor peligro ni siquiera lo representa esa fantasmagórica estructura, sino el suministro de energía eléctrica destinado a impulsar un amplio complejo industrial. Lo manifiestan los documentos suscritos por ambos Estados: Convenio de Cooperación y Amistad, Protocolo de la Guzmánia, Memorandum de Entendimiento para el Suministro de Energía Eléctrica, el Estudio de Impacto Ambiental.

Se trata nada menos que de la explotación, extensiva e intensiva, de la minería, del turismo a gran escala, de diversas especies forestales; en ecosistemas de alta sensibilidad y vital importancia como son la Selva de Imataca y la Gran Sabana, que forman parte del gran pulmón circunamazónico de nuestro planeta, y de modo alguno deben considerarse espacios vacíos. Por el contrario conforman un patrimonio irremplazable de toda la humanidad del cual nosotros, el pueblo Pemón, hemos sido los máximos y fieles garantes.

Tal desarrollismo faraónico atraería indefectiblemente una nueva población calculable en centenares de miles, cuya presencia significaría el despojo y la degradación de nuestras tierras ancestrales sin las cuales no podríamos seguir existiendo ni como pueblo y menos aún como cultura. Sería el fin de nuestra historia a semejanza de lo sucedido con otros pueblos autóctonos de nuestro país y de otras latitudes.

En un inmenso esfuerzo para evitar esta tragedia, inminente para nosotros y para la humanidad, hemos exigido formalmente y en múltiples ocasiones al estado Venezolano la reconsideración y paralización de tan nefasta obra.

Siempre hemos obtenido como respuesta la incompreensión, la burla, la represión y la descalificación. Con la mayor desfachatez los altos jerarcas del gobierno nacional continúan proclamando que «el tendido va». Para colmo sólo faltan menos de cien kilómetros para concluir los trabajos pendientes, y el gobierno brasileño reclama constantemente su finalización. Ante ello el Estado Venezolano apela militarización y la imposición de un estado de sitio en la zona.

Frente a tal emergencia no nos queda sino recurrir al apoyo, solidaridad, comprensión y sensatez de la comunidad internacional, para que nos acompañe decididamente y de múltiples maneras en esta desigual lucha a fin de impedir un monstruoso etnocidio que -de llevarse a efecto- sería reeditado contra otros pueblos del mundo; bajo el presente esquema de globalización neoliberal

La Gran Sabana, 21 de febrero de 2001

Enviado por la Comisión de Relaciones Anarquistas (CRA-AIT), periódico El Libertario, Venezuela <ellibertario@hotmail.com> <mailto:ellibertario@hotmail.com>> ☪

L'antifranquisme a Mallorca. VIII LLIBRE (Les lluites del segle XXI)

La resistència cultural en el segle XXI: el III Encontre de Poesia dels Països Catalans (I)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Menorca sempre ha tengut una importància cabdal dins de la meua vida i la meua obra literària

La meua recent participació en el III Encontre de Poesia dels Països Catalans que s'acaba de celebrar a Menorca al costat dels poetes David Castillo, Susanna Rafart (que guanyava recentment el «Carles Riba»), Òscar Bagur, Biel Pons i Josep Ballester m'ha portat nombrosos records a la memòria. Mentre Sam Abrams anava presentant els diversos poetes participants en l'Encontre poètic, munió d'esdeveniments personals i col·lectius m'arribaven inesperadament.

Menorca sempre ha tengut una importància cabdal dins de la meua vida i la meua obra literària. Tot començà fa molts d'anys, ja fa més d'un quart de segle. Després d'haver guanyat el Premi de Teatre Ciutat de Palma de l'any 1974 amb l'obra *Autòpsia a la matinada*, el 1975, i també en la modalitat de teatre, guanyava un dels guardons literaris més prestigiosos que s'atorgaven -i s'atorguen!- dins l'àmbit de la nostra cultura. Em referesc al Premi «Born» de teatre, de Ciutadella. Aleshores vaig ser mereixedor del Premi Especial «Born» per la meua obra *Les Germanies* (que, posteriorment al lliurement del guardó, va ser segrestada per la temible policia política del règim franquista -la Brigada Social-, i mai no vaig tornar a veure).

El Premi Especial Born va ser, per tant, un dels meus primers guardons i significà un estímul important en la meua èria literària.

Posteriorment, quan ja ha passat més d'un quart de segle d'aquell Especial «Born» de Teatre, s'esdevé altra vegada quelcom de semblant. El prestigiós Ateneu Científic, Literari i Artístic de Maó acaba de lliurar-me el Premi de Literatura de l'any 2002 per la meua obra *Cercle clos*. Pel que es pot comprovar Menorca ha estat, doncs, en el començament de la meua carrera literària i la seva influència vigilant arriba fins al present.

Però no són tan sols els premis literaris els que em lliuen a l'illa germana. Hi ha també les fortes arrels personals que m'uneixen a la seva gent. Durant uns anys vaig romandre molt al costat d'aquella munió d'agorats companys i companyes, juntament amb els quals lluitàrem activament contra la dictadura. Primer aquells amics de les JOC (Joventuts Obreres Catòliques), posteriorment els dels COC (Cercles d'Obrers Comunistes), de les Plataformes Anticapitalistes, de les COA (les Comissions Obreres Anticapitalistes) i de l'OEC (Organització d'Esquerra Comunista). Tots plegats, compartint esperances i somnis amb els quals, érem dins del combat clandestí per aconseguir la llibertat del nostre poble, el deslliurament nacional i social. Record ara mateix els companys de l'OEC Josep Capó (actualment màxim responsable de la PIMEM), l'advocat Joan Albert Coll (del nostre front obrer), l'amic Tomeu Febrer (actual Secretari General del PSM) amb el qual viatjàrem plegats al II Congrés de l'OEC, a Euskadi l'any 1978. La meua relació amb Menorca i els menorquins no és solament literària i sentimental. Com podeu comprovar és una relació d'amor que va lligada indisolublement a la seva història i als fills d'aquella terra germana en cultura i esperances.

Pens que, amb els anys, passada l'època més fosca de la tenebror feixista, el pòsit de tantes relacions fermes i solidà-

ries anaren influent en alguna de les meves novel·les. Parlar amb els menorquins i menorquines, saber de la seva història personal i col·lectiva, ha estat sovint decisiu en la meua forma d'encarar la realitat i el temps que ens ha tocat viure. Record ara mateix la companya Sofia Sintes, heroica lluitadora comunista que vengué voluntària a Mallorca, amb les tropes de Bayo l'any 1936 per ajudar a alliberar aquesta terra del feixisme.

Sofia Sintes, ja d'edat avançada, antiga membre del Socors Roig Internacional, miliciana als divuit anys en el front de Porto Cristo on vengué amb el seu company sentimental, era un món inabastable de vivències úniques

Sofia Sintes, ja d'edat avançada, antiga membre del Socors Roig Internacional, miliciana als divuit anys en el front de Portocristo, on vengué amb el seu company sentimental, era un món inabastable de vivències úniques. Em contava que ella pogué tornar a Menorca, en la retirada dels primers dies de setembre, després de la intervenció de l'aviació italiana, però el seu company morí en el camp de batalla mallorquí lluitant contra la dreta anticatalanista i antimarxista. Tot plegat, el contacte amb menorquins i menorquines, les històries contades per Sofia Sintes i els supervivents de la guerra civil, m'ajudà moltíssim a bastir novel·les com *Estiu de foc* (Columna Edicions), *Núria i la glòria dels vençuts* (Pagès Editors) i *L'Amagatall* (Col·lecció Tià de Sa Real). I, per cert, amb aquesta darrera novel·la tornam a ensopegar amb la influència de Menorca dins dels meus escrits. El llibre tengué la sort de guanyar el Premi de Novel·la «Miquel Àngel Riera 1998» i, en el jurat, al costat de noms tan prestigiosos com els del professor i escriptor Pere Rosselló Bover, el poeta Bernat Nadal, en Marià Torres o la vídua de Miquel Àngel Riera, Roser Vallès hi havia la menorquina Josefina Salord amb la qual, amb el pas del temps, coincidírem en diversos projectes culturals (edició de poemaris etc.). Menorca novament, perseguint-me de forma amistosa, conformant projectes, idees, records, enyorances... A les novel·les *Estiu de foc* i també en *Núria i la glòria dels vençuts* hi ha capítols sencers ambientats a la Menorca de 1936, a aquell ambient heroic dels anys trenta quan la gent, milicians i milicianes, treballadors i intel·lectuals, soldats i mariners de la República, mestres i pagesos, eren a la primera línia de la batalla, oferint la seva vida per la llibertat.

El capítol «Menorca» de la novel·la *Núria i la glòria dels vençuts* comença d'aquesta manera:

«El vaixell s'apropa amb lentitud majestuosa a la boca del port de Maó. L'Olga assenyala la fortalesa, la Mola.

- 'Allà dalt han afusellat molts dels militars que volien acabar amb la República'.

L'illa va estar setanta anys en mans dels anglesos. N'hi ha que diuen que el seu esperit obert, la influència de l'esquerra, ve donat per aquest fet.

- 'Mallorca és més conservadora, més reaccionària. Aquí, d'ençà de la dominació britànica, s'instal·là, al si del tarannà popular, una forma d'entendre el món una mica especial. Es tracta d'un cert liberalisme completament allunyat de la beateria imposada pels botifarres sobre la pagesia mitjançant l'ajut inestimable del clergat'.

Alguns dels poetes participants en el III Encontre de Poesia dels Països Catalans. D'esquerra a dreta: Biel Pons, Josep Ballester, David Castillo, Susanna Rafart i Miquel López Crespi.

La Caterina és la que més sap de Menorca —hi ha treballat, hi ha viscut— i ens il·lustra vulguem o no.

Ja se sap per tota la península l'actitud valenta d'alguns oficials, sergents i tropa en la derrota del moviment feixista. La Caterina que, com deia, hi havia vingut sovint de Barcelona per a ajudar a consolidar la CNT, continua explicant: - 'És el port més bell que mai podreu veure'.

Una opinió ben encertada. Si no anéssim a la guerra semblaria que marxàvem d'excursió.

Avancem a poc a poc, molt lentament. Menorca s'ha salvat, pel valor del seu poble, soldats i mariners, de caure en la tenebror de l'obscurantisme.

A mesura que anem penetrant per aquesta entrada d'encañer —la suau tonalitat de l'herba, les casetes blanques, les torres petitburgeses amb clara influència anglesa— tot respira la tranquil·litat que dona restar en mans del poble.

La Caterina ens fa de guia. Ens mostra la impressionant fortalesa i presó militar construïda en temps de la reina Isabel II: la Mola.

- 'Mireu, mireu!', exclama, assenyalant les cales de Sant Felipet i de Sant Antoni. 'Aquí hi venia, a l'estiu, una vegada acabada la feina i les reunions. Un paradís, Menorca! Un dia, en vèncer la reacció, hi vull tornar a viure, per sempre'. Està nerviosa. No pot negar la melangia marcada al rostre. No és estrany. No ignorem que aquí va tenir un estimat, militant de la CNT-FAI. Una història que per desgràcia acabà malament. Encara recorda els moments més feliços, els que romanen per sempre a la memòria dels amants que han viscut llur història amb intensitat.

Es nota que no ha oblidat mai aquest primer amor.

Són les relacions que solen deixar les ferides més for-

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA VIII LLIBRE

de M. López Crespi

Cada quinze dies a L'ESTEL (d'agost de 2001 fins a l'agost de l'any 2002)
Per demanar números endarrerits, telefona al 971 26 50 05

EP!!!

**PARES, EDUCAU-ME EN
CATALÀ, A MALLORCA HI HA
EL MEU FUTUR**

tes. D'un altre home pots esperar qualsevol cosa: una traïció, l'oblí; qui sap! Però mai no ho esperes del company que combat al teu costat per un món més just.

Ens apropem a la Caterina. No sé si per a escoltar les seves recomanacions de guia experimentada o per a mirar de protegir-la dels mals esperits dels records amb la nostra presència.

- 'Atenció!'. Assenyala una bella mansió d'estil colonial, un edifici perfecte en la seva serena arquitectura.

- 'És la casa de l'Almirall Nelson. Aquí visqué una temporada amb el seu gran amor, la famosa Lady Hamilton. L'interior és un autèntic museu'.

- 'Els aristòcrates a la guillotina, com en el 93, a França', diu somnolenta l'Olga, que escoltava amb veritable atenció les indicacions de la Caterina; aquesta, incansable, no para, i va amunt i avall, emocionada de trobar-se amb una terra que ja coneixia.

- 'Allà, allà! Aquella illeta que tenim al costat és l'illa del Rei! L'indret que escollí Alfons II amb les tropes catalanes per a començar la conquesta de Menorca'.

A l'Ateneu de Sants, fa uns anys, quan ja havia passat el pitjor de l'època tenebrosa d'Anido i Arlequí, un deixeble de Ferrer i Guàrdia ens explicava com els anarquistes catalans no havíem de mitificar — com feia la burgesia — la història.

En Miquel Vanrell és un d'aquests homes exemplars, un autèntic heroi anònim dels que fan la verdadera història dels pobles però que no surten en els llibres oficials escrits pels vencedors (o pels oportunistes de totes les tendències a sou que mi paga i mana)

Per això, quan fa unes setmanes l'amic Miquel Vanrell i la regidora de Cultura de l'Ajuntament des Castell, Irene Coll em trucaren per a participar en el III Encontre de Poesia dels Països Catalans, els records

comparegueren, amb força inusitada, de nou a la meua memòria.

Miquel Vanrell és un menorquí d'adopció, ja que va néixer a Santanyí. Varen ser els seus deures de mestre els que el portaren a Menorca a mitjans dels seixanta. Aquestes dies de trobada poètica, de dinar de germanor literària a la Fundació Rubió i Tudurí de Mongofre, hem pogut parlar amb aquest l'amic d'experiències compartides en la lluita contra el feixisme. En Miquel Vanrell és un d'aquests homes exemplars, un autèntic heroi anònim dels que fan la verdadera història dels pobles però que no surten en els llibres oficials escrits pels vencedors (o pels oportunistes de totes les tendències a sou que mi paga i mana). Amb el Miquel hem parlat de la fundació de l'Obra Cultural Balear, del Cine Club que es fundà a Maó a mitjans dels anys seixanta, de les projeccions de cinema soviètic, polonès, txec... de col·loquis controlats per la Brigada Social, de reunions d'amagat per fundar sindicats i organitzacions polítiques clandestines en la sagristia de les esglésies... I també de pintades a la nit, de repartida de fulls ciclostilats, de dies de vigília esperant que «la social» tocàs el timbre de casa teua... Amb em Miquel hem compartit aquests dies records de lluites ecologistes (la salvació de l'Albufera del Grau!), de viatges a Mallorca per a fer conferències culturals d'amagat de les autoritats, de més projeccions cinematogràfiques antifeixistes, del col·lectiu «Tramuntana» que publicava articles de tendència democràtica en el Diario de Mallorca... En Miquel va ser el representant de l'Assemblea Democràtica de Menorca en els organismes unitaris de l'oposició antifranquista i participà activament en aquella famosa reunió a Cura per a redactar un avantprojecte d'estatut d'autonomia que no tenia res a veure amb el que posteriorment acordaren els franquistes reciclats amb una «oposició» cada vegada més integrada i sotmesa als plans dels homes del «Movimento Nacional», els «aperturistes», en llenguatge de l'època. Ω

Joan March: contrabandista, negociant, polític i banquer (18/3/2002)

Coincidint amb la Fira de Santa Margalida, «la vila.org», publicació electrònica impulsada per l'associació del mateix nom, formada per un grup de joves i no tan joves del municipi, ha editat un reportatge en català, espanyol, anglès i alemany dedicat al financer Joan March Ordinas (Santa Margalida, 1880 - Madrid, 1962), conegut popularment com En Verga.

El reportatge es basa en els 10 llibres de comptabilitat inèdits de l'empresa March Hermanos, descoberts el passat mes de setembre per Miquel Monjo Estelrich al casal de Santa Margalida on el financer va viure durant onze anys, concretament des del 1905, quan es casà amb Elionor Servera Melis, fins el 1916, quan abandonà el poble, al qual no tornà mai més, dient «Me'n vaig de Santa Margalida i no hi tornaré fins que sigui l'home més ric del món».

Els llibres de comptabilitat, en bona part manuscrits per Joan March, tenen una gran importància històrica al documentar els suborns electorals i del contraban de tabac realitzats pel controvertit personatge a principis del segle XX.

Iniciat en els negocis familiars de ben jove, Joan March es va convertir en un dels homes més influents dels segle XX. Organitzà el negoci del contraban a gran escala i comprà grans extensions de terra a Alacant i La Mancha que parcel·là i vengué als agricultors, signant 40.000 escriptures. La creació d'una fàbrica d'adobs químics a Porto Pi (Palma) el 1913 i la constitució de la companyia Trasmediterrànea el 1916, consolidaren el poder econòmic d'En Verga, fet que li reportà l'enemistat dels cacics que en aquells temps controlaven la vida política de Mallorca.

El 1918 Joan March decidí entrar a la política i

el 1921 començà a finançar El Día, diari en espanyol en el qual col·laboraven, sovint en català, alguns escriptors de prestigi com Josep Pla, Llorenç Villalonga, Gabriel Alomar i Bartomeu Roselló-Pòrcel. El 1926 fundà la Banca March, el 1932 fou empresonat per motius polítics a Alcalá de Henares, presó d'on pogué evadir-se i, després de guanyar diverses eleccions, el 1936 finançà els militars que s'aixecaren contra el govern republicà. March constituí el 1951 FECSA, companyia elèctrica catalana creada a l'ombra de la controvertida fallida de la Barcelona Traction, i el 1955 creà la Fundació Joan March, amb seu a Madrid. L'extensa biografia de Joan March finalitzà a Madrid el 10 de març del 1962, com a conseqüència de l'accident de trànsit que havia patit a finals de febrer del mateix any.

El 1934 Manuel D. Benavides publicà una biografia sobre Joan March titulada «El último pirata del Mediterráneo», llibre que els empleats de la Banca March encara llegeixen mig d'amagat per conèixer els orígens de la casa. Un altre llibre a destacar és «Els inicis d'un imperi financer (1900-1924)», publicat el 2000 per l'historiador Pere Ferrer. Ambdós llibres profunditzen en els inicis de la fortuna de Joan March, el període més fosc de la seva biografia, que actualment s'haurà de revisar en part pel descobriment a Santa Margalida dels llibres de comptabilitat d'aquest període. Ω

Retrat de Joan March Ordinas realitzat per Ignacio Zuloaga (Fundació Joan March)

SON CASTELLÓ

Fa un any que en Pep Valls i n'Antònia Albertí, tots dos de Sóller, regenten el Restaurant Cas Sollerie a son Castelló. Despatxen menús a 6 €. Tel. 971 432 566

Fa 3 anys que en Dàrio Lucindo de sa Casa Blanca regenta el Taller Autotuning 2000 a son Castelló. Tel. 971 434 510

Fa 15 anys que en Josep Urrea des Pla de na Tesa va obrir l'empresa de retolació i aerografia a son Castelló. A la foto amb el seu fill i hereu Alexandre Josep. Tel. 971 430 419

Fa 45 anys que en José Moreno va obrir la Fusteria Moreno al viver de Ciutat. Ara la te a son Castelló. Tel. 971 207 916

Na Cristina Martínez és la filla i la secretària de l'amo de la Metalisteria Martínez al carrer del Gremi dels Tintorers de son Castelló. Tel. 971 430 156

Fa 4 anys que en Valentí Puig regenta la Fàbrica de sabons Puig a son Castelló. El seu padri Miquel va obrir aquesta fàbrica fa 77 anys a sa Vinya d'en Puig de la vila de Sóller. Tel. 971 432 737

Fa 15 anys que en Joan Canyelles és mestre d'obres. Té una dotzena de picapedres que fan tota classe d'obres, però que són especialistes en la restauració de cases antigues. El trobareu al camí Roig de son Castelló. Tel. 971 777 323

Fa 30 anys que els germans Crespi tenen botiga d'espècies a son Castelló. També tenen botiga al carrer des Sindicat de Ciutat des de fa una cinquantena d'anys. En Jordi Crespi, son pare, va obrir aquest negoci a santa Maria del Camí l'any 1930. Coneixen tots els matancers de Mallorca. Tel. 971 432 195

Diàlegs: Fòbia al dolor. Tolerància laicista? Analitzem-ho bé.

«R» <taubecolom@ono.com>

Nocreient: En el mail anterior es diu: «Trob que el patiment és totalment central per entendre correctament la mateixa vida i, per suposat, tota la resta, política inclosa. Alhora, em fa l'efecte que el tema del patiment sol ser molt poc entès pels no creients, que constitueixen la major part de l'actual i dèbil independentisme català, diguéssim, en actiu. Hi ha, en la meua opinió, immaduresa vital»

Nocreient: Tant en política com en religió i en general en el món de les idees, posar en els altres mals ficticis per després desacreditar-les s'està convertint en una preocupant moda.

En el text anterior es fa una reflexió sobre el patiment, bastant encertada a mon parer, per a continuació dir que el patiment es poc entès pels no creients i que per tant els no creients mostren una immaduresa vital.

Cristià: Jo no podria dir, evidentment, que tots els no creients sien immadurs, segurament hi ha prou no creients més madurs que gent que es diu creient, però sí que tinc una asfixiant sensació d'immaduresa general en ambients seculars (si bé no dic pas que no hi hagin excepcions, de tota manera la ignorància voluntària i orgullosa que veig en ambients «laicistes» envers temes «religiosos» sol ser pur prejudici i ceguesa política i vital).

Nocreient: Tot i que tots saben que les generalitzacions són sempre errònies, seguim emprant-les per demostrar que el que pensem és la millor veritat si no la única.

No hi ha diferència entre els creients i els no creients a l'hora d'entendre, o no, el patiment humà. Com no n'hi ha entre els d'ulls blaus o els d'ulls verds.

Cristià: Estic convençut que quasi sempre hi ha prou diferència quant al patiment humà, perquè els creients normalment no el consideren eixorc, sinó precís o almenys que serveix algun fi de Déu i per tant se'l solen agafar amb més filosofia, mentre que els no creients em fa l'efecte que normalment acaben agafant aversió, pànic, etc. a tot allò relacionat amb el dolor. De vegades m'arriben emails i escolto coses a gent no creient que podrien resumir-se així «mamà, pupa no».

Nocreient: La creença o no creença amb Déu és una opció vital que no t'assegura la maduresa.

Cristià: No t'assegura necessàriament, depèn de quant humil et faci Déu en les seves mans, i això requereix dolor.

Nocreient: per altre banda impossible d'assolir ja que no és una fita si no un camí. Hom pot tenir un grau més alt o més baix de maduresa, pots haver arribat mes enfora en el procés de «madurar» però no pots pretendre que el camí que hom tria és l'únic vàlid.

Cristià: Parlar en aquests termes és un tant abstracte, i com creients i no creients parlem des de perspectives tan diverses, no sé si ens hi podríem aclarir.

Nocreient: Ni comparar-ho amb generalitzacions.

Cristià: De generalitzacions n'hi ha tant i tant pertot... No sé què dir-te.

Nocreient: El patiment humà és entès per aquells que tenen clar quina és la matutinitat humana tant si hom va pel camí de la creença com si un en tria un altre.

Independentment de que la naturalesa humana sia per uns divina o sia matèria per els altres, es poden construir forts i sòlids fonaments vitals.

Cristià: Això sí. Més aviat diria que els creients tenen més possibilitats a la llarga, però també és cert que normalment són creients la gent amb menys possibilitats, d'entrada.

Nocreient: Crec que posar el fracàs o les pors dels que no ho aconsegueixen com exemples de que el camí contrari és erroni sol perverteix el pensament propi.

Cristià: El que veig és que els Estats forts, democràtics, potents a tots els nivells són de rerefons cristià. Veig que els règims ateu solen porten misèria i repressió. Són coses més que constatables. Veig que les ideologies humanistes (anarquisme, marxisme, nacionalisme, feminisme, drets humans i de minories...) naixen sempre d'una matriu cristiana. El parlamentarisme català nasqué de les treves de Déu de l'Abat Oliva. Que les independències nacionals a Occident es troben molt relligades amb el cristianisme. I un llarguíssim etcètera. Això són fets constatables, no pas ideologies ni «creences»: és Història, sociologia, ciències socials i polítiques. Però generalment els no creients no hi donen importància a fets tan rellevants o simplement es queden perplexos a causa de no copsar la qüestió (sovint perquè menyspreen el fenomen religiós en el mateix sentit que un blaver pot menysprear la filologia catalana, posem per cas: prejudici i ostentació de la pròpia ignorància i prejudici, és a dir, una ignorància aviciada, gratuïta i totalment prescindible). Els fenòmens socials i històrics no s'esdevenen casualment: hi ha poderoses raons causa-efecte. Qui no vulgui copsar això no és de fiar políticament, sols és un somiatruït indisciplinat sense sentit històric.

Nocreient: Al paràgraf comentat, qual-sevol no creient podria haver dit el mateix sols canviant «no creient» per «creient» i seria tant cert o mentira com ho és ara. Tenir-ho en compte. Per favor portau-vos be si podeu.

Cristià: No ningú es porta gaire bé, això ja ho saps tu. Però estic una mica fart, la veritat, de la vidorra que es donen molts compatriotes, resistirem si Déu vol).

Nocreient: Pau, amor i un somriure!

Cristià: Això com a mínim i pel cap baix,

Nocreient: Hola

En cap moment he volgut barrejar religió i política, si no tant sols fer algun comen-

tari sobre l'etern debat de creients i no creients.

Cristià: Bé, no ho havia entès exactament com a barreja en un sentit negatiu, de totes maneres en la realitat totes les coses tenen interconnexions (Gandhi deia que ell no trobava que la llei moral, espiritual, religiosa hagués d'estar d'esquenes a la política).

Nocreient: Entre altres raons per que les nostres posicions polítiques són mes que pròximes. Dit això deixem fer una mica d'advocat del diable:

No crec que sia convenient que política i religió es solapin o que acabin essent una mateixa cosa.

Cristià: Ni jo tampoc. Sols que una cosa és defensar un Estat laic (jo el defens, per suposat) i una altra allò que se'n diu secularisme o laïcisme militant, d'arrel irreligiosa i sovint amb fort prejudicis, desconeixences i fins i tot intolerància.

«La irreligiositat de què fan gala diversos mitjans de comunicació de gran audiència. Ens trobem amb una societat clarament postreligiosa, que corre el risc de rodolar vers un infracisme irreligiós. De fet, la principal forma d'intolerància és la que s'anomena «secularisme militant» o «all-embracing secularism», o humanisme secular, la terminologia forense americana: un moviment difús però generalitzat, pel qual la moral és una qüestió de preferència, que exigeix aïllar la cultura humana de tota referència transcendent. És pertinent recordar que les tres principals repressions massives del s. XX han compartit un biaix irreligiós i, ensems i paradoxalment, un biaix contra les minories religioses. A Turquia, els Joves turcs, -de rel islàmica, però fent bandera del laïcisme-, van perpetrar un genocidi contra els armenis, amb més de 2.000.000 de víctimes. Al III Reich, els nazis -de matriu cristiana, encara que fent gala de paganisme i esoterisme- van exterminar vora 6.000.000 de jueus. A la Unió Soviètica, els comunistes -d'origen majoritàriament ortodox, però d'ateisme militant- van menar a la mort a més de 2.000.000 de persones, amb una sobrerrepresentació catòlica i musulmana. Fins i tot a la laica França, queda clar que les ratonades envesteixen més les mesquites i els musulmans creients que no pas contra els àrabs agnòstics» (Jordi Banyeres).

Cal repensar la història del s. XX. Atac a les minories ètniques: sota el neopaganisme d'Hitler. Atac a la pròpia població sota l'ateisme dels comunistes. Atac a l'enemic: el maçó Truman escull les dues ciutats amb més població catòlica del Japó: Hiroshima i Nagasaki. Atac als colonitzats: el maçó i laic Mendes France — escric de memòria aquest punt, caldria comprovar-ho -mata mig milió de persones a Madagascar. Realment els laicistes i ateus han estat més tolerants que els cristians des que tenen el poder polític (fa cosa d'un parell de segles)? Jo no ho veig per enlloc, sincerament.

Nocreient: Les grans democràcies occidentals el que tenen en realitat és un rerefons romà (o clàssic si vols) de separació de poders.

Cristià: La separació de poders ve de la

Constitució nordamericana (la independència d'Anglaterra), que prové d'una mescla de calvinisme o protestantisme amb maçoneria moderada. L'imperi romà no tenia realment separació de poders, malgrat tenir una bona base jurídica. Era confessional (en certa manera multiconfessional -el Panteó, com a símbol-, però confessional), de fet la religió romana tenia càrrecs públics reconeguts civilment i sols durant un curt temps (315-380 aproximadament) hi hagué «quasi» una separació de poders (en realitat fou sols llibertat religiosa genèrica). Però Teodosi oficialitzà l'Església Catòlica (=»Universal») com a religió imperial cap al 380 i de nou acabà la «quasi» separació Estat-religió.

Nocreient: Cert es que aquest rerefons ens ha arribat mitjançant el cristianisme com hereu de l'imperi romà, però també ho es que es el cristianisme aferrat al poder social i polític el que provocà els períodes mes obscurs d'aquests països.

Cristià: Més que el cristianisme (l'Evangeli o el Nou Testament no donen peu al cesaropapisme ni a la Inquisició), podríem dir que és la Cristiandat sociològica i institucional (St. Agustí a la seva «Civitas Dei» és el primer teoritzador cristià d'una possibilitat de cesarisme-Cristiandat institucional, a còpia de l'Israel de l'Antic Testament). De tota manera mira tu on són els països de rerefons cristià i on són els de rerefons nocristià i la cosa se't quedarà molt clara.

Nocreient: Però això són temps passats i ningú se n'ha d'ofendre dels errors del passat si no aprendre d'ells per no tornar los cometre. Estic d'acord en que els moviments cristians estan darrera moltes de les ideologies humanistes, però no crec que sia la causa primera ni prop fer-hi. En tot cas el cristianisme permet el desenvolupament d'aquestes idees i es prou flexible com per fer-les seves.

Cristià: No crec pas que les ideologies humanistes sien cristianisme, més aïna són una mena de derivacions «herètiques». Però és palès la potencialitat del cristianisme en tots els àmbits, molt per damunt de les altres religions i, sobretot, molt més per damunt que l'ateisme, que sols ha donat, sempre, guerres, misèria i règims policíacs de la pitjor espècie. Per alguna raó deu ser.

Nocreient: I aquesta crec que es la diferència amb altres tipus de substrats socials, ateus o no, creients o no. Que els règims ateus porten la misèria i la repressió es una afirmació si mes no agosarada,

Cristià: Tots els règims marxistes-leninistes s'han declarat confessionalment ateus (Estat ateu) i tots han estat sagnants dictadures, alguna de les quals, com la URSS de Stalin o l'actual Corea del Nord més delirants i terribles que la pròpia Inquisició Catòlica. I aquests han estat els únics Estats declaradament ateus (la França revolucionària i napoleònica era teista i donava llibertat de cultes, sols, no era atea). Això us hauria de fer repensar una mica més la qüestió als ateus.

Nocreient: no perque no hi hagi, nominalment, exemples abastament si no per que en aquests exemples es pot discutir força el seu paper ateu «per se» o com a reacció

a un regim anterior igual de miserable i corrupte.

Cristià: Però estranya coincidència que tot Estat ateu hagi estat tan miserable. En macrosociologia és on menys em crec les «coincidències» ni les «casualitats», de debò.

Nocreient: De fet no conec cap regim en que la societat que el substenta sigui atea

(no me valen les declaracions dels dirigents perquè no solen tenir en compte el que no quadra amb la seva visió).

Cristià: Bé, és quasi inèdita una societat on la majoria de la gent es tingui per atea (normalment la majoria de societats tenen un 80% aprox. de gent q declara creure en Déu o en «un Déu»). Però no sabem realment com era això en societats molt con-

trolades i en la misèria com la URSS de Stalin o l'actual Corea del Nord. El que sí veig que una bona majoria dels independentistes catalans que conec (prou) es declaren ateus (alguns són més dialogants, uns altres tenen sòlids prejudicis i fins i tot intolerància). I jo conec ben pocs líders de fiar que sien ateus (qui? Lenin, Mao, Ho Txi Min...? Companys era maçó. Xirinacs, Àngel Colom o Pujol catòlics. Gaudí, Muntaner, Lluïl eren mis-

tics cristians. Martin Luther King o Gandhi eren certament ben creients, Malcolm X era musulmà, etc etc. Ni tan sols Voltaire era declaradament ateu, sinó més aviat teista i maçó. Tu mateix.

Nocreient: En sap greu però no tenc temps per continuar, pot ésser en un altre moment.

Cristià: Quan vulguis. Una abraçada Ω

Qui és qui a l'ecotaxa?

MIQUEL JULIÀ

Per molt vergonyós que sembli el «tot val!» és l'eslògan que alguns polítics utilitzen i practiquen per fer camí, xapotejant la societat al seu antull; a aquest eslògan, però, no s'hi pot apuntar un escriptor, sempre servidor del públic, ni que sigui un comissionat polític, perquè la primera virtut d'un escriptor cal que sigui la veracitat i la segona, la coherència amb si i amb la societat, o sigui, l'honradesa. Tergiversar els esdeveniments històrics o els actuals és tan pervers com fer bandidatge contra les persones. En democràcia no diu res a favor d'un polític ni de ningú que, per avançar posicions enfront o dins un públic bocabadat, utilitzi l'arma del cinisme per tergiversar la veritat i manipular la gent; tot i això el que alguns volen i fan és posar un nigul entre el poble i el seu rostre, quan li manca pulcritud, o embrutar els ulls del veí per desfigurar-li el panorama. Un poc d'això és el que acaba de fer el bon batle de Sa Pobla, Jaume Font, com a portaveu del PP al CIM, en l'escrit a Última Hora de 2-3-02.

No fa gaire vaig escriure en aquesta mateixa secció dos articles de data 29-1 i 22-2-02 sobre el polèmic tema de l'impost turístic, dels quals lògicament tothom és lliure de discutir o no el discurs. Aquests articles han intentat recollir allò que ha estat patent als ulls de tothom i tothom ha estat veient i contemplat (i contra l'evidència no hi calen proves), que els Hotelers i amb aquests el PP s'han aliat sense contemplacions contra l'ecotaxa i que l'han aprofitat com a arma llançívola per batre el Govern de les Illes Balears. Doncs bé, el portaveu del PP en l'article citat ha ficat els peus a la galleda i ha agafat tots els arguments desfavorables als Hotelers, recollits en els meus articles, per llançar-los, per allò de «tot val», vingui o no vingui a comp-

te, garrotada ve garrotada va, contra el Govern, protestant que no, que no han fet res els Hotelers contra el Govern del Pacte, que no li han anat ni li van contra, que és el Govern d'Antich que va parir l'ecotaxa «des del primer moment com una iniciativa dissenyada contra el sector hotelers», que a l'Executiu balear, diu el portaveu, no li interessa «aconseguir recursos financers en benefici del medi ambient», que l'únic que s'ha proposat és «fer vincular el cap al sector hotelers» i «posar-lo de genolls en terra» com «un enemic comú» vençut. Per tergiversar així la realitat, cal tenir molt de cinisme a la cara i, per esborrar-la als ulls del públic, molta tinta negra a la ploma. A la vista és de tothom que l'impost turístic no és una pedra d'escàndol ni contra els Hotelers ni contra ningú. Anem a veure! Es que Fageda, quan posa l'impost de l'ORA, va contra els automobilistes? I els metges, quan operen, van contra els malalts? O el Govern, quan posa l'ecotaxa per millorar el medi ambient, va contra els Hotelers? L'enfrontament no és l'estil dels integrants del Pacte; aquest estil, el de l'atac per guanyar i per exterminar, sí que ha estat i és l'estil característic dels poderosos de la dreta i ara del PP. D'aquest estil d'atac arreu en fan crides els Serveres, Dametos, Cabrers, Saloms o Orteas; de tot en fan combustible per encendre la metxa de l'atac. Ni els antics pirates atacaren tant el Regne de Mallorca i els seus reis. Ni a les «televisions basura» s'hi acaramulla tant de fems! Aquest és l'estil del PP, allà on no domina, ataca. A Euskadi, l'atac a totes bandes; a Catalunya, el segrest dels nacionalistes de CIU; a Aragó, el decomís d'aigua; a Balears, el pillatge d'inversions. I ran del PP, com en un sol escamot, els Hotelers.

El lloc adient per a l'article del portaveu no és la

tribuna d'opinió d'un periòdic, el seu lloc adient és un tribunal. Si fos cert, com diu el sr. Font, que el Govern i el Parlament han aprovat i engegat una llei i s'ha servit del poder institucional, no a favor de les I. B., sinó per a interessos privats o partidistes, per atacar, humiliar i per acabar amb un grup de ciutadans, els Hotelers, si això fos cert, això seria un crim de prevaricació per al qual no és competent el públic, al qual va dirigit l'escrit del PP, sinó els tribunals; i, si no ho és cert, la calúnnia és de dimensions constitucionals i a qui embruta, és a qui l'escup. A més l'escrit del Portaveu, com que es contradiu, menteix; menteix quan, després d'acusar el Govern d'agressió contra els Hotelers i de defensar aquests del suposat atac del Govern, té la cara i gosadia d'afirmar: «El PP no té cap pretensió d'erigir-se en defensor dels hotelers». Ah, no! Per què, doncs, escriu l'article en llur defensa? I encara més mentida, quan afirma que «la pitjor notícia que podria rebre el President seria la possibilitat real que efectivament es pogués arribar a un acord». Per què, doncs, en la reunió de 7-3-02 no han provat de donar-li aquest disgust al President?

Però encara n'hi ha més! L'article comentat és una crida a la subversió, a una espècie de cop d'estat per substituir el Govern de les I. B., quan ja és un objectiu tàctic que PP o Hotelers assagen a les fires turístiques, a les inauguracions de noves estructures o a la promoció internacional del turisme. I és aquest aliament el que el PP ara vol institucionalitzar amb «un gran pacte (sense el Govern, naturalment!) entre el sector turístic i la societat» i que «un nou projecte turístic assumeixi la gestió d'aquest gran pacte» (el PP, naturalment), on romanguin vençuts tots «els qui, des de l'actual govern, només cerquen la confrontació, el conflicte i la crispació social». Acabi com acabi aquesta qüestió de l'ecotaxa, allò indiscutible (llevat d'un altre 1936) és que els hotelers són i cal que siguin ciutadans i súbdits com tu i com jo. Ω

Aquest article fou publicat el 15 de març passat a l'Última Hora
Miquel Julià i Prohens
Escriptor

DNI bilingüe a Mislata

El D.N.I. bilingüe a Mislata (L'Horta Sud) Dia 7 de febrer. 13.15 hores.

Oficina d'expedició del D.N.I a Mislata. Demane a la funcionària que expedeix el D.N.I que en vull el meu en castellà i valencià, contestació: En valenciano no se puede pedir. Además yo estoy en contra de las autonomías y del orden establecido al final habrá que quitar todo esto.

Jo li la dic: Sé que per llei puc sol·licitar el carnet bilingüe. Contestació: A todos los que se os haga el carnet en valenciano al final os detendrá la policía cuando vayais a otras provincias, igual que se hacen las leyes se quitan, y espero que esta del D.N.I eche marcha atrás pues es una vergüenza esto del valenciano. Jo li la dic: Vosté faça la seua feina i em demana el D.N.I bilingüe. Contestació: Yo no pido nada, que venga en la lengua que le de la gana, y si luego no está de acuerdo pone una reclamación.

Després de signar vaig anar a la comissaria a denunciar el cas, em van tractar molt amablement i en van dir que tenia tot el dret al D.N.I bilingüe d'un primer moment sense fer reclamacions després en el cas de que vinguera en castellà a soles. Els policies van obligar a la funcionària a que em demanara el D.N.I bilingüe. Espere que tot no es quede així i que se l'obriga un expedient a esta funcionària o contractada o el que siga. ¿com pot haver personal al servei dels ciutadans que diguen públicament que estan en contra de les lleis davant l'administrat?. Israel Virtud i Jiménez. Mislata (L'Horta Sud). Ω

INCAUTACIÓ DEL DRAP ESPANYOL A LA SAFOR

El Front de Desesperats en Defensa de la Terra (FDDT) reivindica formalment el robatori de la bandera espanyola a la delegació d'Hisenda a Gandia (la Safor) el passat divendres dia 29 de març.

La bandera, hostatge durant una nit, va ser executada per la tècnica de combustió amb begudes Alcohòliques la nit següent.

L'objectiu de l'acte va ser l'alliberament d'un dels màstils de la comarca, tot reivindicant uns Països Catalans lliures i socialistes.

Resta dir que la pena va ser aplicada entre el fervor popular, que reclamava justícia. Fins que el nostre poble no sia lliure i puga somriure, el FDDT es compromet a seguir la lluita per aquesta via.

Per la oficialitat de la persecució i crema de draps, exigim una selecció nacional ja en aquesta modalitat.

L'escamot que va fer l'acció està format per joves del Vallès Occidental, el Barcelonès, el Maresme, el Gironès i la Selva. Per tots vosaltres. La lluita continua!. Ω

Sa Pobla (Mallorca): VI Encontre d'Escriptors Poblers

Homenatge a l'obra de Miquel Costa i Llobera

Els escriptors Alexandre Ballester, Miquel López Crespí, Jaume Santandreu, Pere Bonnín, Rafel Socias, Miquel Segura, Rosa Planas i l'editor Lleonard Muntaner retrans un homenatge a Miquel Costa i Llobera

Miquel Costa i Llobera cap als primers anys del segle.

Com cada any, l'Ajuntament de sa Pobla (Mallorca) organitza el Dia del Llibre amb nombroses activitats culturals. Una d'aquestes activitats serà l'acostumat Encontre d'Escriptors Poblers que enguany aconsegueix una nova edició -la sisena, ja-. Com explica la lletra de convit del batle Jaume Font: «el VI Encontre d'Escriptors poblers és un esdeveniment que ens permet, cada 23 d'abril, compartir unes hores al voltant del món del llibre i de la creació literària, precisament amb els qui han fet de la literatura uns dels eixos de la seva vida».

En l'inici d'aquesta lloable iniciativa cultural hi trobam la feina

constant de Francesc Gost, de la infatigable Bel Socias i, és de justícia deixar-ne constància escrita, l'esperit sempre atent del regidor de Cultura de l'ajuntament pobler Antoni Serra «Xineta». Sense la feina callada i desinteressada d'aquestes persones ben cert que l'Encontre d'Escriptors no hauria agafat la volada actual i no tendria la importància que ja assolit.

En aquests moments han confirmat la seva assistència els escriptors Alexandre Ballester, Miquel López Crespí, Jaume Santandreu, Pere Bonnín, Rafel Socias, Miquel Segura, Rosa Planas i l'editor Lleonard Muntaner.

Com explica la lletra de con-

vit de Jaume Font i Barceló: «Enguany, a més de la presentació oficial del darrer guanyador del Premi de Narrativa Curta Alexandre Ballester -que, com sens dubte ja saps, ha estat Jaume Santandreu amb la seva obra *Mortuus Dei*- hem pensat dedicar una part de l'esmentada trobada a retre un homenatge a la figura i l'obra de Miquel Costa i Llobera, amb motiu del 80 aniversari de la seva mort. Pensam que serà una gran oportunitat perquè cada un dels autors presents a l'Encontre pugui realitzar, davant els estudiants de Literatura dels centres d'ensenyament poblers, una breu aproximació a aquesta figura cabdal de l'ano-

menada Escola Mallorquina i de la poesia moderna en llengua catalana».

Com va escriure Llompart de la Peña en el seu assaig *Els nostres escriptors*: «Miquel Costa i Llobera és la primera gran figura que apareix en el marc de la literatura moderna de les Illes. Va aportar a la literatura catalana un llenguatge poètic de qualitat perfecta, una tècnica magistral de versificador i algunes visions essencials de paisatge com a expressió d'un profund sentiment elegíac, tan delicades, tan pures i d'un lirisme tan intens, que probablement no tenen parí en la nostra poesia». Ω

Llegendes de la mar

La creença religiosa en una divinitat marina és molt antiga. La imatge d'aquest déu marí queda molt desdibuixada, però hi ha festes, rituals, costums que indiquen aquest culte a aquesta divinitat. Dins d'aquestes vivències disperses podem trobar mites com El peix Nicolau o l'Home del Mar, històries de sirenes, relats d'ofegats i països més enllà d'aquesta mar infinita...

L'Home de la Mar.- A la platja de la Mar Vella -Barcelonès- hi havia un home que de dia era com la resta dels mortals, però a entrada de fosc es tirava a mar i el cos se li cobria d'algues i petxines. El seu consell era molt apreciat entre homes i entre peixos, car sabia els secrets de la terra i del mar.

Peix Nicolau.- Era un xicotet d'un poble mariner, i li agradava tant nedar que tot el dia se'l passava a l'aigua. La seva mare n'estava farta i el va maleir dient-li que tant de bo es tornés peix, i això és el que li va succeir a l'acte de mig ventre en avall. Cansat de les incomoditats que el nou cos li provocava, decidí viure a mar per sempre més, i allà té encara el seu palau.

Peix Simonet.- Peix en forma d'homenet que neda més veloç que els altres peixos. Era la gent d'una illa que no era tal sinó un enorme peix. Un dia la illa-peix va bolcar i els illencs es van tornar mig peixos: els simonets.

Peix Mular.- El més gros del mar, mena de catxalot, mascle de la balena, el rei dels peixos segons la fantasia popular. No moren de mort natural, de vells que són, són savis i coneixen tots els secrets del mar.

el rumb. S'asseuen a les roques i canten... Ai de qui es deixa seduir pel seu cant!

La reina de les sirenes duu un gran anell a la cua i viu en un palau de cristall sota les illes Medes. S'hi pot entrar mentre sonen les dotze campanades de la nit de Sant Joan, però... qui n'ha sortit mai?

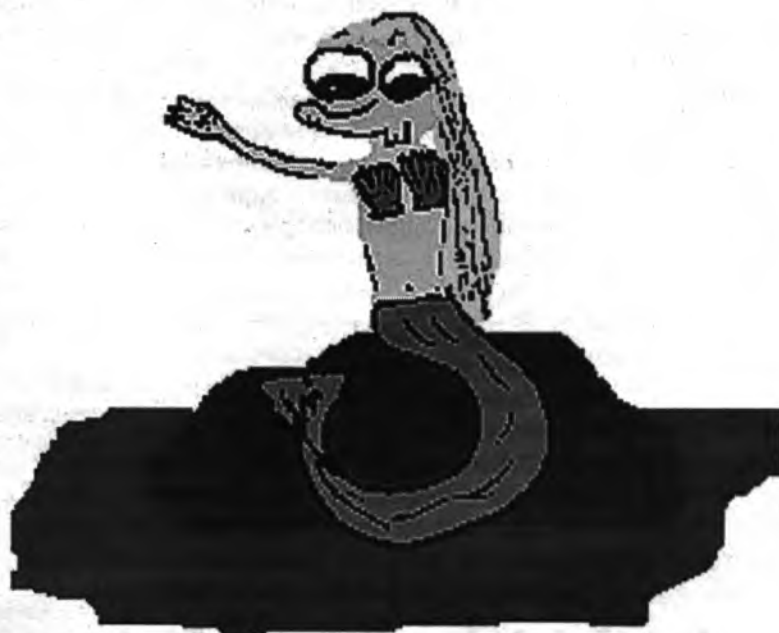
La baldemora.- És una mena de sirena amb una llarga cabellera daurada o platejada, viu dins de la mar i guia als mariners quan aquests han perdut el nord. Celebra la festa per Sant Pere i per això aquest dia és millor no fer-se a la mar.

La processó dels ofegats.- És una tènica processó que llisca damunt les aigües en un horitzó fosforescent.

La barca de les Ànimes.- És un vaixell de veles negres, el patró de la qual va fent ressonar, lúgubrament, un corn marí. És el Dia dels Morts, durant el novenari d'ànimes, a entrada de fosc...

La barca embriuada. Cada matí, un vell pescador, en anar a la barca, la trobava tota mullada i amb indicis clars que, durant la nit, s'havia fet a la mar. Per veure que passava, una nit es va amagar sota el caranyol de la barca. Tocades les onze es van acostar sis estranys ocellots que, just tocar la barca es van convertir en dones a les que el pescador va reconèixer. La que duia la veu cantant va dir: Vara per una, vara per dues, vara

cop en ocells, van sortir volant. El pescador sortí de la barca i va suposar que, pel que li havien contat, havia d'estar a Amèrica. Va prendre una branca de l'arbre més estrany que va trobar i va tornar a amagar-se. van tornar les bruixes-ocellot i, repetint la mateixa fórmula van tornar a casa. Aquesta llegenda està estesa per tot el litoral català: Altafulla, Cadaqués, Cabrera, Mataró, Somorrostro de Barcelona, Cotlliure...

PAÏSOS MÉS ENLLÀ DE LA MAR...

Cenobalània. Poble de gent molt menuda que cavalquen damunt d'agllans amb ales. Són capaços de convertir una clofolla d'agllà en una casa.

Illa de Xauxa.- País on el treball és prohibit i la vagància obligatòria. dels arbres creix tota mena de menjar i del cel cau la roba, els mobles i els estris.

Illa Miralda.- Ara surt de les ones, ara s'amaga...

A la mitologia catalana troben illes que són records del Paradís terrenal: l'Illa sense Verí, la terra de Siònia, on totes les herbes, arbres i pedres són remeieres, l'Illa -On-La-Gent-No-Mor, l'Illa d'Adam i Eva, on neix l'arbre de la vida, la reina del qual es vetllada per una serp terrible que només dorm la nit de Sant Joan,.... Ω

Les sirenes.- Són éssers aquàtics meitat dona, meitat peix, algunes amb la cua doble, estesos per tota la Mediterrània. En les nits de lluna surten dels seus palaus encantats de sota l'aigua i la mar s'il·lumina amb resplendors blavosos i enlluernadores. Segueixen els corrents marins, i un estel, conegut pels navegants com Sirena, els indica

per tres, vara per quatre, vara per cinc, vara per sis. Passaren uns moments i la barca no es movia, repetiren la fórmula fins que, per si de cas alguna de les bruixes estes embarassada hi va afegir: vara per set. Aquesta vegada la barca es va llençar a l'aigua i, a tota velocitat, al cap de poca estona, va tocar terra i les dones, convertides altre

L L L I B R E S

Cion Nicolau "Gran" (Montuïri, 1933) és un pagès que sent els batecs de la nostra terra.

En un temps en què sembla que les feines del camp no hagin existit mai, o bé només ens hem quedat amb el seu rampell festiu, els *Escrits d'un pagès* pretenen sostreure de l'oblit els valors, les penes i les treballs dels homes i les dones del camp mallorquí, amb un llenguatge viu, pla i amè.

EN ELS PROPERES DIES SERÀ A LES LLIBRERIES EL LLIBRE «HISTÒRIA DE CATALUNYA AL REVÉS»

En els propers dies serà a les llibreries el treball «Història de Catalunya al revés. Un desmentiment categòric dels nostres darrers 300 anys», escrit per Francesc Ribera «Titot» i Jordi Creus i editat per l'editorial «La Magrana».

Estracta d'una obra sorprenent i original. Escrit amb un estil trepitant i punyent, el llibre esdevé una revisió irònica dels darrers tres segles d'història de Catalunya. A partir de la hipòtesi que les tropes de Felip V de Borbó no haurien guanyat mai la batalla d'Almansa i, per tant, no haurien ocupat mai els Països Catalans, els autors basteixen una teranyina argumental protagonitzada per personatges com Rafael Casanova, Josep Bonaparte, Anselm Clavé, Francesc Macià o Jordi Pujol.

Què hauria passat si el Decret de Nova Planta no hagués representat un perjudici per a Catalunya? I si Lev Trotsky, Albert Einstein i, fins i tot, Marlene Dietrich s'haguessin convertit en aliats de la causa catalana? I si el primer home en xafar la lluna no hagués estat Neil Armstrong?

Aquestes i altres respostes les trobareu en l'interior d'aquest llibre, un manual divertit que us pot servir per aprendre la nostra història a base d'ironia i transgressió.

Està previst que durant el mes d'abril el Via Fora del CAT aculli una presentació del llibre, presentació que es repetirà a d'altres indrets dels Països Catalans com Perpinyà, València, Ciutat de Mallorca o Reus. Ω

Cossetània Edicions

C/ dels Germans de Sant Gabriel, 16, 2n 2a
43800 Valls

Tel. i fax: 977 60 25 91

http: www.cossetania.com

e-mail: cossetania@cossetania.com

La Plataforma Joves de Mallorca per la Llengua i l'editor Leonard Muntaner publiquen un recull de narracions breus

Publicades narracions de Carme Riera, Maria Antònia Oliver, Miquel López Crespí, Gabriel Janer Manila, Maria de la Pau Janer, Jaume Santandreu, Llorenç Capellà, Biel Florit...

La premsa de Mallorca informa de la propera publicació, dos anys després de l'aparició del volum Poetes de Mallorca per la Llengua, d'un recull de narrativa breu que aplegarà obres d'alguns dels autors més reconeguts de l'illa (el recull porta per ara el títol provisional de Narradors per la Llengua).

Com explica la periodista Iolanda Pericàs (de diari Balears): «Editat per Leonard Muntaner, el volum comptarà amb les aportacions de Gabriel Janer Manila, Maria de la Pau Janer, Miquel López Crespí, Biel Mesquida, Antònia Vicens, Antoni Serra, Carme Riera, Jaume Santandreu, Maria Antònia Oliver, Llorenç Capellà i Biel Florit. L'encarregat de la correcció del recull i autor del pròleg serà el professor de la UIB i escriptor Pere Rosselló Bover. Des de Joves de Mallorca per la Llengua no es descarta 'que hi pugui haver més col·laboracions', segons posa de manifest la coordinadora del projecte Paula Fluixà.

'A diferència de l'anterior recull on es combinaven les obres d'autors consagrats amb altres novells en aquest cas s'ha optat pels 'narradors reconeguts', per tal de 'demostrar que es fan coses en narrativa i en català i els narradors tenen la voluntat d'expressar-se en la nostra llengua', explica Fluixà.

'En aquest sentit el volum, que compta amb la col·laboració del departament de Cultura del CIM i l'Obra Social i Cultural de Sa Nostra, 'serà un llibre únic ja que fins ara no s'havien recollit les obres d'aquests narradors en un únic volum».

El llibre sortirà al carrer coincidint amb les Festa del Llibre, el proper 23 d'abril. Ω

NOVETATS APAREGUDES EL MES DE MARÇ

Tanta Tinta Tonta

Autors: Andreu Faro i Xavier Gaset. **Nombre de pàgines:** 96. **Col·lecció:** Tinta Tonta, núm. 1. **Preu:** 12,85 euros. **ISBN:** 84-95684-57-8

Andreu Faro, humorista del Diari de Tarragona, i Xavier Gaset, conductor del programa El Món s'Acaba, de Catalunya Ràdio, us conviden amb un somriure irònic i tendre a fer un repàs d'aquest món boig. Amb la imaginació podrem canviar-lo, amb l'humor l'acceptarem tal com és. Segons la dita catalana, qui no sap riure no sap viure. Doncs ja ho sabeu, a riure, i si teniu les dents blanques, més encara.

Menjar per un euro

Autor: Pep Nogué i Puigvert. **Col·lecció:** El Cullebot, núm. 12. **Nombre de pàgines:** 184. **Preu:** 12,50 euros. **ISBN:** 84-95684-54-3

Per menjar bé no ens hem de gastar necessàriament molts diners, i menjar bé no és sinònim de menjar car. Aquest llibre ens explica d'una manera entenedora una bona colla de receptes que no ens costaran més d'un euro per persona. Simplement hem de tenir en compte l'estacionalitat dels productes, el seu origen, i fer la cuina sàvia, aquella que diu que no es llença res que sigui bo. Hi trobareu esmorzars, berenars, menges per trencar el cuc, verdures, llegums, pastes, ous, peixos, carns i una bona colla de postres que us en llepareu els dits.

Doncs posem-nos el davantal i... a cuinar!

Maria Aurèlia Capmany: l'afirmació de la paraula

Editors: Montserrat Palau i Raül-David Martínez Gili. **Col·lecció:** Antines, 2. **Nombre de pàgines:** 320. **Preu:** 18 euros. **ISBN:** 84-95684-48-9

Maria Aurèlia Capmany (Barcelona 1918-1991) és una intel·lectual indispensable en la història de la literatura i la cultura catalanes de la segona meitat del segle XX. Aquest volum, que recull els estudis exposats en el Col·loqui Internacional Maria Aurèlia Capmany, celebrat a la Universitat Rovira i Virgili en el desè aniversari de la seva mort, fa palès, amb anàlisis aprofundides de la seva intensa dedicació a l'ofici

ci d'escriure des de diverses vessants (narrativa, teatre, traduccions, assaigs, guions radiofònics i cinematogràfics, articles periodístics...) i de la seva personalitat pública, compromesa en molts fronts de lluita a favor de les llibertats individuals i col·lectives, la riquesa de la seva veu literària, ben personal, polèmica i sòlida.

Articles de la primera època d'or (1851-1889)

Autors: Xavier Güell i Cendra. **Col·lecció:** L'Aixecador, núm. 9. **Nombre de pàgines:** 184. **Preu:** 14,20 euros. **ISBN:** 84-95684-56-X

Aquesta obra és un conjunt d'articles sobre la primera època d'or castellera, o sigui del període comprès entre el 1851 i el 1889, anys en què estan documentats, respectivament, el primer castell de nou pisos de la història i el darrer del segle XIX.

Aquests textos segueixen un ordre cronològic i al·ludeixen bàsicament al Camp de Tarragona, al Penedès i a Barcelona, zones amb un passat casteller atapeït. La majoria dels treballs no són inèdits, ja que han aparegut publicats en diverses publicacions d'arreu, malgrat que han estat revisats i actualitzats. En la redacció dels 23 articles que configuren el llibre l'autor ha optat en diverses ocasions pel camí de la suposició i de la hipòtesi, perquè, tal com explica ell mateix, «desenganyem-nos, molts d'aquells fets i vivències no van ser recollits en el seu dia i, per tant, no els podem rescatar mai».

Vilagrassa

Autor: Marc Sans Gilabert. **Col·lecció:** La Creu de Terme, 18. **Nombre de pàgines:** 96. **Preu:** 9 euros. **ISBN:** 84-95684-52-7

Aquest llibre ofereix un repàs ampli i general, però complet, de Vilagrassa, a l'Urgell. El seu passat com a vila reial, el seu terme, els seus habitants, els canvis de la modernitat, les activitats locals, les festes i les tradicions i molts d'altres aspectes queden reflectits a les pàgines del llibre. L'objectiu és donar a conèixer el que ha estat Vilagrassa i on es troba actualment, per entendre-la i estimar-la, i oferir una aproximació als seus habitants i a tot aquell que vulgui endinsar-s'hi. Ω

RECORDA

Quan hagis llegit aquest periòdic, si no en fas la col·lecció, regala'l a un amic, veí o parent

EL PAÍS HO NECESSITA

PETITS ANUNCIS

BORSA
IMMOBILIÀRIA

Traspàs saló de bellesa-perruqueria al carrer Antic a la zona dels molins de Santa Catalina, completament equipada. Tel. 971 739 940-609 783 949

Es lloga tercer pis a sa Pobla, completament equipat en lloc cèntric. 120 m², cuina, bany, saleta gran menjador, 2 dormitoris dobles i un individuals, balcons... Tel. 652 225 818 - 971 547 823.

Venc a ses Rotes d'Alaró adossat forrat de pedra. Tres dormitoris, tres sales de bany, saló amb xemeneia. Vistes molt bones i molt de sol. Portassa per a dos cotxes i traster. Preu 420.710 €.

SERVEIS
PROFESSIONALS

Leo Casanova. Tarot, massatges curatius, medicina natural. Marqués de la Font Santa, 6-2. Cita prèvia. 670 067 314

Duet de cançons en català s'ofereix per tocar arreu dels PPCC, Bústia Postal 223 de Torredembarra. El Tarragonès, 43830 <http://paisoscatalans.org/> tres.

Amb acompanyament musical, soprano mallorquina, canta a les vostres noces, noces de plata, comunions... Tel. 971 121 123.

PERSONALS

Som na Tània i na Verònica, dues al·lotes molt sensuales. Tenim 19 i

21 anys i moltes ganes de parlar amb tu. Crida al 906 299 416... per a una xerrada molt calenta i sensual! Anima't i petonets on més t'agradi. Tània

Als Països Catalans es fa molta bona música, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes: si sommeu en una nació lliure, plena de música catalana i vibracions nostres, escriviu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafrugell.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Bústia postal 1792-07080 Ciutat.

Capritxós, especial, diferent i atractiu jove de 30 anys, cerca dona intel·ligent que vulgui companyia, carícies, massatges i sexe durant les seves estades al Principat. Tel. 907 843 901

Naturalesa, el mar, la muntanya, un cafè... si ets dona atractiva i divertida t'he de conèixer urgentment. Bústia postal 1174-07080 Ciutat de Mallorca.

Noi de 24 anys, independentista i romàntic, coneixeria noia de similar edat, soltera de Girona per sortir a cinema i platja. Carles Llovers. Rocacorba, 15 Vilablareix 17180

Cerc femella per festejar fins al 40 anys. Òscar Pujol. Blanquerna, 58 07010 Ciutat de Mallorca.

COMUNICATS

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres a tot aquell que els demani, al voltant dels drets i

història de la comuna pàtria catalana. Bústia postal 15.071 de Barcelona 080080

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana, i rebre els nostres butlletins, escriviu a: JERC, Santiago Rusinyol, 1. Àtic 07012 Ciutat de Mallorca.

Acció Cultural del país Valencià és a Internet. ACPV@servicom.es Subscripció gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. El llaut de Xàbia. Bústia postal 53 Xàbia 03730. Patrocinat per l'Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalus. Llengua (Ensenhiansa a distància de la Yenwa Andalus) P. Pedro Romana, 1-4-2 -14007 Còrdova.

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet. <http://www.estelnet.com/lluïta>

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C.S.C * 934 411 188

Si vols rebre l'Euskararen Berri-papera (en foraster) gratuïtament escriviu a: Hitzkunta Politikaroko. Wellingtono Dukea, 2-01020 Victoria Gasteiz.

A tots els valencians que vulguin contribuir a la reconstrucció nacional del País valencià, l'associació cívica Tirant lo Blanc us espera. Són els nacionalistes valencians. 963 879 408

El Call, la revista dels jueus dels Països catalans és a internet. <http://www.fortunecity.com/victorian/coldwater/252>.

Esciola, figures de tota classe: naixements, angelets... Som artesà, preus sense competència, ofertes periòdiques. Em trobareu a les principals fires de Mallorca tota, i al tel. 971 294 444.

Ja ha sortit el número 5 de la revista de música popular i tradicional "La Canya". Podeu demanar-la a la Bústia Postal 696 d'Alacant 03080 (Catalunya Sud) Tel. 963 485 517.

Des de l'Arxiu de Documentació i Propaganda Política-ADP estam fent un gran fons documental de la propaganda editada pels partits polítics, sindicats i moviments socials. Si teniu per casa adhesius, calendaris de butxaca, targetes reivindicatives... que no les faceu servir ens les podeu fer arribar a: ADP Ap. de Correus nº 1.106 07080 Ciutat de Mallorca. Correu elec.: adp@mallorcaweb.net. Disposam d'un fons de material repetit per intercanviar amb altres arxius o particulars interessats.

BORSA DEL
MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, vengui i en parlarem. Agència oficial Renault. 971 413 867 Son Ferriol.

RENAULT son Ferriol. Vehicles nous Renault. Amplia gamma de vehicles ocasió i semi nous. Mecànica, servei oficial Xapa i Pintura. 971 427 614.

Resum que jo
he estudiat

Climent Garau de Llucmajor
Tel. 971 662 820

Sa política s'ha tornat,
Com sa televisió,
Anuncis per vendre-ho,
El gran programa han llevat.
S'espectador han cansat,
Que ha avorrit es programa,
A ses notícies ell bada,
Per saber sa novetat.

Els polítics xerredors,
Que només se fan contrari,
Si de ells feim inventari,
N'hi ha per avorir-los.
De ells se'n contén milions,
Que mengen sa sopa bona,
Diputats i ambaixadors.

Quatre grups assenyalaré
De dins la nostra nació,
De molt diferent honor,
Per cert, tots viuen molt be.
Tenen tot quant han mester,
Per sa vida no patir,
Se'n van tranquils a dormir,
Somien lo que han de fer.

El primer és el Govern,
Que ses lleis assenyalarà,
Farà lo que ell voldrà,
No se sentirà extern.
Se considera un gros pern,
Se guies estrenyerà,
Afluixarà i estrenyerà,
Tant en l'estiu com l'hivern.

El Govern està servit,
De diferent personal,
Advocat i magistral,
Del cos de Guàrdia Civil.
Per evitar tot perill,
Que a ells los pugui passar,
Avui de moda està,
Matar l'home distingit.

A mils d'empleats tendrà,
Tots ells ben remunerats,
La majoria advocats,
Per molt de paper embrutar.
Sa bona vida tindrà,
Asseguts a sa butaca,
Aquesta feina no esclata,
Per això mai suarà.

Sa nació està servida,
D'exèrcit ben poderós,
De canons i d'avions,
D'una moderna marina.
Per si la nació perilla,
I poder-la defensar,
Cada nació això fa,
Perquè del veïnat no es fia.

Molt de milions costarà,
Tot el seu manteniment,
Això se te ben present,
Ja mos ve de temps llunyà.
No ho hem de censurar,
Perquè mos guarda ca nostra,
Si estimam el pla i la costa,
I també l'extensa mar.

De clero esta servida
Tota sa nostra nació,
Va sembrat seva llavor,
El Sant Esperit el crida.
Patina de molt antiga,
A dins lo espiritual,
Guanya gràs el seu jornal,
Només ell se n'aprofita.

Amb veu molt passional,

Estudia el seu programa,
A molta de gent alarma,
Amb el judici final.
Si no compliu cada qual,
Ses lleis que deixà Jesús,
Com un bony tot ple de pus,
Pagareu vostre jornal.

Cap moment han demostrat,
Sa veritat des misteris,
Han ficat dins ses creències,
Lo que no és veritat.
Riqueses han acumulat,
Per embellir els seus palaus,
De ses almoines que dau
Vostre ànima assegaurau.

Van pescant amb tots els
hams,
Recolzats per sa gent rica,
Sa gran por a dins ells fica,
Que les confien ses claus.
Aquells secundons infants,
Ells el feien capellà,
Pel Cel poder anar,
Tots ells se daven les mans...

Ses riqueses controlaven,
D'aquells grans acaudalats,
Que el Rei en Jaume havia
dat,
Per l'ajuda que aportaren.
Tot lo més alt engronsaren,
A dins sa societat,
No hi havia res negat,
De lo que ells demanaren.
Molt de milions ha costat,
Mantenir-lo assenyalat,
Una gent ho ha suat,
Amb el treball molt pesat.
Un amb l'arada ha conrat,
Aquell garrit sementer,
Ha fet una obra de bé,
Perquè tothom ha menjat.

Aquell hàbil enginyer,
Se forces va calculant,
Damunt planells assenyaland,
Les obres com s'han de fer,
Fa una feina de be,
Per la gent acomodar-se,
I a la vida passar-la,
Així com a ell convé.

Aquell home argenter,
A dins l'or treballarà,
Uns treball molt fins farà,
Demostrant lo que sap fer.
La gent enveja li te,
Amb ses joies precioses
Dels reis ses seves corones,
Les duen quan los convé.

Els fuster amb los seus torns,
Amb els sinfins esmolats
Ses fustes ells van obrant,
Amb un gust meravellós,
Fan fent un treball formós,
Que alegra tota persona,
Ses portes i parets adorna,
De pobres i de senyors.

De sa feina que farà,
Tot aquell treballador,
Mantendrà la nació,
Que cap moment patirà.
Despeses costejarà
Des clero i militar,
Des partits que se faran,
Per a sa gaveta arribar. Ω

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL

Nom.....DNI.....

Cognoms.....Tel.....

ATENCIÓ

- Escriviu un sol anunci per cupó
- Usau lletres majúscules
- Escriviu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

Asistència Sanitària
Europea CB

MARIA ALBERDINA

CENTRE D'ASSISTÈNCIA A PERSONES MAJORS O
INCAPACITADES

Carrer dels Trencadors, 1-bis
Tel. 971 445 101 S'Arenal de Mallorca

LA NOSTRA CUINA

Gató (gateau) d'ametlla

Pastís mallorquí

Ingredients: 250 gr. d'ametlla mòlta, 250 gr. de sucre, set ous, canyella en pols, pell ratllada de llimona, mantega i farina.

Preparació: S'enllarda amb mantega el motlle i s'hi posa un pols de farina. S'espolsa, cap per avall, per fer caure la farina que sobra. Es barreja l'ametlla, el sucre, els rovells, la canyella i la pell ratllada de llimona. Es baten les clares a punt de neu i s'hi afegeixen, remenant-ho amb suavitat. S'emmotlla i s'enforna a 120°C. Quan, punxant-lo amb una broqueta, surti neta, ja és cuit.

Tambor d'ametlla

També mallorquí. És quasi igual que el torró d'Alacant

Ingredients: 300 gr. d'ametlles crues, 450 gr. de sucre, un raiget de cafè, una mica de mantega, aigua i mitja llimona.

Preparació: S'escalden les ametlles en una cassola amb aigua bullint, es treuen i es pelen. Després, es posen en una cassola, a poc foc, amb el sucre i es remena amb una espàtula de fusta. Quan el sucre sigui fos, s'hi tira un raiget de cafè, es remena bé i s'apaga el foc així que comenci a agafar color. Es frega el taulell amb un tros de mantega i s'aboca la cassola al damunt. S'escampa, formant una capa prima, empenyent la massa amb la mitja llimona. Abans no es refredi, es talla a quadres, perquè un cop fred no es talla bé.

Robiols

Mallorquí, encara

LA PASTA

Ingredients: 1.200 gr. (aproximadament) de farina fluixa, 130 gr. de sucre, 330 gr. de llard, dos rovells d'ou, dues tasses per al cafè d'oli i dues d'aigua o bé de suc de taronja.

Preparació: S'escalfa una mica l'aigua. Es barregen tots els ingredients, menys la farina, fins que la mescla sigui homogènia; llavors s'hi va afegint la farina, tot remenant-ho, fins que la pasta comenci a desenganxar-se dels dits. S'estén sobre la taula enfarinada, amb un corró, també enfarinat. Es pot oliar, en comptes d'enfarinar.

ELS FARCIMENTS

1) Robiols de brossat

Ingredients: Un quilo de mató, ben escorregut, 750 gr. de sucre, pell ratllada de llimona, un tronquet de canyella i dos rovells d'ou.

Preparació: Es posen en una cassola, al foc, el mató, el sucre, la pell de llimona i la canyella. Es remena fins que sigui fos. Es deixa refredar i, quan sigui tebi, es treu el tronquet de canyella i s'hi afegeixen els dos rovells d'ou.

2) Robiols de confitura

Ingredients: Confitura d'albercoc i de cabell d'àngel i ametlla torrada.

Preparació: Es barregen, a parts iguals, confitura d'albercoc i de cabell d'àngel. S'hi pot afegir un pols d'ametlla picada.

LES PECES

Preparació: Es fan discs de pasta, d'uns 15 cm. de diàmetre, ben prims. S'hi posa el farciment i es pleguen pel mig. Es tanquen prement la vora amb les punxes d'una forquilla. Quan són cuits, s'enfarinen amb sucre llustre.

QUÈ N'ÉS, DE FÀCIL...
QUÈ N'ÉS, DE DIFÍCIL...

Fàcil és ocupar un lloc a l'agenda telefònica.

Difícil és ocupar el cor d'algú...

Fàcil és ferir a qui ens estima.

Difícil és guarir aqueixa ferida...

Fàcil és dictar regles.

Difícil és seguir-les...

Fàcil és somiar totes les nits.

Difícil és lluitar per un somni...

Fàcil és exhibir la victòria.

Difícil és assumir la derrota amb dignitat...

Fàcil és admirar una lluna plena.

Difícil és veure'n l'altra cara...

Fàcil és ensopegar en una pedra

Difícil és llevar-te...

Fàcil és gaudir de la vida tots els dies.

Difícil és donar-li la vertadera vàlua.

Fàcil és orar a la nit.

Difícil és trobar Déu en les coses petites...

Fàcil és prometre quelcom a algú.

Difícil és complir aqueixa promesa...

Fàcil és dir t'estimo

Difícil és demostrar-ho tots els dies...

Fàcil és criticar els altres.

Difícil és millorar un mateix...

Fàcil és cometre errors.

Difícil és aprendre'n...

Fàcil és plorar per l'amor perdut.

Difícil és tenir-ne cura per no perdre'l...

Fàcil és pensar a millorar.

Difícil és passar del pensat al fet...

Quina tan bella diada per viure-la! Ω

BROTHER CAN YOU SPARE A DIME?

E.Y. Harburg Jay Gorney- George Michael, Abbey Lincoln.

Once I built a railroad,
made it run
made it race against time
once I built a railroad, now it's done
brother can you spare a dime?
once I built a tower to the sun
brick and rivet and lime
once I built a tower, now it's done
brother can you spare a dime?
once in khaki suits
gee, we looked swell
full of that yankee
Doodle De Dum
half a million boots went slogging through
hell

I was the kid with the drum
say don't you remember, they called me
Al

It was Al all the time
say don't you remember, I'm your pal!
buddy can you spare a dime?
...(bis)

Un cop vaig bastir una via de ferrocarril,
la vaig fer funcionar,

fou una cursa contra el temps
una vegada vaig bastir una via de
ferrocarril, ara està feta
germà pots deixar caure un centau?

Un camí vaig bastir una torre al sol
rajola i reblat i calç
un pic jo bastí una torre, feta està
germà pots estar-te d'un centau?
una vegada en vestits khakis
síííí, ens vèiem genial.

plens d'aqueix aire ianqui
«Doodle De Dum»,
milió i mig de botes vingueren passant per
l'infern

jo era el nin amb el tabal
digues que no te'n recordes, em deien Al
jo era sempre Al
digues que no te'n recordes, sóc el teu
col·lega!

company pots guardar-me un centau?
...(bis) Ω

F I R A D E C A L V I À

Fa 14 anys que na Maria Antònia Pallisser i la seva filla Marta obren l'Esparteria al carrer de la Fàbrica de Ciutat. Posaren paradeta a la fira de Calvià. Tel. 971 737 609

Joana Maria Pla d'Esporles va exposar paisatges i marines a la fira de Calvià. Tel. 607 315 818

Fa 30 anys que la família Inserte va obrir la Fusteria Calvià al carrer del Roser del poble. Ara fa 3 anys que obren botiga exposició al carrer de París de Palma Nova. Tel. 683 290

Fa 3 mesos que n'Edu Díaz és l'encarregat de Sa Societat Cafè a l'entrada de Calvià. L'amo del negoci és en Miquel Garcia. Tel. 971 670 950

Fa 8 anys que la família De la Casa regenta el Restaurant can Torrat al carrer Major de Calvià. El senyor de la Casa va passar les seves joventuts fen de barman per s'Arenal. Ara és un respectable empresari a qui ajuden sa dona i sos fills. Se menja a la carta per una mitjana de 25 €. Podeu reservar taula al 971 670 682

Na Rosa i n'Ivonne fan artesanía tèxtil al seu taller de son Ferrer. Tel. 666 747 453

L'ESTEL

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom .....

Adreça .....

.....C.P. ....

Població .....

C.I.F. ....Tel. ....

M'interessa una subscripció

ANUAL 35 €

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa .....

Adreça .....

Núm. entitat .....Núm. sucursal .....

Compte núm. ....

Firma

**Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca**

N'Inocente Delgado de la Costa de la Calma, va exposar bodegons i marines. Tel. 616 468 111

En Biel Horrach des Pont d'Inca va exposar les seves pintures a l'oli, aquarel·la, tinta, llapis... i damunt vidre. Ha fet exposicions des dels 14 anys i ara en te 40. Tel. 971 422 003

Fa un any que n'Adàn Ruiz des Capdellà va obrir el taller de restauració de dissenys, mobles antics i repujats de cuir al carrer de l'Església des Capdellà. Tel. 659 670 960